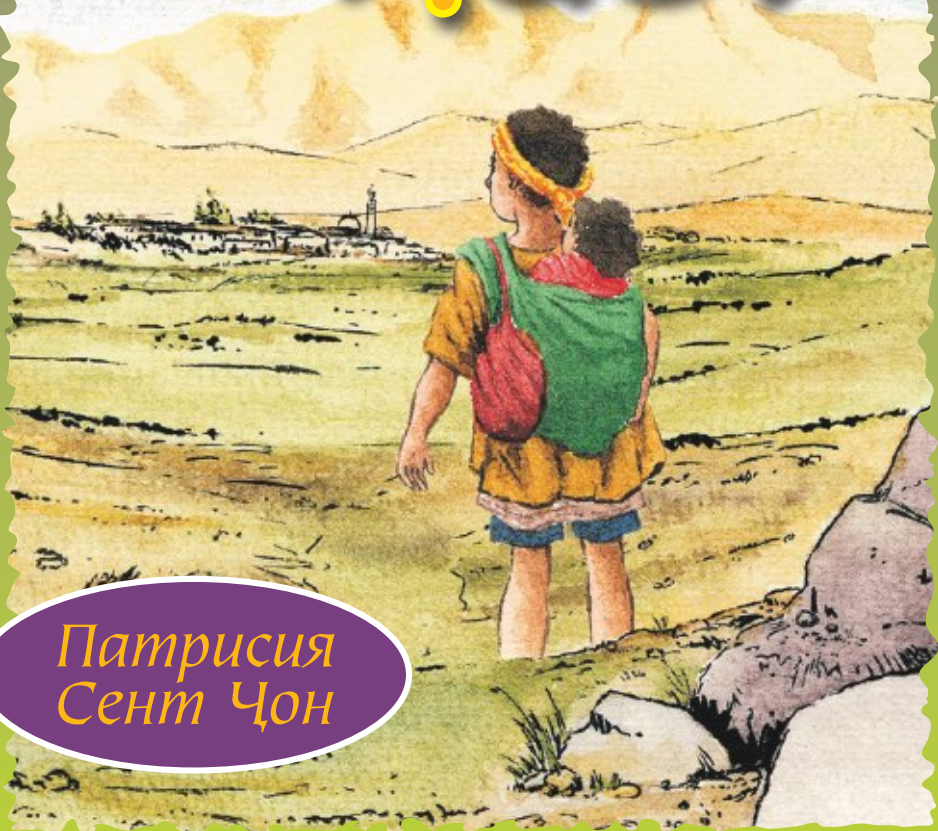

Нури хаёт

Патрисия
Сент Чон

Нури ҳаёт

*Патрисия
Сент Ўон*

©1953 Scripture Union
All rights reserved. Translated by permission.
Published originally as
Star of Light by Patricia St. John.

©1996 for the Tajik edition.

Боби 1

Дар яке аз рӯзҳои зебои баҳорон духтарчаи хурдадаке мисоли баррачае ҷаҳида-ҷаҳида аз кӯҳ поён мефаромад. Дар поён, дар марғзори обшори соҳили дарё дарахтони себ шукуфон буданд, ки аз боло ба кафки сафеди баҳр монандӣ доштанд. Дар байни гулҳо бузғолачаҳо хурсандона частухез мекарданд ва лаклакҳо дар болои бомҳои паҳолин лона месохтанд.

Раҳима роҳро миёнабур карду аз баландӣ ҷаҳида ба пайраҳае баромад ва чун пештара давон ба поён фаромадан гирифт. Вай ҳафтсола шуда бошад ҳам ба назар хурдсол

менабуд, чунки на ҳамеша то сер шудан хӯрок хӯрда метавонист. Падарандар ва зани калони ӯ Раҳимаро дӯст намедоштанд ва ҳатто гоҳ-гоҳе мезаданд. Ӯ дар танаҳ либоси дарида дошт ва чунон бисёр кор мекард, ки гӯё саркалони хонадон бошад. Вале вақте ки ӯ гоҳ-гоҳе подаро ба чарогоҳ мебурд, бисёр хурсанд мешуд ва ҳамаи норасоихову камбудихои зиндагири фаромӯш мекард. Ана, имрӯз ҳам вай подаро ба чарогоҳ мебарад, чунки бародараш бояд модарашонро дар кадом як сафари пурасрор ҳамроҳӣ кунад. Ду

соати пурра ӯ озод аст, ба ғайр аз лаклакҳо ва гӯсфандон ба ӯ касе халал намерасонад. Дар ин муддат вай метавонад бо бузғолачаҳо бозӣ кунад ва касе ӯро сарзаниш ва маҷбур намекунад, ки гандум кӯбад ё сатилҳои вазнини пур аз обро кашонад.

Раҳима ба лаби гандумзор, ба он ҷое, ки ду бузғолача хурсандона давутоз мекарданд, нигоҳ карду бародараш Ҳомидро дид. Чӯпонбача Ҳомид ҳам дар ин рӯзи баҳорӣ шод буду ҳамроҳи бузғолачаҳо частухез мекард. Раҳима низ инро дида, даvon омаду ба онҳо ҳамроҳ шуд. Мӯйҳои сиёҳу ҳамвори ӯ қабза-қабза ба рӯяш нишеб мешуданду аз ҳаяҷон чашмонаш медурахшиданд. Ҳар ду бо Ҳомид хандидаву фарёд зада бузғолачаҳоро ба ҳамворие, ки дар он пода мечарид, пеш карда бурданд. Ҳомид на ҳамеша хоҳари худро чунин хурсанду бепарво медид. Охир ба духтарҳои қишлоқ меғуфтанд, ки онҳо бояд ботамкин бошанду ҳаргиз аз гапи калонсолон набароянд.

— Ту барои чӣ омадӣ? — пурсид Ҳомид.

— Подаро мечаронам. Охир ту ба модарам лозим.

— Барои чӣ?

— Намедонам. Ў бо ту ба кучое рафтани буд. Вай ҳамеша ба хоҳарчаамон нигоҳ карда гирия мекунад.

Вакте ки ӯ гирия модарашро ба хотир овард, чашмонаш ғамгин шуданд, зеро модарашро хеле дӯст медошт. Вале нурпошии офтоби баҳорӣ ва эҳсоси шодиву озодӣ як лаҳза фикри ӯро аз модараш дур сохтанд.

— Хайр, майлаш, — гуфт Ҳомид, — фақат ту бузҳоро нағзакак чарон. Мана, ин чӯбро гир.

Писарак шитобон аз байни шоҳаҳои кӯҳ ба боло мебаромад, зеро намехост, ки модараш ӯро дер интизор шавад. Ў ба гирду атроф нигоҳ намекард, чунки дар сар танҳо ҳаёли модарро дошт. Чаро вақтҳои охир ӯ аз чизе метарсад? Барои чӣ ҳамин ки садои пой шавҳар ё зани калонии ӯро мешунавад, хоҳарчаи майдаҳаки ӯро пинҳон мекунад? Албатта ҳар дуи онҳо ҳеч гоҳ хоҳарчаи ӯро дӯст намедоштанд, вале медонистанд, ки ӯ вучуд дорад, пас ӯро пинҳон кардан чӣ лозим? Модар ҳамеша Ҳомиду Раҳимаро аз пай коре фиристода, худаш хоҳарчаашонро ба оғӯшаш мегирифтӣ дар кунҷи хона менишаст ва доим чашмонаш пур аз тарсу харос буданд. Шояд ӯ аз деғу ачинаҳо метарсида бошад?

Ҳомид ба ягон саволаш ҷавоб намеёфт, вале умед дошт, ки имрӯз модараш ҳамаашро ба ӯ фаҳмонда медиҳад.

Ӯ боз ҳам зудтар қадам зада оҳ кашиду рӯзҳоро ба ёд овард, ки ҳамагӣ чанд моҳ пештар модараш аз чизе наметарсид, ӯ ва Раҳимаро низ касе озор намедод ва онҳо ба ҳеҷ кас ҳалал намерасонданд. Он вақт онҳо бо модар ва падари худ, ки хеле дӯсташон медошт, дар водӣ, дар хонаи майдаҳои бомаш паҳолин хушбахтона зиндагӣ мекарданд. Ҳамон вақт се бародари хурдсоли ӯ, ки дар як ҳафта паи ҳамдигар аз дунё гузаштанд, ҳоло зинда буданд. Зимистон барфи бисёре борид, дар хона бошад ҳезум ва хӯрокворӣ хеле кам буд. Кӯдакон бемор шуданд, онҳо хеле лоғар гашта беист месулфиданд. Мурдаи онҳоро дар нишебии кӯҳ аз тарафи офтоббаро гӯрониданд ва дар рӯи қабрҳои хурдакаи онҳо гулҳои хучаставу марворидак рӯиданд.

Ҳамон зимистон падар низ бемор шуду саҳт месулфид, вале ба саломатиаш аҳамият намедод, чунки саркалони оила буду бояд кор карда, зиндагиро пеш мебурд. Ӯ барои кишти баҳорӣ замин тайёр карда, дона мекошт. Вале рӯзе ӯ аз саҳро ба хона дер баргашту гуфт, ки дигар қуввати кор кардан надорад. Бо ҳамин аҳвол ӯ то фаро расидани тирамоҳ дар рӯи бурёи қамишин меҳобиду аҳволаш торафт бадтар мешуд. Занаш — Зӯҳро ва Ҳомиду Раҳима худашон як навъ карда ҳосили гандумро ғундоштанд ва кӯшиш мекарданд ҳар чӣ бехтар падарро нигоҳбонӣ кунанд. Аммо ҳамааш бефоида буд. Ӯ аз дунё гузашт. Зани ҷавону зебоаш бе ягон маблағ бо ду кӯдаки хурдсол танҳо монд. Онҳо хона, бузу мурғҳо ва порчаи заминашонро фурухта ба хонаи бибиашон кӯчиданд. Дар ҳамон ҷо баъди чанд моҳ хоҳарчаи хурдакаи онҳо ба дунё омад. Ӯро Ҳазина ном ниҳоданд ва ҳама хеле дӯсташ медоштанд. Вале ӯ монанди дигар кӯдакон шӯхиву бозӣ намекард. Бештари вақт ӯ ё меҳобид ё ба нуқтаи номаълуме дуру дароз ҷашм дӯхта меистод. Ҳомид гоҳо ҳайрон мешуд, ки барои чӣ хоҳаракаш аз гулҳои рангоранге ки ӯ барояш меорад, хурсанд намешавад?

Вақте ки Ҳазина даҳмоҳа шуд, ба модараш хостгор омад ва ӯ дарҳол розӣ шуд, ки ба шавҳар барояд, зеро дигар на коре дошту на пуле, ки барои фарзандонаш нон бихарад. Ҳамин тавр онҳо ба хонаи дигар кӯчиданд. Саид Мӯҳаммад — шавҳари нави модараш, боз як зан дошт, вале вай бефарзанд буд, барои ҳамин ӯ маҷбур шуд, ки зани дигар гирад. Вай розӣ шуд, ки Ҳомидро низ ҳамроҳи

модараш ба хона биёрад, зеро писараки нӯҳсола дастёри бемузду миннат аст. Вай метавонад бузҳоро чаронад. Ў ба омадани Раҳима низ зид набуд, зеро духтарчаи ҳафтсоларо дар кори хонаву рӯзгор истифода бурдан мумкин аст. Аммо аз Ҳазина, ки ба оила ғоиде оварда наметавонист, меҳост сари вақт халос шавад.

— Занҳои бефарзанд бо хурсандӣ духтарчаро ба тарбияи худ мегиранд, — гуфт ӯ. — Барои чӣ ман бояд кӯдаки бегонаро калон кунам?

Вале зани ҷавонаш беист ғияву нола мекард ва то он даме ки шавҳараш ин қарорашро дигар накард, аз ҳама кор даст кашид. Шавҳараш бо дили нохоҳам розӣ шуд, ки Ҳазина чанд вақти дигар бо модараш монад. Дигар дар ин мавзӯ ғап намезаданд. Шояд дар набудани Ҳомиду Раҳима ҳодисае рӯй дода бошад, ки модар ҳамеша Ҳазинаро дар оғӯш нигоҳ медораду доим аз чизе дар ҳарос аст.

Аз боло овози модар шунида шуд, ки ӯро саросема мекард. Ҳомид боло нигоҳ кард ва дид, ки модараш дар зери дарахти зайтун истодааст. Дар дастони ӯ ду сатили холӣ ва дар пушташ Ҳазина буд.

— Зудтар биё, Ҳомид, — бетоқатона гуфт модар. Ин қадар сушт меҷунбӣ? Сатилҳоро дар миёни буттаҳо пинҳон кун. Ман онҳоро барои он гирифтаам, ки Фотима ба кучо рафтанамо напурсад. Ҳамроҳи ман биё.

— Ба кучо, очачон? — ҳайрон шуда пурсид Ҳомид.

— Сабр кун, то ба паси кӯҳ гузарем, — ҷавоб дод модар ва бошитоб бо пайраҳаи морпеч ба боло баромадан гирифт.

— Дар ин ҷо моро дида ба Фотима хабар доданашон мумкин. Қафо намон.

Онҳо то аз назар пинҳон шудан саросема роҳ мерафтанд. Баъд аз ба паси кӯҳ расидан модар ба замин нишасту Ҳазинаро аз пушташ фароварда ба рӯи зонуяш нишонд.

— Ҳомид ба ӯ бодикқат нигоҳ кун, — гуфт модар. — Бо ӯ бозӣ кун ва барояш гул бичин.

— Ҳомиди ҳайронмонда ба чехраи беҳаракати хоҳараш нигоҳ мекард, вале вай ба нигоҳу табассуми ӯ аҳамият намедод. Ба назар ҷунин менамуд, ки вай ба як нуқтаи хеле дур нигоҳ мекунаду бародарашро тамоман намебинад. Ногоҳ Ҳомид чизеро ҳис кардагӣ барин ангуштонашро дар пеши чашмони хоҳарчааш бозӣ доронд, вале ӯ мижа намезад.

— Вай кӯр аст..., — пичиррос зад Ҳомиду рангаш сап-сафед канд ва даҳонаш хушк шуд.

— Бале, кӯр аст, — гуфт модар, — ва зуд аз чояш бархест.

— Ман инро кайҳо фаҳмидам, вале на ба Фотима ва на ба шавҳарам чизе нагуфтам, зеро агар онҳо фаҳманд, ӯро аз дастам кашида мегиранд. Охир ба онҳо ташвиши зиёдатӣ чӣ лозим? Ҳазина ягон корро иҷро карда наметавонад ва ҳеҷ гоҳ ба шавҳар намебарояд... — овози ӯ ларзид. Чашмонаш пур аз ашк шуданду ӯ дар роҳи ноҳамвор пешпо хӯрд. Ҳомид модарашро дастгирӣ кард, то наафтад.

— Мо ба кучо меравем, оча? — боз пурсид вай.

— Ба зиёрати мазори авлиё, вай дар паси ана он теппа, — ҷавоб дод модар. — Мегӯянд, ки ӯ авлиёи бузург аст ва бисёрихоро шифо додааст. Ман пештар ба ин ҷо омада наметавонистам, чунки аз Фотима метарсидам. Вай ҳамеша аз пушти ман мепояд, ҳоло бошад гумон мекунад, ки ман барои об рафтам, бинобар ин мо бояд ҳатман бо сатилҳои пур аз об баргардем. Роҳ хилват аст, барои ҳамин ман аз танҳо рафтан тарсидаму тӯро ҳамроҳ гирифтам.

Онҳо хомӯшона болои теппа баромада, ба назди ғоре расида омаданд, ки дар паси буттаҳо пинҳон буд. Ба шоҳу танаи буттаҳо латтапораҳои зиёде баста шуда буданд. Ҳар яке аз ин пораҳо нишонаи як тақдирӣ пур аз ғами беморе, бефарзанде, бечорае буд, ки бо як ҷаҳон умед ба ин мазор меомаданду ноумед бармегаштанд.

Онҳо Ҳазинаро дар назди даромадгоҳи ғор монданд. Модар ба зону нишаста аз Худо, ки дар борааш тасаввуроте надошт ва инчунин аз пайғамбар Муҳаммад илтимос мекард, ки фарзандашро шифо бахшанд. Ин умеди охирини ӯ буд. Дар вақти дуохонии модар осмонро абрҳои сиёҳ фаро гирифта, офтобро паноҳ карданд. Қӯдак хунук хӯрда гирия мекарду бо дастаконаш дасти модарро мекофт. Модар бошад ба умеди дигаргунӣ бетоқатона ба чеҳраи духтараш нигоҳ мекард. Сипас ох кашиду ӯро ба рӯи дастонаш гирифт. Худо дуои ӯро нашунид. Ҳазина мисли пештара нобино буд.

Ҳомид ҳам, ки онсӯтар менишаст, аз чояш бархест ва ҳамроҳи модару хоҳарчааш он теппаро тарк намуданд. Офтоб охиста-оҳиста ба паси кӯҳҳо пинҳин мешуд. Турнаҳое, ки дар лаҳзаҳои ғуруби офтоб ба чашм мисли доғҳои сиёҳе менамуданд, бо садои баланд аз пеши онҳо парида гузаштанд. Ҳомид бо дили ноумедгаштаву пур аз дарду

ғазаб ба ғуруби офтоб менигарист — аз он чӣ фоида? Хоҳараки майдаҳаки ӯ ҳеҷ вақт офтобро намебинад. Аз афташ барои Худо ин фарқе надорад. Зиёрати мазори авлиё ҳам ба ӯ ёрӣ надод. Шояд ӯ ба кӯдакони хурдсол сарукоре надошта бошад?

Ҳамин тавр хомӯшона, онҳо ба сари чоҳ расиданд. Ҳомид сатилҳоро пур аз об карду ба дасти модараш дод. Худаш бошад шитобон ба назди Раҳима ва бузҳо рафт. Ӯ онҳоро дар ними роҳ дид, чунки Раҳима тарсида аллакай рамаро ба сӯи хона мебурд. Ӯ дасти бародарашро маҳкам дошта гирифт ва бузҳо низ, ки роҳи хонаро пеш гирифта буданд, даври онҳо чамъ шуданд.

— Шумо ба кучо рафта будед? — пурсид Раҳима.

— Ба зиёрати авлиё, — ҷавоб дод Ҳомид ва суханашро давом дод, — Раҳима, хоҳарчаи мо кӯр аст. Ӯ ба ғайр аз торикӣ дигар чизеро намебинад. Ана барои чӣ модарам ӯро пинҳон мекардааст. Ӯ намехоҳад ки Фотима ва падарандарамон инро фаҳманд.

Раҳима аз шунидани чунин суханҳо дар ҷояш шах шуда монд. „Кӯр аст“, — такрор кард ӯ. Пас аз лаҳзае фикре ба сараш омаду зуд пурсид:

— Магар авлиё чашмони ӯро бино карда наметавонад?

Ҳомид сарашро бо аломати инкор чунбонд:

— Ба фикрам, ин авлиё ёрӣ дода наметавонад, — ҷасуруна гуфт ӯ. — Вақти касал будани падарам ҳам, модарам ба он ҷо рафта буд, вале ба ӯ ҳеҷ чиз ёрӣ надод — вай вафот кард.

— Ин ҳама хости Худост, — китф ба ҳам кашида гуфт Раҳима. Онҳо ба ҳамдигар ҷафс шуда ба теппа мебароманд. Чашмони бузҳо дар торикӣ монанди чароғакҳои сабз медурахшиданд.

— Торикиро дӯст намедорам, — аз хунукӣ ларзида пичиррос зад Раҳима.

Ҳомид аз байни баргҳои зайтун ба осмони тира нигоҳ карду ба фикр фуру рафта гуфт:

— Ман ситорахоро дӯст медорам.

Боби 2

Баъди даҳ дақиқа Ҳомиду Раҳима аллакай ба деҳа расида аз байни кулбаҳои торик мегузаштанд. Аз дарҳои кушодаи кулбаҳо лахчаҳои зери зарфҳои сафолин, ки қасар-қусур мекарданд, дида мешуданд. Одамон бо аҳли оилашон дар равшании хираи чароғҳо гирди дастурхон нишаста, хӯроки шом меҳӯрданд. Ханӯз ба хона нарасида, онҳо овози Фотимаро шуниданд, ки модари онҳоро дашном меод. Ё зани чавони шавҳараш ва кӯдакони ӯро бад медид ва бо ҳар роҳ кӯшиш мекард, ки зиндагии онҳоро талхтар созад. Ё як зани фартут ва аз кори вазнин дуқатзадае буд, Зӯхро бошад чавону зебо.

Фотима тамоми умр бефоида орзуи фарзанд мекард. Зӯхро бошад ба чавониаш нигоҳ накарда шаш нафар таваллуд карда буд. Аз ин рӯ сабаби рашки ӯро низ фаҳмидан мумкин буд. Ё қасдашро аз он мегирифт, ки тамоми рӯз Зӯхро ва Раҳимаро ғулом барин кор мефармуд, худаш бошад дар рӯи бурё шоҳзан барин менишаст.

Барои сабаби дер мондани Зӯхроро фаҳмидан вай як духтарчаи ҳамсояро аз паси ӯ фиристонд. Ва вақте Зӯхро бо сатилҳои пур аз об баргашт, Фотима аллакай медонист, ки ӯ дар кучо буд.

— Занаки дилсиёҳи танбал, — дод мезад ӯ. — Ту маро фиреб дода наметавонӣ. Кӯдакро ба ман деҳ, ман худам бинам барои чӣ ту ӯро ин қадар пинҳон мекуниву ба касе чизе нагуфта ба зиёрати мазори авлиё мебарӣ. Ӯро ба ман деҳ мегӯям!

Ӯ бо зӯрӣ кӯдакро аз дасти Зӯхро кашида гирифт ба назди чароғ бурд, модар ноумед дастонашро поён кард. Дер ё зуд аз ду сар Фотима бояд инро мефаҳмид. Дигар илоҷи пинҳон кардан набуд.

Бачаҳо аз тарс чашмони сиёҳашонро калон кушода ба кунчи торики хона пинҳон шуданд. Вақте ки Фотима тамоми аъзои бадани кӯдакро даст-даст мекард, кулбаро оромӣ фаро гирифт. Ногоҳ ӯ ба чехраи беҳаракати Хазина нигоҳ карду бо овози баланд хандид. Хазина аз тарс фарёд зад ва Фотима ӯро ба сӯи модараш ҳаво дод.

— Нобино, — эълон кард ӯ, — тамоман кӯр аст ва ту инро медонистӣ. Ту ӯро ба ин ҷо, ба хонаи шавҳарамон овардӣ, то тамоми умр ба ҳамаи мо дарди сар шавад. Охир ӯ ҳеҷ кор карда наметавонад ва ҳаргиз ба шавҳар намебарояд. Ту ӯро ҳамеша пинҳон мекардӣ, ки мо инро нафаҳмем. Ох, ту дурӯғгӯи лаънатӣ. Шавҳари мо ҳуди ҳамин рӯз инро мефаҳмад. Акнун зуд аз ҷоят хезу барои ӯ хӯроки шом тайёр кун, Раҳима, ту бошӣ лахчаҳоро пуф кун. Мебинем, ки баъд аз хӯрдани хӯроки шом ӯ чӣ мегӯяд.

Духтарак аз тарс як қад pariда зуд ба пуф кардани лахчаҳои ангишт шурӯъ кард, то оне ки аланга пайдо шуд. Тамоми бадани Зӯхро меларзид. Ӯ духтарчаашро ба катчаи чӯбин хобонда, ба тайёр кардани хӯроки шоми шавҳараш машғул шуд. Ӯ бояд ҳамин замон меомад.

Вақте ки хӯрок тайёр шуд, овози қадаммонии вазнини касе шунида шуду дар остона марди қоматбаланди чашму абрӯсиёҳи ришдор ва чиддӣ пайдо шуд. Ӯ дар тан либоси дастбоф аз паҳми буз ва дар сар саллаи сафед дошт. Вай ба касе чизе нагуфта назди дастурхон чорзону нишасту ишора кард, ки хӯрокро биёранд. Зӯхро хӯрокро ба мобайни дастурхон гузошт ва аҳли оила хомӯшона дар гирди он ҷамъ омаданд. Қошук набуд. Зӯхро ду бурдаи калони нонро назди шавҳараш ва Фотима гузошту се бурдаи майдаҳахро ба пеши худашу бачаҳояш гузошт.

— Бисмиллоҳи Раҳмон Раҳим, — гуфта ҳама бурдаҳои нонашонро ба табақ гӯтонданд. Онҳо фикр мекарданд, ки ин суханон чину ачинаҳоро дур месозанд.

Алалхусус имрӯз кулбаи онҳо пур аз рӯҳи бад, кинаву нотавонбинӣ ва тарсу ҳарос буд. Ҳатто Ҳазинаи хурдакак, ки дар гаҳвора меҳобид, ин муҳити зиштро ҳис карда, ба гирия даромад. Саид Муҳаммад абрӯвонашро ба ҳам кашида гуфт:

— Дамашро гир. Кушо ёро!

Модар итоаткунон кӯдакро ба оғӯшаш гирифта нишаст. Фотима то хӯрок хӯрда шудани шавҳараш сабр кард ба баъд дасташро дароз карду дод зада гуфт:

— Духтарчаро ба ман деҳ!

Зӯхро гириякунон кӯдакро ба ӯ дод.

— Худаш чӣ гап? — бо қаҳр пурсид Саид Муҳаммад.

Занҳои ӯ метавонанд чӣ қадаре ки дилашон хоҳад, баҳсу мунозира кунанд. Занҳо ҳамеша байни ҳам чанчол мекунанд. Аммо ба вай маъқул набуд, вақте ки онҳо ин корро дар ҳузури ӯ мекарданд. Вай тамоми рӯз замин ронда, хеле хаста шуда буд.

— Худаш чӣ гап? — бо заҳрханда такрор кард Фотима ва духтарчаро чунон ба чароғ наздик овард, ки нури он рост ба рӯи ӯ афтид. Вале ӯ чашмонашро напӯшид ва рӯяшро аз рӯшноӣ нагардонд.

Саид Муҳаммад бодикқат ба ӯ менигарист.

— Вай кӯр аст! — дод зад Фотима. — Нобино, нобино, кӯр. Зӯхро инро медонист. Ё моро фиреб кард.

— Ман ҳеҷ касро фиреб наодоам, — бо ашки шашқатор гуфт Зӯхро.

— Фиреб кардӣ! — боз дод зад кампир.

— Хомӯш шавед, занҳо! — ба онҳо фармон дод шавҳар ва ҳамон лаҳза чанчол қатъ гардид. Боз кулбаро хомӯшӣ фаро гирифт. Раҳима аз хунукиву тарс ларзида ба лаҳчаҳои хомӯшшуда наздиктар нишаст.

Падарандар ба чехраи духтарча бодикқат нигоҳ карда, чароғро ба чашмони ӯ наздиктар овард ва ангуштонашро бозӣ дароварда, ниҳоят боварӣ ҳосил кард, ки зани калонӣ рост меғӯяд.

— Бале, — розӣ шуд вай, — ӯ нобиноост.

Вале доду фарёде, ки ҳама интизораш буданд, рӯй надод. Ё Ҳазинаро ба модараш дод ва ба тамокукашӣ овора шуд. Вақте ки хонаро бӯи дилбечокунандаи тамоку фаро гирифт, падарандар оромона гуфт:

— Кӯдакони нобино ғоидаи калон оварда метавонанд. Ба ин кӯдак нағзакак нигоҳубин кун. Ў ба мо пули зиёде меорад.

— Чӣ тавр? — бо хавотири пурсид модар кӯдакашро ба оғӯшаш боз ҳам ҷафстар намуда.

— Садақа мепурсад, — ҷавоб дод шавҳар, — Албатта, мо ҳамроҳи ӯ намегардем, чунки маро ҳама мешиносанд ва эҳтиром мекунанд. Вале гадоён бо хурсандӣ розӣ мешаванд, ки Ҳазина ҳамроҳашон дар бозор нишинад. Дили одамон ба кӯдаки нобино месӯзаду онҳо пули бисёре медиҳанд. Ман шахсера медонам, ки барои ӯ ба мо пул медиҳад, фақат вай бояд андаке калонтар шавад.

Зӯхро чизе нагуфт, вале Ҳомид ва Раҳима норозиёна ба чашми ҳамдигар менигаристанд. Онҳо гадоеро, ки падарашон дар назар дошт, хуб медонистанд. Вай як мӯйсафеди ифлосу чандапӯше буд, ки ҳамеша ҳамаро дашном медод. Онҳо намехостанд, ки Ҳазинаи азизи онҳо ба дасти ин мӯйсафед афтад. Вай Ҳазинаро бо муносибати бади худ метарсонад.

Падар аз ин нигоҳи онҳо оғаҳӣ ёфта, дастҳояшро ба ҳам заду фармон дод:

— Бачаҳо, зуд хоб кунед!

Ҳомиду Раҳима саросема аз ҷо бархеста хоби хуш гуфтанду ҳар як ба кунҷаки худ шитофтанд. Онҳо дар рӯи бурё лӯнда шуда, кӯрпачаҳои камбарро ба рӯяшон кашиданду ба зудӣ хобашон бурд. Соатҳои дуи шаб Ҳомид нохост бедор шуд. Нури моҳ рост ба ғахвораи Ҳазина афтода буд. Ў дар ғахворааш чунбида, худ ба худ чизе мегуфт. Ҳомид оҳиста аз ҷояш хесту ба назди вай рафт. Як меҳри бепоёне тамоми вучуди писаракро фаро гирифта буд. Ў оҳиста ғахвораро чунбонда сари сияҳмӯи хоҳарчаашро сила кард. Ҳазинаи хурдакак пуртоқат ва бечораи ӯ. Ҳомид кӯшиш мекунад, ки ҳамеша ӯро ҳимоя кунад, ва намегузорад, ки бо ӯ воқеае рӯй диҳад. Баногоҳ ӯ ба ёд овард, ки ҳудаш ҳанӯз хурдсол аст ва пурра аз падарандар вобастагӣ дорад. Ҳазинаро аз ӯ гиранд ҳам, ӯ коре карда наметавонад. Наход меҳри бузургтаре набошад, ки ӯро ҳимоя кунад ё нури бозғитимод набошад, ки роҳи ӯро равшанӣ кунад? Ҳомид инро намедонист. Ў оҳиста ҳам шуда Ҳазинаро бўсид ва ба ҷоғаҳи паҳолини ҳудаш баргашт. Дар чеҳраи духтарча табассум ҳувайдо шуд. Ў ангушт ба даҳон карда, дар ғахвораи маҳтобии худ монанди маликае дар қасраш хобида буд.

Боби 3

Хазина дунимсола шуд ва падарандар қарор дод, ки акнун ӯ бояд кор кунад. Ӯ гуфт, ки Хомид бояд ҳар рӯзи ҷумъа ӯро ба бозор барад, то вай ҳамроҳи гадои пир нишаста садақа пурсад.

Имрӯз Хазина дар остона босаброна бародарашро интизорӣ мекашид. Холо хеле барвакт буд. Хомид говро ба чарогоҳ бурда, танҳо пас аз ним соат баргашт. Дар ин муддат Хазина озод буд ва метавонист ба қадри имкон худро ба коре машғул кунад. Ва вақте ки ҳаво соф мешуду офтоб нурпошӣ мекард, ӯ худро хушбахт меҳисобид.

Хазина ҳеҷ гоҳ равшаниро надида бошад ҳам, онро хуб ҳис мекард. Боз чизҳои зиёде аз қабилӣ сари зонуи гарми модар, оғӯши бомеҳри бародар, фукчаҳои нармакии бузғолачаҳо, таъсири нурҳои офтоб ва вазидани насими форами субҳидам ба ӯ ниҳоят маъқул буданд.

Гоҳ-гоҳе хангоми тоза кардани гандум ба ӯ иҷозат медоданд, ки ҳамроҳи модараш бошад. Ба вай аз байни ангуштон гузаронда бод кардани пӯстлохи гандум бисёр маъқул буд. Ӯ инчунин гӯш кардани овозҳои гуногуноеро, ки дар гирду атроф садо медоданд, дӯст

медошт. Ў омада истодани Ҳомидро аз садои пойҳои лучи ӯ фаҳмида метавонист. Вай наздикшавии ўро ҳис карда, дастаконашро ба сӯяш дароз карду хурсандона овоз баровард. Ҳомид ўро бардошта, маҳкам ба пушташ баст.

— Рӯзи бозор аст, хоҳаракам, — гуфт ӯ, — ту аллакай наҳорӣ хӯрдӣ?

Ҳазина сар чунбонд. Ним соат пеш ӯ як пиёла қаҳва ва пораи нони сиёҳро хӯрда буд. Ин яке аз бехтарин наҳорие буд, ки ӯ медонист ва маъқулаш буд.

— Ин тавр бошад, меравем, — гуфт Ҳомид ва онҳо ба роҳ баромаданд. Ханӯз соат нӯҳ нашуда ҳаво хеле гарм буд ва онҳо кӯшиш мекарданд, ки дар зери сояи дарахтони зайтун роҳ раванд. Вале дере нагузашта дарахтҳо тамоm шуданд ва акнун онҳо бояд аз гандумзоре мегузаштанд, ки қариб ба даравидан тайёр буд. Ҳазина сарашро ба китфи бародараш ниҳода, аз нақхати масткунандаи гулҳои саҳроӣ, зери садои шир-шири хӯшаҳои пурбори гандум хобаш бурд. Азбаски ҳар ҷумъа бозори калон мешуд, ин пагоҳ низ дар сари роҳ одамон хеле зиёд буданд. Ҳама барои хариду фурӯш чизе оварда буданд. Фурӯшандаҳо зери дарахтони серсоя дар рӯи замин чорзону карда менишастанд ва харидорони зиёде дар гирди онҳо ҷамъ мешуданд. Ҳазина аз ҷои серодам метарсид. Вай ғалоғуларо дӯст намедошт. Боз вай чангро, ки ўро ба атсазанӣ маҷбур мекард ва пашшаҳоро, ки пойҳои лучашро мегазиданд, бад медид. Вале беш аз ҳама ӯ аз он метарсид, ки ҳамин ҳоло Ҳомид ўро зери назорати гадои пир гузошта меравад. Барои андаке бошад ҳам сабуктар намудани ин ҷудой Ҳомид нақшае сохт, агар дар давоми ҳафта ӯ тангае пайдо мекард, то рӯзи ҷумъа онро нигоҳ медошт ва баъд қанди сабзи чормағздор меҳарид. Макидани чунин қанди аҷоибу бомаз ба Ҳазина бисёр маъқул буд.

Ҳомид аз байни мардуми зиёд ҷолокона роҳ кӯшода, ба ҷое расид, ки одатан гадои пир ва Ҳазина менишастанд. Ў аз гадо каме барвақттар омада, Ҳазинаро ба замин шинонду ба дасташ қанди чормағздорро дод. Духтарча қандро ба дасти росташ гирифта лесидан гирифт, бо дасти чапаш бошад ӯ аз либоси Ҳомид маҳкам медошт, то ки одамон ўро ба тарафе кашида набаранд. Интизориҳои онҳо тӯл накашид. Даре нагузашта, гадои пир табли ранга дар даст бо пойҳои лучаш шалапшосзанон расида омад. Сару рӯи пирамард

пур аз чанг буду либосаш чиркину пора-пора. Ҳомид дасти ўро бўсид ва тангаеро, ки вай ҳар ҳафта ба падарандараш барои кори Ҳазина медод, гирифт. Одатан баъд аз ин Ҳомид зуд ба хона мерафт, вале имрӯз пирамард ўро дарҳол ҷавоб надода гуфт:

— Вақте ки падарат ба бозор меояд, гўй ки маро бинад, ман ба ў кор дорам. Ҳомид сар ҷунбонду оҳиста дасти Ҳазинаро сар дода рафт. Ҳазина аз пушти бародараш гирия кард, пирамард бошад ўро як шаппотӣ зад, то ором шавад.

Қисми аввали рӯз кори Ҳазина мушкил набуд. Ў бояд дасташро барои садақа дароз мекарду рӯяшро ба тарафи офтоб гардонда менишаст то ҳама бубинанд ки вай кўр аст. Гадои пир дар наздаш меистод ва ҳар замон овози таблашро бароварда диққати мардумро ба худ ҷалб мекард. Бисёриҳо чехраи рангпаридаи духтаракро дида хайр мекарданд ва Ҳазина тангари гирифта, ҳамон замон ба гадо медод. Онҳо ҳамин тавр то нимрӯзӣ менишастанд. Офтоб торафт гармтар, чангу ғубор ва пашшаҳо боз ҳам зиёдтар мешуданд. Нисфирӯзӣ гадо ба Ҳазина пораи нони ҷав ва як пиёла об медод. Гоҳе агар ў пули зиёд кор кунад, барояш нӯшобаи олугӣ меҳарид. Ох, ин ҷӣ нӯшокии аҷоибе буд. Духтарча ҳамаи даҳ ангушташро мелесид, то ягон қатраи нушоба ба замин чакида ҳайф нашавад.

Қисми дуюми рӯз вазнинтар мегузашт, чунки Ҳазина монда мешуд ва ўро хоб зер мекард. Сараш торафт ҳам шуда, чашмонаш худ ба худ пӯшида мешуданд. Ҷӣ қадар ў меҳост, ки ин вақт дар бағали модараш бошад. Бо чунин фикрҳо ў номаълумакак худро ба чандаҳои мўйсафед ҷафс мекарду сараки хастааш аз ин ҳама шўру ғавго каме ором мегирифт. Ҳамин ки мўйсафед аз ин боҳабар мешуд, ўро дағалона тела дода рост мешинонд, вале ў бо муштҷаҳояш чашмакони хоболудашро молида боз хоб кардан меҳост. Мўйсафед ўро як шаппотӣ зада, рост мешинонд ва ниҳоят кўдаки хоболуд боз дастаконашро барои садақапурсӣ дароз мекард. Ногоҳ мўйсафед саросема аз ҷой бархест ва духтарча, ки ба ў така карда ненишаст, афтид. Гадо бори дигар бо қаҳр ғуррос зада ўро ба ҷояш шинонда монд:

— Духтарчаи аҳмак! То омадани ман рост нишаста, садақа пурс!

Гадо дар байни бозор падарандари Ҳазинаро дид, ки дар ҷустуҷўи ў буд. Падар намехост, ки одамон ўро ҳамроҳи гадо бинанд, бинобарин онҳо ба паси дарахтҳо гузаштанд.

— Ту маро чег задӣ? — пурсид деҳқон.

— Бале, — кӯтоҳ ҷавоб дод гадо. — Ман аз ин деҳа меравам. Одамони деҳа ҳасис шудаанд. Онҳо аз Худо наметарсанд ва ба камбағалон кам садақа медиҳанд, барои ҳамин ману занам ба шаҳри калон меравем. Ба наздикӣ дар он ҷо чашни бузурге барпо мегардад ва мегӯянд, ки тамоми камбағалони ин шаҳр бою бадавлат мешаванд. Ҳоло гӯш кун, ман ба ту чӣ мегӯям: духтарчаи нобинои худро ба ман деҳ. Ту гадо нестӣ ва наметавонӣ ўро дуруст истифода барӣ, ба ман бошад ў фоидаи зиёд меорад. Вайро занам ниғаҳбонӣ мекунад. Ман бошам барои вай ба ту пули хуб медиҳам.

Падари Ҳазина абрӯвонашро ба ҳам кашида, ба фикр фуру рафт. Ў ҳис мекард, ки ин кори хуб нест, вале ба ў пул лозим буд. Ҳосили имсола он қадар хуб нашуд. Ҳазина бошад боз як нонхӯри зиёдатӣ мешавад. Дар вучудаш ҳиссиёте бедор шуд, ки як вақтҳо вичдон ном дошт, вале ў ба овози он аҳамияте надод. Охир Ҳазина духтари ў набуд. Ҳомид ёздаҳсола шудааст ва дере нагузашта, ҳудаш нонашро соҳиб мешавад. Раҳима ҳам пас аз се-чор сол ба шавҳар мебарояд. Ҳазина чӣ? Шояд ин ягона ва охирин илочи аз ў халос шудан бошад.

— Ту ба ман чанд пул медиҳӣ? — пурсид ў дар охир.

Гадо маблағи ночизеро ном бурд. Деҳқон аз ин пастиӣ ў ба ғазаб омада, нархро хеле зиёд кард. Ин дафъа гадо ба қаҳр омада, нархро каме боло бардошт, деҳқон дар навбати худ нархро каме поён фаровард. Ҳамин тавр, онҳо хеле савдо карда ниҳоят ба қароре омаданд.

— Хайр майлаш, — дар охир гуфт гадо, — ман саҳариӣ рӯзи аввали ҳафта аз деҳа баромада меравам. Қадом вақте ки духтарчаро ба ман додӣ, пулхоро ҳам мегирӣ ва ин кор бояд албатта дар ҳузури шохидон иҷро шавад.

Ҳарду ҳам аз савдои кардаашон хурсанд буданд. Гарчанде инро ба якдигар нишон намедоданд. Гадои пир ба назди Ҳазинааш, ки ҳамин ҳоло ба даст оварда буд, баргашт. Ў боварӣ дошт, ки дар вақти набуданаш духтарча тангаи бисёре чамъ кардааст, вале омада дид, ки вай дар сояи дарахте мисли гурбачаи аз даву тоз мондашуда лӯнда шуда саҳт хобаш бурдааст.

Ҳомид дар канори бозор ба манораи масҷид чашм дӯхта меистод. Ў интизори он буд, ки кай имом мардумро ба намоз даъват мекунад. Ин ба соати чори рӯз рост меомад ва ин вақт ӯ метавонист Ҳазинаро то чумъаи ҳафтаи дигар ба хонаашон гирифта барад. Одамон торафт камтар мешуданд ва Ҳомид аз дур хоҳарчаашро дид. Чехраи ҳастаи ӯ Ҳомидро боз ҳам бетоқаттар мекард. Хоки гарм пойҳояшро месӯзонд, вале ӯ чашм аз манораи масҷид наканда, тоқат карда меистод.

Масҷид ибодатгоҳи деҳотиён буд. Вай бинои калони сафед ва манораи чоркунҷае дошт. Дар боляш ҳилоли заррин медурахшид, ки он нишонаи мусулмонӣ буд. Ниҳоят Ҳомид дид, ки имоми ришдори босавлат даъвати худро оғоз намуд.

— Худо ягона аст ва Муҳаммад пайғамбари ӯ, — эълон намуд имом.

Умматони пайғамбар ҳама ба масҷид мешитофтанд, то намозро ба ҷо оранд. Дигарон ҳар яке дар ҷое, ки меистоданд, кафшҳои худро кашиданду ба тарафи қибла рӯ оварда ба намозхонӣ шурӯъ карданд. Агар барои ҳама азон — ин даъват ба намоз бошад, барои Ҳомид ин вақти озодшавии Ҳазина буд. Ҳамин ки Ҳомид имомро дид, зуд ба ҷое, ки Ҳазина менишаст, давида рафт. Ў чун ҳаррӯза дасти гадоро бўсиду хоҳарчаашро ба оғӯш гирифт. Писарак ба вай кулчаи хушкшудаеро дод. Ҳазинаи гуруснамонда ҳамон замон онро ба дахонаш андохт. Духтарча аз хурсандӣ гуруснагӣ, ташнагӣ ва ҳастагии худро фаромӯш кард. Вай дар пушти бародараш баҳузур ҷой гирифта, саҳт хобаш бурд.

Ҳомид хоҳарашро дар пушташ бардошта, роҳи хонаро пеш гирифт. Ҳаво хеле гарм буд ва Ҳомид дар сояи буттаи анҷир нишаст, то каме дам гирад. Ў ба подаи говон, ки дар соҳили дарё чамъ омада буданд, нигоҳ кард. Каме болотар чанд нафар аз занон ҷомашӯӣ мекарданд. Ин дарё ба кучо чорӣ мешуда бошад? — фикр мекард ӯ. Шояд ба ҷаҳони номаълуме, ки ӯ ҳаргиз надидааст, ё ба баҳр? Ё ба укёнусе рафта мерасад?

Боби 4

Бо фарорасии торикӣ оилаи онҳо боз дар гирди дастурхон чамъ омада, дар равшании хираи шамъ хӯроки шом меҳӯрданд. Хазина, ки дар роҳ аз хоб сер шуда буд, рӯи зонуи модараш менишаст. Ӯ ба монанди гунчишкаки гуруснамонда дам ба дам дахонашро мекушод. Ҳомид бо меҳр ба ӯ нигариста, қарор дод, ки ҳеҷ гоҳ ӯро танҳо намегузорад ва ҳамеша ниғахбонӣ мекунад.

Аз дари кушодаи кулба насими фораи бӯи алафҳои доругиро, ки дар чалакҳои назди хона мерӯиданд, ба машом меовард. Ҳомид, ки дар роҳ хеле хаста шуда буд, ба кунчи хона рафту болои бурӯи худ хоб кард. Вай ғадоро дар хоб дид, ки қашаи торафт баландтар мешуд ва ниҳоят ба андозаи дахшатнок расиду дар байни ӯ ва Хазина рост истод. Ӯ тарсида бедор шуд. Маҳтоб нур мепошиду калонсолон ханӯз гирди дастурхон нишаста сӯхбат мекарданд. Ӯ дар равшании маҳтоб рӯи бадқаҳру якрави падар, рӯи хурсанду бадҳохи Фотима ва чеҳраи рангпаридаву пур аз ғаму ғуссаи модарро равшан медид.

— Ин барои ӯ ягона роҳ аст — гуфт Саид Муҳаммад. — Ӯ тамоми ҳаёташ аз ҳама чиз таъмин мешавад.

— Тамоми ҳаёт? — бо алам такрор кард модар, — Вай умри зиёд надида мемурад, охир ӯ хурдакаку нотавон аст.

— Кӯдак кӯр бошад, мурданах бехтар — илова кард Фотима. Модар бо қаҳр ба кампир нигоҳ кард, вале падар даст боло намуда, онҳоро ором кард.

— Хомӯш шавед, занҳои надон! — фармон дод ӯ — Дар ин бора дигар гап наметавонем. Пас аз се рӯз кӯдак бояд бо ман равад.

Ӯ бовиқор аз чояш бархест, Фотима низ аз пасаш рафт, вале модар ҳоло ҳам дуқат шуда менишасту „духтараки бечораи ман! Духтараки майдаҳаки ман“ гӯён нола мекард. Хомид хомӯш дар чояш хобида ба ӯ менигарист. Вай ҳеҷ чиз гуфта наметавонист ва инчунин ба назди модараш ҳам рафта наметавонист, чунки аз бедор шудани падарандараш метарсид. Вале дили кӯчаки ӯ саҳт-саҳт мезад ва ӯ худ ба худ қарор дод: „Не, ин тавр намешавад. Ман намегузорам, ки ӯро баранд! Ин тавр намешавад!“ Ӯ медид, ки равшани маҳтоб оҳиста-оҳиста аз назди дари хона гузашта, ба гаҳвораи Ҳазина нурпошӣ мекард. Вай инчунин дамидани субҳи ин рӯзи тобистониро диду овозҳои хурӯсу говҳоро, ки дар оғил чунбучӯл доштанд, баръало шунид. Ӯро дигар хоб набурд. Тамоми шаб фикрҳои гуногун ба сараш меомаданд, вале ӯ ба қароре омада натавонист ва саҳар саҳт хобаш бурда монд. Падарандар ӯро як лағад зада бедор кард:

— Хез-е, танбал! Ту бояд кайҳо бузҳоро ба чарогоҳ мебурдӣ!

Хомид зуд бархоста дасту рӯяшро шуст. Вай саросема нахорӣ мекарду дузда-дузда ба модараш менигарист. Ранги рӯи модараш аз ҳарвақта бештар кандагӣ буд ва дар зери чашмонаш доғҳои сиёҳ пайдо шуда буданд. Вале ба чехрааш нигоҳ карда намеғуфти, ки ӯ бадбахт аст. Хомид ҳис кард, ки модараш ба қароре омадааст. Лаҳзае чашмони онҳо ба ҳам хӯрданд ва модар абрӯвонашро боло бардошта, ишорае кард. Хомид ҳамаашро фаҳмиду сарашро чунбонд, яъне илоҷе ёфта маслиҳат кардан лозим аст.

Боби 5

Хомид бузхоро аз чашм дуртар ба паси буттаҳо бурда, бо пораи ноне ки аз нахорӣ захира карда буд, рафикашро киро намуд, то ба ҷои ӯ бузхоро чаронад. Худаш бошад зуд ба хона баргашта, аз тарқиши девор нигоҳ карду дид, ки модараш ба анбор даромад. Баъди чанд лахза ӯ ҳам номаълум ба он ҷо даромад. Модар рӯи по нишаста, чархи вазнинро тоб медод ва анборро бӯи хуши гандуми кӯфтагӣ фаро гирифт. Хомид ҳам назди ӯ нишаста, дасташро ба китфи модараш гузошт.

— Очаҷон, — пичиррос зад ӯ, — дина бегоҳӣ ман ҳамаи гапро шунидам. Ҳамон гадои пир Ҳазинаро харидан меҳоҳад?

Модар бодикқат ба ӯ нигоҳ мекард. Бо нигоҳи оромаш ӯ гӯё қувваи писарашро месанҷид. Ӯ як бачаи лоғару хурдсол бошад ҳам, хеле боқувват ва пурбардошт буду Ҳазинаро бениҳоят дӯст медошт.

— Шавҳари ман инро меҳоҳад, — ҷавоб дод ӯ, — вале ман меғӯям, ки ин тавр намешавад! Ман намеҳоҳам, ки Ҳазина дар кӯчаҳо нон талабида гардад. Не, Хомид, ту бояд ўро аз ин ҷо гирифта барӣ. Агар ту хоҳӣ, ўро наҷот дода метавонӣ.

— Ман? — ҳайрон шуда гуфт Ҳомид. Вале нигоҳи ӯ қатъӣ ва андаке шӯҳ буд.

— Модар гандумкӯбиро ба як тараф гузошта, сӯи писараш рӯ оварду дастонашро болои зонуи ӯ монда гуфт:

Дар анбори нимторик овози ӯ ба Ҳомид беҳад таъсирбахш намуда, ҳар як суханаш дар дили ӯ нақш мебаст. Ҳангоми суханронии модараш Ҳомид аз чеҳраи ӯ чашм намеканд ва ҳар он чизе ки ӯ ҳамон лаҳза гуфта буд, тамоми умр дар ёдаш монд.

— Чор сол пеш ҳангоми ҳаҷчи бузург ману падарат ба зиёрати қабри авлиё рафта будем. Роҳ хеле дур буд, мо бояд ба он тарафи кӯҳ мегузаштем. Барои ҳамин шумоёнро ба бибиат монда рафтем. Танҳо Абдусаломро бо худ гирифтем, чунки ӯ ҳоло ширмак буд ва ман ўро ба пуштам баста мебурдам. Баъд аз зиёрати мазори авлиё падарат ба бозори шаҳр рафтани шуд, ки то он ҷо бист мил роҳ буд. Мо тамоми рӯз, аз сахар то шаб роҳ рафтем. Офтоб бераҳмона сару рӯи моро месӯзонд. Мошинҳо аз назди мо гузашта чунон чанг мебардоштанд, ки нафасгир мешудем. Бо азобу машаққати зиёде мо ба шаҳр расидем. Пойҳои ман захмин ва пур аз обида шуда буданд. Абдусалом беист гиря мекард, чунки табаш баланд шуда буд. Ў чашмони варамкардаашро кушода наметавонист. Ман чашмони ўро бо оби тоза шустам вале ин ёрӣ надод. Баъд мо дар рӯи ҳавлии меҳмонхона дар ҳавои кушод хобидем. Вақте ки бедор шудем, ман худро андак сабук ҳис мекардам, вале варами чашмони Абдусалом боз ҳам зиёдтар шуда буд. Падарат ба бозор рафт. Ман кӯдакро ба дастам гирифта, чашмони ўро аз офтоб паноҳ мекардаму пашшахоро, ки хеле зиёд буданд, киш гуфта менишастам. Ҳамин вақт зане омаду бо ман ҳамсӯҳбат шуд. Ҳангоми сӯҳбат ӯ нохост кӯдакро дида, пурсид:

— Вай бемор аст?

— Бале, — ҷавоб додам ман ва рӯи Абдусаломро ба ӯ нишон додам.

Ў зуд аз ҷой хеста гуфт:

— Вақтро беҳуда сарф накарда аз паси ман биё. Ман туро ба назди хоҳари шафқати бритонӣ мебарам. Ў писаратро табобат мекунад. Чанд вақт пеш вай писарчаи хурдсоли маро ҳам, ки ба чашмаш хор халида буд, сиҳат кард.

Ман дудила будам:

— Ман пул надорам, — фаҳмондам ба ӯ.

— Ин ҳеҷ аҳамият надорад, — ҷавоб дод вай, — ӯ зани муқаддас аст, ва аз рӯи муҳаббате, ки ба Авлиёи худ дорад, ҳамаро бе пул табобат мекунад. Авлиёи вай меҳрубон аст ва дилаш ба камбағалон месӯзад.

— Охир, — сухани ӯро бурида гуфтам ман, — бритониҳо мардуми бою бадавлат ҳастанд ва дар хонаҳои зебо зиндагӣ мекунанд. Ӯ маро қабул намекунад.

— Не, ӯ ҳам монанди мо зиндагӣ мекунад ва ҳар касе ки барои табобат ба назди ӯ меояд, низ ману ту барин бечораанд. Ӯ касеро аз дараш намеронад. Охир, гуфтам-ку, ӯ ба хотири Авлиёи худ ҳамаро қабул мекунад.

Ҳамин тавр, ман тарсида-тарсида, бо умеде, ки барои писарчаи беморам доруе ба даст меорам, аз паси ӯ рафтам. Ӯ маро ба хонаи охирини тангкӯча бурд. Дар кушода буду одамони зиёде ба он хона даро-баро мекарданд ва ҳамашон мисли ман камбағал буданд. Баъзеҳо дар даст шишачаи дору доштанду ба назар хурсанд менамуданд.

Мо дар вақташ омадем, зеро дар хона қариб ҳеҷ кас намонда буд. Агар каме дер мекардем, мумкин буд, ки хоҳари шафқатро намеефтем. Ӯ як зани чашмкабуди қоматбаланду малламӯй буд. Ман ҳеҷ вақт чунин занро надида будам. Ӯ бо ҳама хушмуомила буд ва бо кӯдакони бегона чунон муносибат мекард, ки гӯё онҳо аз они худи ӯ бошанд. Вақте ки ман ҳамаи инро мушоҳида кардам, ҳолати тарс аз ман гум шуд ва баъд аз он ки ҳама рафтанд, ман ба наздаш омада Абдусаломро нишон додам. Ӯ ҳамроҳи ман рӯи бурё нишаст. Баъд Абдусаломро ба рӯи зонуяш шинонда чашмонашро аз назар гузаронд. Меҳрубонии бепоёни ӯро ҳис карда, Абдусалом ҳатто гирия накард. Ӯ аз ман дар бораи писарчаам бисёр пурсиду сипас аз табларза ва аз дарди чашм дору дод.

Вақте ки ӯ барои овардани дору рафт, ман сурати дар девор овеzon бударо тамошо мекардам. Дар сурат як шахси чехрааш гарм акс ёфта буд, ки кӯдаки хурдакакеро дар даст нигоҳ медошт ва бисёр кӯдакони дигар аз либосаш дошта ба рӯи ӯ менигаристанд. Ман аз он зан пурсидам, ки ин шахс кист ва ӯ ҷавоб дод, ки Ӯ Исо ном дорад. Худо Вайро барои он ба замин фиристодааст, ки ба мо роҳи Малакути Худоро нишон диҳад. Баъд вай дар бораи Исо

бисёр чизҳои аҷоибро нақл кард: чӣ тавр ӯ беморонро шифо медод, кӯронро бино мекард ва ҳамаи одамонро дӯст медошт. Ба вай фарқ надорад, ту камбағал ҳастӣ ё сарватманд, кӯдак ҳастӣ ё калонсол. Ман ҳозир ҳамаи он чизеро, ки ӯ дар бораи Вай нақл карда буд, ба ёд оварда наметавонам, вале медонам, ки ӯ ин Марди дар сурат аксёфтаро хеле дӯст медошт ва меҳост ба ӯ монанд бошад. Ана барои чӣ ӯ ҳамаи беморонро қабул мекард ва ба ҳама дорую даво медод. Ана барои чӣ ӯ Абдусаломӣ маро низ қабул кард.

Зӯҳро каме хомӯш истода, сипас оҳиста суханашро давом дод:

— Ман боварӣ дорам, ки ба хотири муҳаббати он Марди дар сурат аксёфта ӯ Ҳазинаро ба тарбияи худ мегирад. Ту бояд Ҳазинаро ба назди ӯ барӣ. Ҳамин бегоҳ ба роҳ баро, рӯзона бошад пинҳон шав, чунки Саид Муҳаммад албатта ба ҷустуҷӯи ту мебарояд ва то бегоҳии рӯзи дигар ӯ бояд аз рафтани ту хабар наёбад. Пагоҳ саҳарии барвақт то аз хоб хестани шавҳарам, ман Раҳимаро бо бузҳо ба чарогоҳ мефиристам. Ҳазинаро бошад ӯ ҳеҷ вақт намепурсад, вале ба ҳар ҳол ба даруни гаҳворааш болишт мегузорам, то ки мабодо Фотима аз набудани ӯ пай набарад. Бегоҳӣ вақте ки шавҳарам аз кор меояд, ҳаво аллакай торик мешаваду ӯ имконияти пайдо кардани ту ро нахоҳад ёфт. Пас аз як рӯз бошад, ту қариб ба шаҳр мерасӣ.

Чашмони Ҳомид пур аз тарсу ҳаяҷон шуданд ва ӯ пурсид:

— Ман роҳро чӣ тавр меёбам?

— Ман дар ин бора фикр кардам, — ҷавоб дод модар. — Танҳо як роҳ ҳаст, ки ту бо он рафта метавонӣ. Агар бо роҳи калон равӣ ту ро мебинанд ва баъд вай хеле дуру дароз аст. Роҳи росте ки аз байни кӯҳ мегузарад, хатарнок аст ва ту метавонӣ раҳгум занӣ. Пас, ту бояд роҳи сеюмро интихоб кунӣ. Яъне лаб-лаби дарё то охири водӣ меравӣ ва баъд ба он тарафи кӯҳ мегузарӣ. Медонам, ки кӯҳ хеле баланд аст, вале ту бояд ин корро кунӣ. Аз болои он кӯҳ ту дарёи дигареро мебинӣ. Агар ту лаб-лаби соҳили ҳамон дарё равӣ, дере нагузашта ба роҳи калон мебарой, ки дар он мошинаҳои боркаш ҳаракат мекунанд. Шояд касе ту ро ба мошина савор кунад, зеро аз он ҷо то шаҳр панҷоҳ километр роҳ аст. Вале агар корат барор нагирад, лозим меояд, ки пиёда роҳ равӣ. Худо мададгорт бошад!

— Баъди ба он ҷо расидан ҷӣ? — оҳиста пурсид писарак.

— Ҳамин ки ба шаҳр расидӣ, — ҷавоб дод модар, — бояд албатта хонаи хоҳари шафқати бритониро пайдо кунӣ. Касеро напурс, худат кофта ёб. Вай дар кӯчаи паси бозор, дар хонае ки рӯ ба рӯи меҳмонхона сохта шудааст, яъне хонаи охиринаи ин кӯча аст, зиндагӣ мекунад. Ба назди ӯ рафта ҳамаашро нақл кун ва Ҳазинаро ба вай деҳ. Вай ҳудаш медонад ҷӣ кор кунад.

Ҳомид бо шубҳа ба модараш нигоҳ кард.

— Агар ӯ Ҳазинаро гирифтан нахоҳад ҷӣ? — пурсид ӯ.

Модар бо дили пур гуфт:

— Мумкин нест, ки ӯ Ҳазинаро нагирад. Вай ба ман гуфта буд, ки Авлиёи ӯ касеро рад накардааст. Ман боварӣ дорам, ки ӯ Ҳазинаро ба хотири Авлиёи худ қабул мекунад. Акнун ту ба пеши бузҳо рав, ман бошам бояд зудтар гандумро кӯфта тамом кунам, набошад Фотима боз ҷанҷол мекунад. Ҳар чизе, ки гуфтам, дар ёдат нигоҳ дор. Ман барои ту тӯшаи роҳ тайёр мекунам.

Ҳомид аз ҷояш хеста ба назди бузҳо рафт. Бовариаш намеомад, ки ҳамаи ин ҳақиқат аст. То маслиҳатро пазондани онҳо нури офтоб аллакай қуллаҳои кӯҳхоро равшанӣ мекард. Хӯшаҳои пухтаи гандум аз вазиши насим оҳиста-оҳиста мечунбиданд. Ба назар гирду атроф ҳама мисли пештара буд, вале ба ҷашмони писарак ҳама чиз дигар хел менамуд.

Кӯҳхое, ки ӯ ҳар рӯз медид, ҳоло дар назараш тамоман дигар хел шуда буданд ва акнун ба ӯ донишони он, ки дарё ба кучо ҷорӣ мешавад, аҷоиби намекард. Вале ба ҳамаи ин тарсу ваҳм нигоҳ накарда, ӯ фикри рад кардани таклифи модарро надошт.

Ҳомид оҳиста хуштак кашид. Якчанд бузичае, ки дар наздикӣ мечариданд, давида омада фукчаҳои худро ба зонуи ӯ ҷафс карданд. Ҳомид ҳис кард, ки онҳоро хеле дӯст медорад ва агар аз хона баромада равад, бе онҳо ғамгин мешавад. Ин ҳамон бузичаҳое буданд, ки ҳуди ӯ ба онҳо роҳгардиро ёд дода буд ва ҳар гоҳе ки монда мешуданд, ба рӯи дастонаш мегирифт ва агар ба гандумзор медаромаданд, онҳоро бо химча зада аз он ҷо мебаровард. Писарак бо навозиш паси гӯши бузичаҳоро хорида фикр мекард, ки оё боз онҳоро медида бошад? Ў бори аввал дар бораи ҳаёти ояндаи худ фикр мекард. Охир вай аз тарси он ки падарандараш ўро ҷазо медиҳад, муддати дарозе ба хонаашон баргашта наметавонад. Ҳамон

рӯз писарак бузхоро барвақт ба хона оварду тамоми бегоҳ дар бари модараш хомӯш нишаста пашмресии ӯ ва Раҳимаро тамошо мекард. Ҳардуяшон ҳам аз тахти дил кор мекарданд, чунки Фотима аз болои кори онҳо назорат мекард. Писарак ҳатто ҳақ надошт, ки бо модараш гап занад, аз ин рӯ дили хурдакаш пур аз ғаму андӯҳ буд. Ӯ ба ғайр аз он зиёрати панҷрӯзаи мазори авлиё ягон шабро бе модар нагузаронида буд. Вале акнун ӯ бояд вақти зиёде дур аз модар бошад. Модар хомӯш менишаст, вале Ҳомид меҳри бепоеӣ ӯро ҳис мекард. Ин ӯро рӯҳбаланд сохта, дили озурдаашро тасаллӣ меод. Рӯз оҳиста-оҳиста бегоҳ мешуд. Офтоб бо нурҳои оташинаш бори дигар осмонро равшан карду ҳама чоро торикӣ фаро гирифт. Ҳомид инро садҳо бор дида буд, вале имрӯз ҳама чиз ба назараш дигар хел менамуд. Аввалин бор дар ҳаёташ ӯ хоҳиши хӯрок хӯрдан надошт, вале худро маҷбур мекард, то ки падар чизеро пай набарад. Сипас чизе нагуфта аз чояш хесту рафта ба чоғаи худ дароз кашид ва бо тарсу ҳарос интизори он буд, ки зудтар хоби падарандараш барад. Ҳамин ки садои хурроки ӯ баланд шуд, Ҳомид боэҳтиёт аз чояш хесту оҳиста-оҳиста қадам гузошта ба паси анбор рафт. Саги пир гӯшхояшро сик карду овози занҷираш шунида шуд. Ҳомид саҳт тарсид. Охир, агар ҳозир саг аккос занад, ҳама кор расво мешавад. Ӯ сагро ба оғӯш гирифта, бе суҳан илтимос мекард, ки ором шавад. Ӯ содиқона, чун саги бовафо дасти Ҳомидро лесид.

Ҳамин тавр сагро оғӯш карда, ӯ омадани модарашро интизор шуд ва вақте ки ӯ Ҳазина дар даст ногаҳон бесадо аз пушти анбор пайдо шуд, ӯ аз чояш парида хест. Модар хомӯшона Ҳазинаро маҳкам ба пушти ӯ баст. Кӯдаки бечора намефаҳмид, ки бо ӯ чӣ кор мекунад. Вай дилпуруна сарашро ба китфи бародараш гузошту боз хобаш бурд. Модар ду нонро ба китфи Ҳомид баст ва ҳар ду дасташро ба дастони худ гирифта бӯсид. Ҳомид низ панҷаҳои модарро бӯсид ва як лаҳза худро ба бағали ӯ чафс кард. Ҳарду хомӯш буданд. Ниҳоят модараш ӯро оҳиста аз худ дур карду то аз дарвоза баромада рафтаниш аз қафояш нигоҳ карда истод. Баъд ӯ аз кори кардааш қаноатманд шуда, ба кулба — ба назди ғахвораи холимонда ва қаҳру ғазаби шавҳараш баргашт. Ҳомид бошад ба монанди киштичае, ки аз занҷирҳои лангар озод шуда, ба сӯи баҳрҳои номаълум шино мекунад, бо пайраҳаи нукрагини худ пеш мерафт.

Боби 6

Хамин, ки Хомид ба зери сояи дарахтони зайтун расид, ин пайраҳаи нуқрагин аз назар ғойб шуд ва ӯ дар торикӣ ба решаи дарахте пешпо хӯрд. Вай зуд-зуд қадам гузошта, ба пеш ҳаракат мекард ва аз вазнинии бори пушташ базӯр нафас мекашид. Ӯ аз байни кулбаҳои бетартиб ҷойгиршуда гузашта, ба сари теппа баромад ва бори дигар ба тарафи хонаашон нигоҳ кард. Аз боло ҳавлиашон баръало намоён буд. Вақте ки ӯ ба тарфи дигари ағба гузашт, хонаашон аз назар пинҳон шуд. Акнун писаракро дар пеш роҳи номаълуме ба дунёи нав ва пайраҳаи печ дар пече, ки сӯи кӯҳистон мебарад, интизор буд.

Вақте ки Хомид аз назди қабристони деҳа мегузашт, тамоми вучуди ӯро тарсу ваҳм фаро гирифт. Дар ин макони марғ албатта бояд деу ачинаҳо бошанд. Аввал ӯ хост гурезад, вале баъд ба ёдаш омад, ки дар ҳамин наздикӣ се бародари хурдсолар гӯронида шудаанд, арвоҳҳои кӯдакон бошанд ҳаргиз бадӣ намеkunанд. Ва ӯ ба фикр фуру рафт: онҳо дар кучо бошанд? Шояд он Авлиё, ки Исо ном дораду кӯдакони хурдсолро рӯи дастонаш мебардорад,

ба онҳо низ, ки мурдаанд, раҳмаш омада бошад? Ў тамоми роҳ бо овози паст ҳамчун тилисме, ки аз ҳама балоҳо нигоҳ медорад, номи Исоро ба забон меовард ва дере нагузашта сиҳату саломат ба дарёе, ки модар дар борааш нақл карда буд, омада расид.

Писарак бо роҳи санглох пеш мерафт. Пойҳояш захмин шуда, саҳт дард мекарданд. Ҳазина чун бори сангине дар пушташ меҳобид ва гӯё торафт вазнинтар мешуд.

Шаб ба поён мерасид. Аз паси кӯҳҳо сапедадам намудор буд. Ҳоло Ҳомид бояд ба кӯҳ мебаромад. Писарак, ки милкҳояш аз беҳобӣ вазнин гашта буданду пойҳояш захмин, рангаш парида ва хеле хаста шуда буд, ба қафо нигоҳ кард. Ў дар як шаб роҳи зиёдеро тай кард ва агар то бегоҳ падарандараш аз рафтани вай бохабар нашавад, метавонад натарсида рӯзона ба он тарафи кӯҳ гузарад. Пагоҳ бошад ӯ бояд то ғуруби офтоб пинҳон шуда шинад.

Дере нагузашта Ҳазина бедор шуд. Ҳомид ду пораи нонро шикасту харду хомӯшона онро хӯрданд. Баъд ӯ хоҳарчаашро ба лаби қўйчае оварда, дасту рӯяшро шўст ва бо кафи дасташ ба ӯ об дод. Ў меҳост, ки то ба назди дўсти ношиносашон рафта расидан хоҳарчааш тозаву озода бошад. Ин барояш аҳамияти калон дошт. Ҳомид афсӯс мехӯрд, ки вақти аз хона баромадан як пораи шонаи оилавиرو бо худ нагирифтааст, вагарна ҳоло мӯйҳои хоҳарчаашро шона мезад,

то ки вай ба лўхтаки паҳмоқу бесоҳиб монанд набошад. Ў хост, ки бо панҷаҳояш мӯи сари хоҳарашро ҳамвор кунад, вале ин ба Ҳазина маъқул нашуд ва ӯ бародарашро якто зад. Ҳомид ҳам, ки хеле хаста ва ғамгин буд, дар ҷавоб ўро як шаппотӣ фаровард. Дар натиҷа Ҳазина бо овози баланд гиря карда, модараш ва пиёлаи қаҳваи харпагоҳинаро талаб кард. Ин ду кўдаки бадбахт чанд муддат дар лаби қўйча аз ҳамдигар қаҳр карда, фик-фиккунон менишастанд. Вале қаҳри Ҳазина ба зудӣ паст шуд ва ӯ гӯё бародарашро бахшида бошад, даст-дасткунон Ҳомидро ёфт ва ба рӯи зонуяш баромада хомӯш нишаст.

Писарак маъюсона ба ӯ нигоҳ кард. Хоҳараш бисёр вазнин буд, тахтапушти вай бошад саҳт дард мекард, вале ҳоло ки офтоб гарм нашудааст, ба роҳ баромадан лозим буд. Ва ӯ хоҳарчаашро ба пушташ баста, бо пайраҳаи морпечи кӯҳӣ, ки торафт баландтар мебаромад, равона шуд.

Ў аз он хурсанд буд, ки пайраҳа қад-қади қўйча мераваду вай метавонад ҳар даҳ дақиқа ҳам шуда дасту рӯй ва пойҳояшро тар кунад. Вале қўйча дар ақиб монд ва ба Ҳомид лозим меомад, ки аз байни буттаҳои паст-пасти зайтун роҳ равад. Офтоб торафт баланд шуда сару рӯяшро месӯзонд. Ҳазина, ки шаб аз хоб сер шуда буд, частухез карда китфҳои Ҳомидро, ки пӯташ рафта буд, саҳт ба дард меовард. Писарак ҳис кард, ки бояд каме дам гирад. Агар ӯ ҳоло каме истироҳат накунад, мумкин аст роҳравон хобаш барад. Вале дар кучо хоб кунад? Чашмонаш худ ба худ пӯшида мешуданд. Ногоҳ ӯ дар пеш доғи зардери дид. Ин ғаллазор буд. Ў дар ёд надошт, ки чӣ тавр ба он ҷо рафта расид ва ҳатто пай набурд, ки дар наздикии ғаллазор деҳае ҷойгир шудааст. Ҳомид гаваккашон то миёнаи ғаллазор расида, дар байни хӯшаҳои гандум саҳт хобаш бурд. Вай дилпур буд, ки дар ин ҷо ўро касе намебинад.

Ҳазинаи кунҷков бошад сабаби ин қадар вақти зиёд дар як ҷо нишастанашонро ҳеҷ намефаҳмид. Дар хона ҳар кучое ки дилаш меҳост, метавонист бозӣ кунад, ин ҷо бошад ўро хӯшаҳои нўтгеzi гандум ихота карда буданд. Ба ғайр аз ин Ҳазина гурусна монда буд. Модараш, ки ҳеҷ гоҳ ўро танҳо намегузошт, бояд дар ҳамин наздикиҳо бошад. Фақат аз ин ҷой баромадан лозим. Ў рӯймоли калонро кушода партофту ба пеш ҳаракат кард ва дере нагузашта ба канори гандумзор расид ва бодикқат ба садои гӯш дод. Хушбахтона, ба гӯшаш садои пасти осиеи дастӣ расид. Садои осиеб — ин модар, модар бошад — ин хонаи гарм, хӯрок, шароити хуб ва аз ҳама гуна хавфу хатар эмин будан аст.

Духтарча бо фарёди пур аз шодӣ, дастаконашро ба пеш дароз карда, ба сӯи садои осиеб равона шуд. Зане, ки дар остонаи кулба менишаст, овози ўро шунида сарашро боло кард ва гӯё арвоҳеро дида бошад, аз тарс дар ҷояш шах шуда монд. Ба сӯи ӯ бо қадамҳои ноустувор як суроби аҷоиб ҳаракат мекард. Ин духтарчаи хурдакае буд, ки куртаи ҷити чиркин дар тан дошту мӯйҳои ғафсу сиёҳаш пур аз хасу хошок буданд. Ў саропо пур аз ҷанг буд ва ногоҳ ба атсазанӣ даромад. Зан бошад ҳоло ҳам аз ҷояш наҷунбида ба ӯ нигоҳ карда менишаст.

Ҳамин вақт садои осиеб хомӯш шуд ва Ҳазина дудила шуда монд. Сипас дастаконашро ба пеш дароз карду танҳо як калимаро ба забон овард : — „оча.“

Писари ягонаи ин зан зимистони гузашта мурда буд ва ӯ ҳудаш бачаашро дар зери барф гӯронид. Ҳоло вақте ин кӯдак калимаеро ба забон овард, ки ӯ шаш моҳ боз дар интизори шуниданаш буд, зан якбора кӯдакро ба оғӯш гирифт ва ӯро навозишкунон бӯса кард. Ҳазина аввал дасту по зада гирия кард. Ӯ ҳис кард, ки ин модари ӯ нест, вале дастоне, ки ӯро навозиш мекарданд, боқуввату боэъғимод ва хеле нарма буданд. Аз ин рӯ дере нагузашта ӯ ором шуду об пурсид. Модари наваш ба вай як коса шир овард ва ӯ онро бо ду даст гирифта то қатраи охирин нӯшиду дар рӯи зонуи зан хобаш бурд.

Ҳомид қарибии бегоҳ бедор шуд, вале намефаҳмид, ки ӯ дар кучост. Хӯшаҳои зарди гандум нури офтобро инъикос мекарданд ва ба назари Ҳомид чунин менамуд, гӯё ӯ дар зери сақфи тиллоӣ хобидааст. Тамоми аъзои баданаш дард кунад ҳам, ӯ ҳис мекард, ки каме дам гирифтааст. Оҳиста-оҳиста ӯ тамоман хушёр шуд ва якбора аз ҷояш pariда хест. Ҳазина кучо шуд? Дар ҳамин ҳолат ҳам Ҳомид эҳтиёткориро фаромӯш накарда буд. Вай боз гаваккашон ба канори ғаллазор расиду ба тарафе, ки Ҳазина бояд рафта бошад, нигоҳ кард ва он чизе, ки дид, ӯро ба ҳайрат овард.

Дар масофаи панҷоҳ метр аз ҷои пинҳоншудаи ӯ кулбае меистод. Дар остонаи кулба, гӯё ки дар хонаи худ бошад, тамоман Ҳомидро аз ёд бароварда, Ҳазина бепарво нишаста гелос меҳӯрд. Модари наваш бошад ҳамроҳи ӯ нишаста меҳандиду мӯйҳои ӯро ба тартиб медаровард. Дар паси ин кулба тамоми деҳа ба шакли нимдоира ҷойгир шуда буд.

Ҳомид наҷунбида менишаст, вале гелосро дида, гуруснагиро ҳис кард ва дасташ худ ба худ ба сӯи нон дароз шуд. Нонро хоида фикр мекард, ки акнун чӣ кор бояд кунад? Ӯ шарм медошт. Илова бар он ки ӯ қариб тамоми рӯзро аз даст додааст, боз Ҳазина ба манзили душманон рафтааст. Ин одамон албатта мешунаванд, ки дар деҳаи ҳамсоя духтарчае гум шудааст. Бинобарин ӯ набояд ба чаҳми онҳо намудор шавад.

Вақте ки офтоб нишаст, деҳаро нури моҳ равшан кард ва ҳама ҷо ором шуд, Ҳомид аз ғаллазор баромада ба дари кулба наздик шуд. Шавҳар дар рӯи бӯрӣ хоб буду саҳт хуррок мекашид, занаш бошад дар поёни пойи ӯ меҳобид. Ҳазинаро дар катчаи назди дар хобонда, болояшро бо пӯстаки буз пӯшида буданд. Ҳомид ҳам

шуда ўро ба рӯи дастонаш гирифт. Ў чашмонашро кушод, писарак оҳишта номи ўро ба забон гирифт ва Хазина дилпуруна худро ба ў ҷафс кард. На косаи шир ва на гелос ҷои меҳри бародарашро гирифта натавонистанд. Хазина рӯзро хуб гузаронида буд, вале ба ҳар ҳол ҳис мекард, ки воқеае рӯй додааст. Ҳоло бошад ў дар оғӯши бародар дур аз хавфу хатар аст.

Баъди панҷ дақиқа писарак хоҳарчаашро ба оғӯшаш зер карда аз нишебии ростии кӯҳ ба боло мебаромад. Ҳамин тавр ў Хазинаро гирифта гурехт ва баъд ўро ба пушташ маҳкам баста, бо қатъият роҳашро давом дод.

Боби 7

Ханӯз рӯз нашуда Ҳомид ба қуллаи кӯҳ расид, ӯ саҳт монда шуда буду мелангид. Шабҳо дар ағбаи баланди кӯҳ фасли тобистон ҳам хеле хунук мешаванд, Ҳомиду Ҳазина бошанд либоси сабук дар тан доштанд. Духтарча дам ба дам месулфиду атса мезад. Бародари ӯ чунон хаста шуда буд, ки бемадорона дар наздикии қалъаи испаниҳо, ки аз он ҷо посбонҳо водиро назора мекарданд, дуқад нишаст ва интизори субҳидам шуд. Худи қалъа ва ё дидбонгоҳ каме болотар аз ҷои нишастии онҳо воқеъ буд. Роҳ як қадар аз болои тегаи кӯҳ мегузашту баъд ба поён мефаромад. Ба ҳар тарафе ки ӯ нигоҳ мекард, дар ҳама ҷо кӯҳхоро медид. Кӯҳхоеро, ки қуллаҳояшон аз нурҳои аввалини офтоб ба ҷашм сурх менамуданд. Ба назари Ҳомид чунин менамуд, ки гӯё ӯ дар қуллаи баландтарини дунё — дар ҷое истодааст, ки то ҳол пой одам нарасидааст.

Вале аз тамоми муҳити атроф ӯ фақат аз як ҷой метарсид ва бо ҳар роҳе ки набошад аз он ҷой дуртар рафтан мехост. Дар як канори тегаи кӯҳ деҳаи испаниҳо бо биноҳои сафед, аскарони зиёд

ва дидбонгоҳҳояш ҷой гирифта буд. Агар падарандараш дирӯз бегоҳӣ бо ягон роҳ дар бораи ӯ ба полиция хабар дода бошад, албатта посбонҳо роҳро назорат мекунанд. Дар ин ҳол ӯ бояд бо ин роҳ нарафта, рост аз байни буттазор гузараду ба дарё расад. Шояд он ҷо дар сояи дарахтҳои зайтун каме дам гирифта, бо фарорасии торикӣ боз ба роҳ барояд.

Ӯ Ҳазинаро ба пушташ баста аз паноҳгоҳи худ баромад ва ҳамон замон бо ду саворае, ки аз тарафи дигари қалъа боло мебаромаданд, рӯ ба рӯ зад. Ҳомид онҳоро дида дар ҷояш шах шуда монд. Ҳар дуи онҳо аз деҳаи ӯ буданду писаракро хуб мешинохтанд. Савораҳо ҳам ба ӯ нигоҳ карда монданд.

Баъд яктоаш аз болои асп парида фаромаду Ҳомидро маҳкам дошта фарёд зад:

— Ин писари Саид Муҳаммад аст. Ҳамоне ки дирӯз аз хонаи ӯ гурехта буд.

Ҳомид чолокона аз дасти ӯ халос шуду ба поён давида рафт. Аз ин ҳаракати тезу ногаҳонии ӯ асп тарсиду ба ду пои акибаш рост хест.

Муддате ки савора бо асп овора буд, писарак хеле дур гурехт. Ба хору буттаҳо ва ба пойҳои захмину хуншораш аҳамият надода, ӯ ба акибаш нигоҳ накарда пеш медавид ва ҳар лаҳза интизори он буд, ки ҳамин ҳоло дасти вазнине ба китфаш фаромада Ҳазинаро аз ӯ кашида мегирад.

Он одам бошад лачоми аспашро маҳкам дошта аз баландӣ нигоҳ мекард, ки Ҳомид ба кучо мегурезад. Чизе ки аз дасташ меомад, ӯ қард ва акнун намуҳост, ки бо кафшҳои нави нӯгборикаш аз байни буттаҳои хордор гузашта писаракро дастгир кунад. Умуман ин кор ба ӯ дахл надорад. Бехтараш ӯ ба полицияи маҳалли испаниҳо хабар медиҳад. Аз паси гурезаҳо давидан кори онҳост, на кори ӯ. Чунин фикр карда, ба асп савор шуду роҳашро давом дод.

Ҳомиди бечора бошад гумон мекард, ки ҳамин замон ӯро дастгир мекунанд ва бо азоби зиёде давиданро давом медод. Ҳазинаи майдаҷа, ки аз бардорузани бисёр қариб аз ҳол рафта буд, дар пушти ӯ канда-канда овоз мебаровард. Ҳомид метарсид, ки ба даст меафтад, бинобар ин беист медавид, вале ногоҳ пояш ба решае дармонду вай бо тамоми вазнаш ба замин афтод. Вале ҳамон замон

аз чояш парида хест. Сару рӯяш харошида, пур аз чангу хок шуда буд. Вай дар рӯ ба рӯяш дӯнгии кӯхро диду монанди нобиноҳо калавида-калавида ба паси он гузашт. Аз пешаш кулбаи қамишин, ки дар наздаш оғили бузҳо буд, баромад. Ҳомид аз тарси он ки ҳар лаҳза аз паси харсанг таъқибкунандагони ӯ баромаданашон мумкин ва ҳоло ин ягона паноҳгоҳ аст, шиппи карда зуд ба оғили торик даромад. Дар як тарафи он коҳи бисёро рехта буданд. Ҳомид дар байни ғарами коҳ пинҳон шуд. Ӯ ним соат дар он ҷо тарсидаву ларзида менишаст.

Ниҳоят дилаш каме ором шуду ӯ аз байни коҳ баромад. Вай намедонист, ки аз ин вазъият чӣ хел барояд. Дар намуд ҳама ҷо ором буд. Аз ҳонаи дар наздикӣ буда овози хандаи кӯдакони хурдсол ва садои тарақ-туруқи сатилҳо шунида мешуд.

Вале писарак худро хеле бад ҳис мекард. Даҳонаш хушк шуда, ташнагӣ азобаш меод. Сараш дард мекарду пойҳояш вазнин шуда буданд. Ҳазина ҳам бисёр ташнаву хаста шуда буд. Ӯ монанди гурбачаи хурдак овоз бароварда, талаб мекард, ки ба вай об диҳанд ва ҳарчанд бародараш илтимос мекард, ором намешуд. Агар ҳамин вақт касе ба оғил мебаромад, ҳатман овози ӯро мешунид. Писарак бо ноумедӣ ба қафо нигоҳ карду як буз ва бузғолачаеро дид. Ӯ хурсанд буд, ки роҳи ҳалли масъаларо пайдо кард. Ҳомид доимо бо бузҳо сарукар дошт ва медонист, ки бузи бачадор шири бисёр дорад. Вай номаълум ба дар наздик шуду охиста сар бароварда, сафолпораеро гирифт. Пас чашмашро аз кулба нақанда, гӯшҳои бузро сила кард. Буз ҳам бо боварӣ дасти ӯро лесид. Ҳамин тавр онҳо дӯст шуданд. Ӯ дар назди бузича ба замин дароз қашида бузро ҷӯшидан гирифт. Вай бо хурсандӣ ба хоҳаракаш шири гарму кафкдор овард. Ҳазина саракашро аз лонаи ҳасинаш бардошта, ҳамаи шиirro то қатраи охири нӯшид ва гирия карда, боз шир талаб кард.

Ҳомид чанд дафъаи дигар бузро ҷӯшида ба хоҳарчааш шир овард. Охир дар сафолпора кам шир мебуд, онҳо бошанд ҳарду гуруснаву ташна буданд. Буз шири бисёре дод ва онҳо ба он нони хушкро реза карда шикамашонро сер карданд. Дар вақти хӯрокхӯриашон ба оғил духтарчае даромад. Ӯ барои буз як банд алафи тару тоза оварда дод. Ҳомид нафасашро ба дарун гирифта, сари Ҳазинаро поён кард. Духтарак дар нимторикӣ чизеро надида баромада рафт.

Ҳаячоне, ки дар вақти чӯшидани буз тамоми аъзои бадани Ҳомидро пахш карда буд, дарди пойҳо ва табларза намегузоштанд, ки хобаш барад. Вай тамоми субҳ бо чашмони кушода дароз буд. Ғайр аз ин ӯ метарсид, ки Ҳазина метавонад боз ба ягон ҷой баромада равад. Ў хост чизеро ёфта Ҳазинаро ба худ баста монад, вале ҳеҷ чизро пайдо карда натавонист ва инчунин ҷуръат накард, ки ба берун барояд.

Ногоҳ ақлаш хира гашта, тарсу ваҳм аз вучудаш дур шуданд ва ӯ ҳис кард, ки хобаш мебарад. Ҳомид Ҳазинаро маҳкам оғӯш карду хобаш бурд.

Вақте ки хоби Ҳомид бурд, дастонаш сушт шуданд. Ҳазина ҳис кард, ки акнун метавонад ҳар кореро, ки дилаш хоҳад, кунад ва худро аз оғӯши бародараш озод кард. Ў намефаҳмид, ки чаро бародараш барои дам гирифтани ин ҷои ноқулаю камхаворо, ки ба ӯ ҳеҷ маъқул набуд, интиҳоб кардааст? Бинобар ин норозиёна зери лаб ғур-ғур карда аз оғил берун баромаду оҳиста-оҳиста қадам гузошта аз он дур шуд. Саёҳати дирӯзааш ўро рост ба оғӯши модар бурда буд ва имрӯз ҳам корхояш бад нашуд.

Ҳазина ноўҳдабароёна чанд қадам гузошту ба буз дакка хӯрд. Аз бӯи шинос ва пашми дағалаш ӯ дарҳол фаҳмид, ки ин буз аст. Духтарак худро ҷунон ҳис мекард, ки гӯё дар хонашон бошад. Ў бузро навозиш карду гӯшхояшро хорида, оҳиста-оҳиста ангуштонашро ба сӯи бинии буз равона кард. Ниҳоят ӯ чизеро ки мекофт пайдо кард, маҳфили дӯстона ва ҷои мулоим. Ў ба таги риши буз даромада дароз шуду меҳост хоб кунад. Табиист, ки бузича рашк кард ва ӯ ҳам фукчаашро ба зери гардани модараш гузошт. Ҳамин тавр ҳардуи онҳо — бузичаи навзод ва кӯдаки бесоҳиб, ба тақдири худ тан дода, ҳамроҳ меҳобиданд.

Вақт мегузашт. Даре нагузашта соҳибаи хона сатил дар даст барои чӯшидани буз ба оғил даромад. Аввал ӯ гумон кард, ки бузаш боз якто таваллуд кардааст, вале баъд бодикқат нигоҳ карду духтарчаи хурдакоро дид.

— Худоё! — дод зад ӯ, — Охир ин кӯдак аст!

Баъд хайрон шуда ба атроф нигоҳ карду Ҳомидро дид.

— Худоё! — тақрор кард ӯ, — Дар ин ҷо боз як нафар!

Вай бо қатъият ба тарафи Ҳомид рафта, ўро бо пой лучаш тела кард. Ҳомид тарсида бедор шуд ва кӯшиш мекард, ки дар ҷояш рост

пинад. Ў ҳанӯз тамоман хушёр нашуда буд, вале дарҳол фаҳмид, ки ба даст афтодааст. Сараш ҳоло ҳам саҳт дард мекард. Ва дар ин аҳвол ӯ худро дошта натавониста, гирия кард.

— Бас кун! — гуфт занак, ба пушташ якто зада, — Ту аз деҳаи мо нестӣ. Гап зан, кистӣ ва аз кучо омадӣ?

Ҳомид ба ӯ нигариста кӯшиш мекард, ки ашкашро нигоҳ дорад. Аввал ӯ меҳост дурӯғ гӯяд, вале баъд фикр кард, ки дар ин аҳвол росташро гӯяд беҳтар мешавад. Ва ӯ софдилона тамоми қиссаи худро нақл кард. Занак ӯро бодикқат гӯш мекарду сар мечунбонд. Вақте ки Ҳомид нақлашро ба охир расонд, зан бо таҳсин ба ӯ нигарист. Нақлаш ба ҳақиқат рост меомад. Худи ӯ аллакай ду бор шавҳар карда буд. Шавҳари якумаш нисбати ӯ ва кӯдакаш ниҳоят бераҳм буд. Вақте ки зан аз ӯ ҷудо шуд, ҳамагӣ понздаҳсола буд. Аз ин рӯ ӯ тайёр буд, ки калтакбадаст бар зидди шавҳарони золим барояд. Ў ба он зани бечораи ношинос, ки барои начоти фарзандаш чонашро ба гарав гузоштааст, ҳамдард буд. Ғайр аз ин ӯ дили нарми модарона дошт ва дид, ки писарак бемор аст.

Зан бузро ҷӯшиду ба дасти росташ сатил ва ба дасти чапаш Ҳазинаро гирифта ба сӯи хона равона шуд. Ҳомид ҳам лангон-лангон аз қафои ӯ рафт.

Даруни кулба торик буд. Се нафар кӯдаки хурдсол дар атрофи деги сафолин нишаста бесаброна модарашонро интизор буданд. Даре нагузашта шавҳари он зан рамаро аз кӯҳ хай карда оварду ба кулба даромад ва ҳама барои хӯроки шом дар атрофи дастурхон ҷамъ омаданд.

Ҳомид, ки дар ин ду рӯз ғайр аз ширу нони қок чизе нахӯрда буд, бо иштиҳои тамои хӯрок меҳӯрд ва ҳама чиз ба назараш ниҳоят бомаза менамуд. Ў ҳис мекард, ки қувваи рафта ба тани хастааш бармегардад. Ақаллан як шаб бошад ҳам, ӯ эмин аз хатар ва дар хонаи озода меҳобад. Аз хурсандӣ ҳатто сараш аз дард монд. Ў ба зани дар рӯ ба рӯяш нишаста ҷун ба фариштаи нексиришти осмонӣ менигарист.

Баъд аз хӯроки шом ҳар се духтарча бо гурбаву се гурбачааш рӯи пӯстак дароз кашида, ҳамон замони хобашон бурд. Падар барои ҷӯшидани бузҳо ба рӯи ҳавлӣ баромад. Зан низ аз паси ӯ рафт. Вай меҳост бо шавҳараш гуфтугӯ кунад.

Ва вақте ки баргашт, ба пеши Ҳомид, ки дар назди оташдон Ҳазинаро оғӯш карда менишаст, омада гуфт:

— Шавҳари ман бо майли тамом меҳодад ба ту ёрӣ диҳад. Ў мошини боркашро киро кардаасту пагоҳ ба бозор зардолу мебарад. Вай шуморо бо худ мегирад. Агар касе пурсад, мегӯед, ки бародарзодаҳои ман ҳастед. Хоҳари ман писаре дорад, ки ҳамсоли туст ва Ҳазина барин духтарча ҳам дорад. Мошина шуморо бист километр дуртар аз шаҳр, дар роҳи калон мефарорад. Шояд шуморо боз ягон кас ба мошинааш савор кунад, вагарна пиёда рафтан лозим меояд. Ин он қадар дур нест.

Ӯ ба чеҳраи хушҳолу аз гармии оташ сурхшудаи Ҳомид нигоҳ карду якбора ба вай раҳмаш омад. Чӣ хел ӯ хурдак ва бечора аст. Ва мисли Худованд, ки садсолаҳо пеш аз ин карда буд, зарфи об ва сачокро гирифтун ҳам шуда, пойҳои захмини Ҳомидро шуст. Баъд матои тозаеро дароз-дароз даронда, ба рағғани зайтун тар карду захмҳои ӯро баст. Вақте ки ҳама кор анҷом ёфт, ӯ Ҳомид ва хоҳарчаашро ба рӯи пӯстак хобонд ва болашонро низ бо пӯстак пӯшонд. Ҳомид, ки аз ӯ миннатдор буду аз ҳеҷ чиз наметарсид, ҳамон замон хобаш бурд. Зан, ки болои зинаҳо менишаст, дастонашро рӯи зонуҳояш гузошта, дуру дароз ба торикӣ чашм дӯхта монд. Ӯро як эҳсоси мутантане фаро гирифта буд. Ба назараш чунин менамуд, ки ба хонааш як чизи ношиносу аҷоиб ворид шуда бар сари ӯ ва кӯдаконаш сояи худро афкандааст.

Ӯ аз рӯи даъвати дил ва қонуни муҳаббат амал кард, гарчанде дар бораи Худои Муҳаббат чизе намедонист, ки гуфтааст: „Ва ҳар кӣ яке аз ин гуна кӯдаконро ба исми Ман қабул кунад, вай Маро қабул мекунад.“

Боби 8

Бегоҳии рӯзи дигар Ҳомид дар назди девори ҳамон шаҳре меистод, ки барояш ин қадар роҳи дуру дарозро тай карда буд. Ў пештар ҳеҷ гоҳ худро ин қадар танҳову бекас ҳис намекард. Ҳангоми саёҳаташ ҳам ӯ танҳо буд, вале ин ба назараш наменамуд, чунки пештар ҳам як ҳудаш дар кӯҳу пушта рамаи бузхоро мечаронд.

Осмон ва муҳити беодамӣ барои ӯ ваҳмангез набуданд, бинобар ин вай ба танҳогии худ одат карда буд. Вале муҳите, ки дар он мардуми бешумор, ҳаҷиру аспу бузи беҳисоб ва тӯдаи кӯдакони пойлучи чандапӯш ҳамдигарро телаву ҳақораткунон ба дарвозаи шаҳр медаромаданд, ўро метарсонд.

Ҳомид зери сояи дарвоза истода, ҳамаи инро меду фикр мекард, ки акнун чӣ кор бояд кунад. Ў маслиҳати модарашро, ки аз касе чизе напурс гуфта буд, дар ёд дошт. Ва азбаски модар дар бораи маҳалле, ки он хона воқеъ гаштааст, муфасссал нақл карда буд, қарор дод, ки аз касе чизе напурсида, ҳудаш ҷои лозимиرو пайдо кунад. Боз фикр кард, ки дар торикӣ номаълум ба шаҳр

дарояд беҳтар аст. Вале бо фарорасии торикӣ соҳибони дӯконҳо чароғҳои ду тарафи кӯчаро равшан карданд ва ҳар касе, ки мегузашт, бемалол дида мешуд. Аз афташ дар ин ҷои даҳшатнок торикӣ намешавад ва ёфтани паноҳгоҳ амри маҳол аст. Вале ҳар чӣ зудтар аз Хазина халос шудани ӯ беҳтар буд.

Ниҳоят Ҳомид бо тарсу ҳарос қад-қади роҳи сангфарш молҳои зебои мағозаҳоро тамошо карда рафтани гирифт. Матӯҳҳои зебо, қанду хурӯсакҳои хушранг, меваҳои гуногун ва анвои нон чашми ӯро мебурданд. Ҳамаи ин ба назараш афсона менамуд. Ӯ монанди шахси афсуншуда бо чашмони дурахшонаш ба зебоии ин шаҳри афсонавӣ менигаришту фикр мекард, ки шояд дар ин ҷо на касе бемор мешаваду на азоб мекашад, на гурусна мемонаду на аз хуноқӣ меларзад. Писарак тарсу танҳоиро тамоман фаромӯш карда, бодикқат ба чехраҳои хираи роҳгузарҳо нигоҳ мекард, вале касе ба ӯ аҳамият намедод.

Ҳамин тавр ӯ ба назди фавворае омада расид, ки қатраҳои обаш ба чор тараф пош меҳӯрданд. Дар ҳамон ҷо духтаракеро дид, ки дар даст сатил дошт. Вай ба назараш хеле раҳмдил намуд ва Ҳомид бечуръатона аз ӯ пурсид, ки чӣ тавр метавонад ба меҳмонхонаи паси бозор равад. Духтарак роҳро нишон доду ба хонаашон рафт.

То меҳмонхона роҳ дур набуд. Гузаргоҳи зери равоқ ба хавлие оварда мерасонд, ки он пур аз хачиру ҳар буд. Ҳомид гурӯҳи одамонро дид, ки барои фурӯхтани моли худ ба бозор омада буданд. Вай бисёр меҳост, ки даромада рӯи паҳол каме дам гирад, вале барои дар меҳмонхона ҷой гирифтани пул надошт. Ба ғайр аз ин ӯ ҳис мекард, ки бояд ҳамин бегоҳ қорашро анҷом диҳад.

Писарак бояд аз кӯчае мегузашт, ки дар рӯ ба рӯи меҳмонхона воқеъ буд. Ин як тангкӯчаи кӯтоҳе буд, ки охираш ба девори баланде рафта мерасид. Хонае, ки модар онро дар назар дошт, охири аз тарафи чапи тангкӯча буд. Ёфтани он осон аст ва Ҳомид бо қадамҳои устувор роҳро пеш гирифт. Ӯ дар ҳамгашти кӯча бозистод. Чизеро, ки дар охири он дид, ӯро ба ҳайрат овард. Дар равшании хираи чароғи кӯча, назди хонаи охири тарафи чап, гурӯҳи бачаҳои чиркину мисли ҳудаш чандапӯшро дид, ки чизеро интизор буданд. Ҳамин вақт дар қушода шуду нури чароғ кӯчаро равшан кард ва бачаҳо пешпо хӯрдаву ҳамдигарро тела карда ба он хона даромада рафтанд. Баъди чанде ӯ аз пасаш садои қадамзаниро

шунид ва дид, ки боз се чандапӯши дигар давида ба он хона даромаданд. Вақте ки Ҳомид дар торикӣ истода, аз нури равшане, ки ба кӯча меафтид, чашм намеканд, аз хона садои сурудхонӣ баромад. Шояд барои бисёриҳо ин сурудхонӣ ғайримусиқавӣ ва на он қадар таъсирбахш намояд, вале Ҳомид ҳаргиз аз ин зеботар чизеро нашунида буд.

Ӯ саргарми сурудхонии онҳо ба дари хона наздик шуда, оҳиста ба дарун нигоҳ кард ва аз хурсандию ҳаяҷон қариб буд, ки нафасаш гирад. Охир ӯ дар рӯи девори хонаи дарун сурати ҳамон Одамеро дид, ки кӯдакони хурдсолро дӯст медорад.

Дар рӯи дастони Ӯ кӯдаки майдаҳақ буду дар атрофаш духтарчахову писарчаҳое, ки дастакони худро ба сӯи Ӯ дароз мекарданд. Ӯ ба онҳо бо табассум нигоҳ мекард ва ба назар чунин менамуд, ки аз наздаш рафтани бачаҳоро намехост. Ҳомид чеҳраҳои хираи роҳгузаронро ба ёд овард ва фаҳмид, ки ин Одам ба ҳеҷ кадоме аз онҳо монандӣ надорад. Ӯ албатта ба Ҳазина ҳам чун ба кӯдакони дар сурат буда хайрхоҳӣ мекунад.

Вале ин бачаҳои чандапӯш кистанд? Ва барои чӣ онҳо ба ин ҷо даромаданд? Онҳо дар бораи чӣ суруд мехонанд? Ҳомид онҳоро намедид, танҳо овози занеро мешунид. Ӯ бодикқат ба сурудхонӣ гӯш андохта, кӯшиш мекард, ки суҳанҳояшро фаҳмад. Ҳамин вақт бачаҳо чанде аз калимаҳоро бо як оҳанг такрор карданд, айнан ҳамон тавре ки дар мактабҳои мусулмонӣ сураҳои қуръонро аз ёд мекунанд. Ниҳоят ӯ шунида тавонист, ки онҳо суҳанҳои аҷоибӣ пурҳароратеро такрор мекунанд, ки дар қуръон вучуд надоранд: „Ман нури ҷаҳон ҳастам, ҳар кӣ Маро пайравӣ кунад, дар торикӣ роҳ напаймояд, балки нури ҳаётро ёбад.“ Ин чӣ маъно дорад? Онҳо ин суҳанонро се бор паи ҳам такрор карданд. Ҳомид низ ҳамроҳи онҳо пичирросзанон ин суҳанҳоро такрор карду ба хотираш гирифт, то ин ки баъдтар дар бораи маънои онҳо фикр кунад.

Ҳоло дар назди ӯ масъалаи дигаре меистод — Ҳазинаро чӣ кор кунад? Агар ҳамаи ин бачаҳо азони ҳамшираи бритонӣ бошанд, мумкин аст, ки ӯ ягон каси дигареро гирифтани нахоҳад. Охир барои чӣ ба хонаи ӯ ягон духтарча надаромад? Ё ин ки бритониҳо низ мисли халқи ӯ писаронро меписанданд? Пас, агар ӯ дарро кӯфта Ҳазинаро чун тӯҳфа пешкаш кунад, шояд ӯро қабул накунанд.

Ногоҳ дар сари Ҳомид нақшае пайдо шуд, ки ба ақидаи ӯ кораш бешубҳа бояд барор мегирифт. Зеро модараш гуфта буд, ки Авлиёи дар сурат аксёфта аз касе рӯй нагардондааст.

Ӯ Ҳазинаро чун тӯхфаи ногаҳонӣ дар долони хона монда меравад ва бигзор вай ба қадри имкон ҳудашро шинос кунад. Ва агар ин ҳамшира дар ҳақиқат ба Авлиёи худ монанд бошад, ҳеҷ вақт ин кӯдаки нотаवону хурдакаро шабона ба кӯча бароварда наменартояд.

Ҳомид аз нуре, ки равшанӣ мекард, парида гузашту ба назди тӯдаҳои ахлот рафта, Ҳазинаро аз пушташ кушоду бедор кард. Вақте ки Ҳазина тамоман хушёр шуд, Ҳомид бо оҳанги таъсирбахш ба вай гуфт:

— Ҳазина, хоҳараки хурдакаки ман, ҳозир ман туро танҳо монда меравам, вале ту бояд ором шиниву гирия накуни. Агар гирия кунӣ, хола омада туро мезанад, вале агар ором шинӣ, ӯ омада, ба ту қанди ширин медиҳад.

Чунин забонро Ҳазина хеле хуб мефаҳмид. Ӯ медонист, ки агар ором нишастан нахоҳӣ, шаллоқ меҳӯрӣ ва агар гирия кунӣ, на ҳама вақт чизи дилхоҳатро медиҳанд. Илова бар ин ӯ хеле гурусна буд. Аз ин рӯ ба ҳар коре, ки бародараш аз ӯ талаб мекард, розӣ буд. Бародар мӯйҳои ӯро ҳамвор кард ва либосашро ба қадри ҳол ба тартиб оварда ба дасташ як даста гули пажмурдаро доду ӯро бардошта, номаълум ба дари хона наздик шуд. Ӯ дарро калонтар кушода, Ҳазинаро дар долон шинонд. Аз даруни хона садое шунида намешуд. Яқбора гулӯи Ҳомидро чизе гирифтӣ чашмонаш пур аз ашк шуданд. Ҳазина дигар ҳеҷ гоҳ ба ӯ тааллуқ дошта наметавонад ва ӯ фаҳмид, ки хоҳарчаашро бисёр дӯст медорад. Ҳамчун нишонаи охиринаи меҳрубониаш, ӯ охиринаи пораи нонро бароварда ба дасти вай дод. Ҳамин тавр ӯ хоҳарчаашро бо мӯйҳои пахмоқ, куртаи ғичим дар тан, пораи нони хушк ва як даста гули пажмурдаи лолахасак дар даст чорзону шинонду ҳудаш рафт. Вале аз паси пардаи ашкхояш ӯ боз чеҳраи он Одамро дид, ки гӯё рост ба Ҳазина нигариста табассум мекард. Ин ӯро ором кард.

Ӯ пинҳонӣ аз пайроҳае, ки ба кӯча мебурд, қадам зада кӯшиш мекард, ки суҳанҳои шунидаашро ба хотир орад: „Исо гуфт: Ман нури ҷаҳон ҳастам. Бар ивази торикӣ шумо соҳиби нури ҳаёт мешавед.“ Ба фикрам ҳамин тавр буд, вале маънояш чӣ бошад?

Нури ҳаёт чист? Ва ба назараш чароғи кулбаашон намудор шуд. Ҳамон замон нури нукрагини маҳтоб, дурахшидани ситораҳо ва тулӯи офтоб дар қуллаҳои кӯҳ ба ёдаш расиданд. Вале нури моҳ, нури офтоб, нури ситораҳо, нури норинҷие, ки қӯчаҳои шаҳрро равшанӣ мекард, ҳоло ҳама гӯё хомӯш шуда буд. Ў танҳову маъюс дар пайраҳаи торик менишаст. Вале Исо мегӯяд, ки ту ба ҷои торикӣ соҳиби нури ҳаёт мегардӣ. „Ман нури ҷаҳонам.“ Ў дар бораи Ҳазина фикр кард, ки доимо дар торикӣ аст. Шояд ӯ низ дорои ин нур гардад? Ҳамаи ин чӣ маъно дорад? Кошки ҳозир ин қадар торик намебуд... Агар ӯ ин қадар гурусна намешуд... Агар ӯ Ҳазинаро нигоҳ дошта метавонист... Агар ӯ ҳоло ба хона — ба назди модар рафта метавонист...

Фикри ӯ якбора пароканда шуд. Чунки аз кӯча гурӯҳи бачаҳо гузаштанд. Онҳо бо ҳаяҷон сухани якдигарро бурида, баланд-баланд гап мезаданд ва Ҳомид танҳо чанд калимаи ҷудогонаро шунида тавонисту халос: „Вай кӣ бошад?.. Ин қадар хурдакак!.. Модари ӯ дар кучо бошад?“ Бачаҳо зуд аз назар пинҳон шуданд ва кӯчаро боз оромӣ фаро гирифт.

Ҳомид бисёр меҳост, ки аз вазъияти Ҳазина огоҳ шавад. Бинобар ин аз паноҳгоҳаш баромада, ба қафо — ба назди тӯдаҳои ахлот баргашт. Даре, ки ӯ Ҳазинаро аз он дарун гузошта буд, саҳт пӯшида ва дар дохили хона хомӯшӣ ҳукмфармо буд. Танҳо аз тирезаи болохона равшании чароғ дида мешуд. Чӣ ҳодиса рӯй дода бошад?

Ҳомид аз кӯча гузашту ба девори муқобили хона тақя карда бодикқат ба тирезаи чароғон нигарист. Ў занеро дид, ки дар бағалаш кӯдакero нигоҳ медошт. Кӯдак аз ӯ наметарсид. Ў на дасту по зада аз ӯ халосӣ меҷуст ва на гирия мекард. Ў оромона рӯи дасти зан хобида, танҳо як дастакашро бардошта, чеҳраи ба сӯяш хамшударо даст-даст мекард.

Ҳомид, ки дар пеши модар савганд ёд карда буд, вазифаи ба ӯ супоридашударо бо сарбаландӣ иҷро намуд. Аз Ҳазина метавонад дигар хавотир нашавад, чунки вай дар дасти одами меҳрубон аст.

Ба кучо рафтаанашро надониста, Ҳомид боз ба назди тӯдаҳои ахлот баргашт ва ба девор ҷафс шуду ба ҷои болин дасташро зери сар гузошта, саҳт хобаш бурд. Ў хоб дид, ки дастони пурқувват дилпуруна Ҳазинаро аз байни торикӣ ба сӯи номаълуме мебаранд. Вай намедонист, ки ин дастони зан буданд ё дастони Авлиёи дар

сурат аксёфта. Вале ба як чиз ӯ боварии комил дошт: дигар ҳаргиз равшанӣ хомӯш намешавад ва ин дастони боэътимод дигар ҳеҷ вақт Хазинаро сар намедиҳанд.

Боби 9

Пагоҳии рӯзи дигар Ҳомид барвакт бедор шуд. Азбаски нороҳат хобида буд, тамоми аъзои баданаш аз хунукӣ шах шуда, дард мекард. Ӯ худро маломат мекард, ки беэҳтиётӣ карда, дар наздикии ин хона хобаш бурдааст. Вале фикре, ки Ҳазина дар ҳамин қарибихост, ӯро ором мекард. Аҷоиб, ҳоло агар ӯ бедор шуда бошад, бо чӣ кор машғул аст?

Ҳомид андак роҳ рафта аз майдони бозор баромад, ки дар ин саҳарии барвакт ҳолӣ буд. Ӯ намедонист чӣ кор кунад? Ба кучо равад? Ва аз ҳама асосиаш дар кучо наҳорӣ кунад? Ӯ медонист, ки Ҳазинаро дар он ҷо меҳӯронанд ва ӯ пушаймон шуд, ки пораи охирини нонро ба ӯ дод. Шаҳр ба назари ӯ дигар аҷоибу сеҳрангез наменамуд. Дӯконҳо ҳоло баста буданд. Чанд нафар оворагард дар зинаҳои масҷид масти хоб буданд. Ҳоло ки ӯ вазифаи дар пешаш истодаро иҷро намуд, худро хеле хаста ва беқувват ҳис мекард. Вай дар мобайни майдони ҳолӣ истода, маъюсона ёди хонаашонро мекард.

Ногоҳ садои шиноси болзании лаклакҳо ба гӯшаш расид ки бо шитоб аз болои сараш парида гузаштанд, айнан ҳамон тавре ки дар кӯҳистони азизаш ҳангоми подачаронӣ меду мешунид. Аз дидани ин паррандаҳо ҳисси танҳоии ӯ сабуктар шуд, зеро лаклакҳо як ҳиссаи ватани ӯ буданд. Фарқ дар он буд, ки дар деҳаи ӯ онҳо лонаҳои худро дар нӯги бомҳои паҳолин мегузоштанд, ин ҷо бошад дар болои манораи қалъаи кӯҳна.

Ҳомид аз паррандаҳо чашм канда, ба бузургию ғафсии деворҳои кӯҳнаи қалъа нигарист ва дид, ки ӯ дар муқобили дарвозаи равоқ, ки рост ба боғ мебарад, истодааст. Дарвоза калон кушода буд ва ба назар чунин менамуд, гӯё касе нест, ки пеши роҳи ӯро гирад. Ҳомид аз майдон гузашта, бо зинапояхо боло баромад ва нӯг-нӯги по аз дарвоза ба дарун даромад. Ин зеботарин гӯшае буд, ки ӯ дар умраш мидид. Ин боғи чоркунчаро аз чор тараф девори хокистарранге, ки саросар токи ёбой пӯшонда буд, ихота мекард. Дар мобайни боғ ғавворе буд, ки дар атрофи он алафи сабзшуда ва гулҳои рангорангу хӯшбӯӣ мерӯиданд. Каме дуртар буттаҳои садбарг ва дарахтҳои афлесун ғарқи гул буданд. Ҳомид мисли одами афсуншуда қариб ним соат мафтунӣ ин зебӣ шуда меистод.

Ҳангоме ки нурҳои аввалини офтоб намоён шуданд, боғ якбора намуди дигарро гирифт. Қатраҳои шабнами рӯи гулбаргҳо ба монанди нукра чило медоданду гулҳои дарахтони афлесун ба назар шаффоф менамуданд. Аз дидани ҳамаи ин зебӣ чашмони Ҳомид хира гаштанд. Ӯ чашмонашро молида суханонеро, ки бегоҳӣ шунида ва қариб фаромӯш карда буд, ба ёд овард: „Исо меғӯяд: Ман нури ҷаҳонам... набояд торикӣ бошад... нури ҳаёт...“ Писаракро мавҷи хурсандӣ фаро гирифт ва ӯ аз хурсандӣ бо садои баланд фарёд зад.

Вале афсӯс, ин ҳама ҳолати хурсандиро посбоне, ки номаълум ба боғ ворид шуд, вайрон кард. Ӯ ба Ҳомид фармуд, ки зуд аз ин ҷо баромада равад. Гап дар он аст, ки Ҳомид ҳуқуқи ба ин ҷо даромаданро надошт, чунки боғ ба одамони бою бадавлати шаҳр тааллуқ дошт. Писарак намедонист, ки дар шаҳр ба ҳама бачаҳои чандапӯш, ҳатто ба беозораш ҳам бо шубҳа менигаранд.

Ӯ бо таъби нохуш аз дарвозаи дигари боғ берун баромада ба майдон омад. Дар паси майдон биное қад афрохта буд, ки ба назари Ҳомид чун қаср менамуд. Дар асл ин меҳмонхонаи оддӣ буд.

Шаҳр оҳиста-оҳиста бедор мешуд: фурушандагон дарҳои дӯкониҳои мекушоданд ва ҷӯпонҳо шири буз мефуруштанд. Вақте ки Ҳомид ҳамаи инро назорат мекард, ба машомаш бӯи ҳамири бирён ва равғани доғ расид. Вай чунон гурусна монда буд, ки ба назараш дар шикамаш чизе печутоб меҳӯрд. Ў бетоқатона ба ҳар сӯ нигоҳ мекард, то фаҳмад ки ин бӯй аз кучо меояд ва дид, ки дар назди хаймае истодаасту он ҷо марде даруни деги чуқури сангин ҳалқакулчаҳои ҳамирин бирён мекунад. Ҳомид ба он хайма наздиктар шуду якбора аз шиддати гуруснагӣ ба сараш фикре омад ва ӯ бочуръат ба назди он мард рафта пурсид, ки оё ягон ёрӣ лозим нест? Мард сар то пой писаракро аз назар гузаронд. Аз ҷӣ бошад, ки ин пагоҳ дастёраш ба кор наомад ва ӯ розӣ буд, ки аввалин бачаи пайдошударо ба дастёри қабул кунад. Вале ин бачаро ӯ бори аввал медид. Шояд ягон дуздбача бошад? Вале ба ҳар ҳол Ҳомидро ба хайма роҳ дод.

— Ин дами оҳангариро бигиру оташро дам деҳ, — гуфт ӯ. Фаромӯш нақун, агар чизеро, ки ба ту тааллуқ надорад, бигирӣ, шӯъбаи полиция дар рӯ ба рӯи хаймаи ман аст.

Ҳомид сари по нишаста оташро дам додан гирифт. Ў худро хеле бад ҳис мекард. Ҳаво бисёр гарм буду забонаҳои оташ рӯяшро месӯзонданд. Писарак намедонист ки пеш аз ӯ бисёриҳо ба ин азоби саҳт тоқат карда наметавонишанд ва ҳӯчаин аз пурбардошти ӯ розӣ буд. Оташ торафт зиёд мешуду равған дар деги тафсон касар-қусур мекард.

„Бас аст“, — мисли ин ки аз дур шунида шуд овози он мард ва Ҳомид, ки хеле хаста шуда буд, калавида, бо азоб аз ҷояш бархест.

— Акнун ин ҷо биё ва ин қулчаҳоро ба найқамиш ҳамел қун , — фармон дод ҳӯчаин.

Ҳомид ба миз тақя карду аз он шод буд, ки акнун метавонад бемалол ҳавои тозаро нафас кашад. Ў ба сӯзиши ангуштонаш эътибор надода, хеле чолокона кор мекард. Вай ба ғайр аз азоби гуруснагӣ чизи дигареро ҳис намекард. Ў ҳатто гурӯҳи бачаҳои чандапӯшро, ки аз пешаш гузашта, ба вай бо ҳасад менигаристанд, намедид.

Танҳо баъд аз ду соати кор карданаҳ хӯчаин пурсид:

— Ту пагоҳӣ чизе хӯрда будӣ?

— Не, — ҷавоб дод Ҳомид, — дирӯз бегаҳӣ ҳам чизе нахӯрдам.

Ва хӯчаин ба ӯ якчанд кулчаи тиллоранги гармакакро дод. Ҳомид охи сабуке кашида, яктои онро ба даҳон бурд. Оҳ, чӣ хел бомазза! Вале бачаҳое, ки дар кӯча менишастанд, ба ӯ бо қаҳр менигаристанд. Онҳо ҳам гурусна буданд, ин бачаи бегона бошад омада, чои беҳтаринро соҳиб шудааст.

Кулчаҳои бирён танҳо барои наҳорӣ ғуфта мешуданд ва баъд хайма баста мешуд. Хӯчаин ба Ҳомид гуфт, ки ӯ имрӯз хеле хуб кор кард ва метавонад рӯзи дигар сахари барвақт боз биёяд. Баъд ба ӯ якчанд танга дод ва Ҳомид, ки худро мисоли шоҳзодаи хурдак ҳис мекард, бовиқор бозорро давр зада, дилаш намешуд, ки боигариашро ба чизе сарф кунад. Ў шумораи зиёди хурӯсаҳои сабزو дида, хост якеро барои Ҳазина харад, вале ба ёдаш омад, ки хоҳаракаш ба ин чизҳо дигар эҳтиёҷ надорад. Шояд ӯ ба шароити хуби хонаи наваш одат карда, ўро тамоман фаромӯш карда бошад, — фикр кард ӯ ва дарҳол гулӯяшро чизе фишурда, чашмонаш ғарқи ашк шуданд. Ў қатъиян қарор дод, ки дигар дар ин бора фикр намекунад ва нигоҳашро ба сӯи дӯкони нонфурӯшӣ равона сохт ва ин лаҳза овозеро шунид:

— Ту кистӣ?

Ҳомид ба ақибаш нигоҳ карду писаракеро дид, ки қариб ҳамсоли ӯ буд. Сари ӯ тарошидагӣ ва пур аз доғҳои чиркин, либосаш бошад аз халтаи шакар дӯхта шуда буд. Шаклаш аҷоиб бошад ҳам, нигоҳи чашмони сиёҳаш боақлона буданд ва ӯ ба Ҳомид бо меҳр нигоҳ мекард.

Ҳомид бечуръатона рост ба рӯи ӯ нигарист.

— Ман аз деҳа, — ҷавоб дод ӯ.

— Барои чӣ ба шаҳр омадӣ?

— Барои кор кардан.

— Падару модарат дар қучоанд?

— Вафот карданд.

— Ту дар қучо зиндагӣ мекунӣ?

— Дар кӯча.

Ин тифлаки хурдак, ки номаш Эшон буд, сарашро бо аломати ризогӣ чунбонда хурсандона гуфт:

— Ман ҳам модар надорам, падарам бошад ба кӯҳ баромада рафт ва ман ҳам дар кӯча зиндагӣ мекунам. Ба пуле, ки хӯчаинат дод, нон харида ба ҳамаи мо тақсим кун. Ва ту ба гурӯҳи мо дохил

мешавио мо ба ту чоеро нишон медиҳем, ки ҳар бегоҳ хӯроки шом меҳӯрем.

Оҳанги дилпурунаи гуфтори ӯ ва бо хушҳолӣ ба оворагардии худ иқрор шуданаш Ҳомидро писанд омад. „Ту ба гурӯҳи мо дохил мешавӣ.“ Суҳанони аҷоиб. Ҳомид дарҳол нон ва ба боқияи пулаш як мушт олуи сиёҳи турш харид. Баъд, аз паси бачаҳои дигар ба сӯи дарахти серсоҷе, ки дар мобайни майдон мерӯид ва ҳоло дар зери он тамоми гурӯҳ ҷойгир шуда буд, равона шуд. Ҳомид хӯрокиро ба онҳо дод ва ҳама бо иштиёқ ба он дарафтоданд. Ҳомид шармгин буд, бинобарин аз зиёфати ташкилкардааш андак дуртар менишаст. Касе ба ӯ „раҳмат“ нагуфт, вале баъд аз ин кораш вай дар ҳақиқат яке аз намояндаҳои аҳли ин гурӯҳ шуд.

Ин як гурӯҳи аҷоибӣ бачаҳо буд ва Ҳомид ҳамон рӯз дар назди онҳо савганд ёд кард, ки босадоқат мешавад. Онҳоро камбағалӣ, дарбадарӣ ва ҷаҳолат ба ҳам ҷамъ оварда буд. Ин кӯдакони ҷандапӯшу ифлосро касе дӯст наmedioшт. Онҳое, ки тақдиршон ба Худо ҳавола шуда буд, густох, ҷаққон ва айёр шуда буданд. Онҳо ба дӯздӣ, фиребгарӣ ва ҳақорат одат карда буданд ва ба ҳар чизе, ки меёфтанд, қаноат мекарданд.

Ҳомид хомӯшона онҳоро аз назар гузаронда худ ба худ фахр мекард, ки ӯ низ яке аз онҳост. Ӯ ҳеҷ гоҳ чунин бачаҳои аҷоибро надида буд ва онҳоро часуру мустақил ҳисоб мекард. Ӯ бисёр мехост, ки мисли онҳо шавад. Вай медид, ки онҳо бо роҳҳои гуногун барои худ луқмаеро пайдо мекунанд. Баъзеҳо рӯзҳои муайян дар дастгоҳҳо кор мекарданд, дигарон мисли ӯ дар хаймаҳои нонпазӣ дастёрӣ мекарданд. Баъзеи дигарашон бори сайёҳонро ба меҳмонхона бардошта мебурданд, мошинҳоро посбонӣ мекарданд ва дар мавридҳои мувофиқ садақа мекурсиданд. Баъзеҳо дар кулбаҳои вайрона ва баъзеашон дар масҷид шабро рӯз мекарданд. Зиндагии онҳо пуризтироб ва тағирёбанда буд. Ягона воқеае, ки бе тағирот ҳар рӯз ба амал меомад, ин хӯроки шом дар хонаи ҳамшираи бритонӣ буд.

Ҳоло онҳо бо шавқ ходисаеро, ки дирӯз рӯй дода буд, муҳокима мекарданд. „Ин як духтарчаи майдаҳаки ношинос буд, — мегуфтанд онҳо, — ва касе наmedioнад, ки ӯ аз кучо пайдо шуд. Духтарча дастаконашро ба сӯи ҳамшира дароз карда модарашро ҷеғ

мезад ва дигар чизе намегуфт. Имрӯз ӯ падару модари духтарчаро ҷустуҷӯ мекунад.

— Агар ӯ онҳоро наёбад чӣ? — пурсид касе аз бачаҳо — Наход ӯро ба кӯча бароварда партояд?

Эшон дарҳол гуфт:

— Ӯ ҳеҷ вақт ин корро намекунад!

— Ту аз куҷо медонӣ? Барои чӣ наметартояд? Охир вай кӯдаки ӯ нест, — гуфтанд бачаҳои дигар.

— Барои он ки, — ҷавоби оддӣ ва боэътимод дод Эшон, — ӯ дили соф дорад.

Боби 10

Боқимондаи рӯз хеле хуб гузашт. Ҳомид ба Эшон хеле маъқул буд, бинобар ин вай ҷойҳои бехтарини шаҳрро ба ӯ нишон дод. Дар яке аз теппакхонаҳо, ки махсус бино карда буданд, Ҳомид чашмаеро дид, ки аз таркиши санг ғавғора зада мебаромад. Дар вақти хушксолӣ дигар чашмаҳо қоқ мешуданд, вале ин чашма, ки аз чуқурии зиёде меомад, бо шилдирроси мураттаби обаш атрофиёро хурсанд мекард. Ӯ тамоми ғирду атроф ва ҷойҳои бешумори шаҳрро аз об таъмин мекард. Акнун Ҳомид ғамид, ки ҷаро марғзорҳои ин ҷо чунин сабзу гандумзораш чунин тиллоранг аст.

Нимрӯзӣ онҳо дар атрофи меҳмонхона сарсарӣ мегаштанд. Ҳамин вақт пешхизмат пасмондаҳои хӯрокро ба сӯяшон ҳаво дод ва бачаҳо мисли сағони гурусна худро ба нимхӯрдаҳо заданд. Онҳо аз гармои сӯзони тобистон дар зери шохаҳои дарахти эвкалипт пинҳон мешуданд.

Рӯз бегоҳ мешуд. Офтоб оҳиста-оҳиста ба паси қалъа пинҳон мешуд. Ҳомид аз Эшон дур намерафт. Онҳо ҳамроҳи якчанд бачаҳои дигар рӯи зинаҳои сангин нишаста, мардуми ба шаҳр

меомадаги ро тамошо мекарданд. Пагоҳ рӯзи бозор мешавад. Дехқонҳое, ки аз роҳи дур меоянд, қад-қади роҳ рӯи халтаҳову молҳои худ ништа, шабро рӯз мекунанд. Бо фарорасии торикӣ мағозаву дӯконҳо чарогон мешаванд. Вале пеш аз ин, ҳанӯз ҳаво торик нашуда, пас аз машғулиятҳои рӯз, ҳамаашон ҷамъ омаданд ва Эшон, ки саркардашон буд, гуфт:

— Меравем, ба қарибӣ ӯ дарро мекушояд.

Ӯ ишора кард, ки Ҳомид низ ҳамроҳи онҳо равад, вале писарак дудила буд. Фикри ӯ дутарафа буд: ҳисси гуруснагӣ ва хоҳиши аз ҳоли хоҳаракаш хабардор шудан ӯро ба рафтан водор мекарданд, вале эҳтиёткорӣ вайро аз рафтан бозмедошт. Раваду дар назди Ҳазина гап задан лозим ояд. Вай албатта овози ӯро мешиносаду ба сӯяш медавад ва сирраш ошкор мегардад.

— Рафтем охир, — бегоҳона садо кард Эшон.

Ҳомид сарашро бо аломати инкор ҷунбонд:

— Ман намеравам.

Ӯ сарашро рӯи дастанааш гузошту болои зинапоя

ништа, ғамгинона ба майдони бозор чашм дӯхта монд. Вай тамоми рӯз ҳамроҳи Эшон хушбахт буд, вале холо дар борааш фикр ҳам намекард, ягона хоҳиши ӯ дидори модар ва Ҳазина буд.

Баногоҳ фикри навед ба сараш омаду ӯ аз ҷояш парида хест. Вай ба даруни хона надаромада, мисли дафъаи аввал оҳиста ба он ҷо наздик мешаваду аз тарқиши дар ба дарун нигоҳ мекунад. Шояд ба ӯ муяссар мешавад, ки Ҳазинаро бубинад. Ӯ ба монанди дузд, номаълум аз як тарафи кӯча роҳ мерафт ва баъд қад-қади девор ба назди дари кушоде омада расид, ки аз он нуре берунро равшанӣ мекард. Писарак боэҳтиёт атрофро аз назар мегузаронд, вале аз хоҳаракаш нишонае набуд. Ӯ аввал танҳо овози пасти гуфтугӯи бачаҳо ва баъд якбора садои баланди сурудхонии ноҳамвори онҳоро шунид. Ӯ ба назди порутӯдаҳо баргашту оҳиста гиря кард. Охир дӯстон ва хоҳаракаш аз ин дари кушода ба хонае даромаданд, ки он ҷо ба онҳо ҳам паноҳ, ҳам равшанӣ ва ҳам хӯрок медоданд. Ӯ бошад дар кӯча танҳо ништааст.

Ҳамин вақт дар калонтар кушода шуду ҳамшира ба кӯча баромада нигоҳ кард. Шояд боз касе биёяд? Ӯ ҷунон бесадо наздик шуд, ки Ҳомид нашунид. Ҳамшира ба гирду атроф нигоҳ карду писараки хурдакаи бечораю овораеро дид, ки бо муштчаояш чашмонашро

молида гиря мекард ва ба тарафи вай қадам ниҳод. Ҳомид садои пойи ӯро шунида бо тарс чашм боло кард. Вай меҳост гурезад, вале ҳамшира пеши роҳи ӯро гирифта буд ва ӯ ашқи чашмонашро тоза карда, ба вай нигоҳ кард. Ҳомид ҳеҷ вақт занеро надида буд, ки ба ӯ монанд бошад.

— Барои чӣ ту намедароӣ? — пурсид ҳашира.

Аз муомилаи нарми ӯ Ҳомид шердил шуду аз ҷояш хеста ба назди ҳамшира рафт. Зан ором истода кӯшиш мекард, ки Ҳомидро натарсонад. Ва танҳо вақте ки ӯ наздик шуд, зан дасташро дароз кард. Ҳомид бо дили пур дасти ӯро гирифта аз остонаи дар ба дарун гузашт. Онҳо ҳамроҳ ба хонаи равшане даромаданд ва Ҳомид бо ҳайрат гирду атрофро аз назар мегузаронд.

Ин як хонаи калони деворҳои сап-сафед буд, ки як миз ва якчанд рафҳои пур аз шишаҳои дору дошт. Ба рӯи фарши хона чиптаи дурушт партофта шуда, дар зери девор чанд кӯрпача андохта шуда буд. Дар тарафи дигари хона ӯ шарикони худро дид, ки дар шакли нимдоира чорзону карда менишастанд. Дар девори рӯ ба рӯи дар сурати Авлиёе, ки ба ин кӯдакони дарбадару бекас меҳрубонана табассум мекард, овеzon буд.

— Гузар ва ҳамроҳи дигарон бишин, — гуфт ҳамшира, — Ман меҳоҳам ба шумоён як чизро нишон диҳам.

Эшон аз хурсандӣ табассум мекард. Ҳомид бечуръатона аз мобайни хона гузашта, дар назди ӯ нишаст. Вай гумон дошт, ки бачаҳо боз суруд меҳонанд ва бисёр меҳост, ки дар бораи чӣ хондани онҳоро фаҳмад. Вале аз афташ вақти сурудхонӣ гузашта буду ҳама бо бетоқатӣ чизеро интизор буданд, ки ҳамшира меҳост ба онҳо нишон диҳад. Ҳомид ба чехраҳои бетоқати онҳо нигариста ҳис кард, ки ҳурмату иззати дар давоми рӯз нисбати якдигар пайдо кардаи онҳо ҳоло нест шудааст. Онҳо дигар ба мардони далеру нотарс монанд набуданд.

Ҳамшира назди онҳо рӯи кӯрпача нишаста, китоби ношиносоро нишон дод. Он ба Қуръон — ягона китобе, ки Ҳомид як вақтҳо варақ зада буд, тамоман монандӣ надошт. Дар ин китобча чизе навишта нашуда буд ва ин хеле ҳам хуб аст, чунки аз ҳозирбудагон касе хонда наметавонист. Вай аз чор саҳифа иборат буда, ҳар яке ранги муайяне дошт. Саҳифаи аввал ранги заррин дошт ва хеле ҳам зебо буд. Ҳамшира онро болои сари бачаҳо баланд бардошта,

дар бораи шаҳри тиллоие ки дар он ба ҷои офтоб нури муҳаббати Худованд равшани мекунад, нақл кард ва Ҳомид шаби аввалини худро дар ин шаҳр, ки ба назараш равшану дурахшон намуда буд, ба ёд овард. Вале дар ин ҷо гуруснагӣ, беморӣ, танҳой ва ғаму ғусса ҷой дошт, дар шаҳри Худованд бошад, аз рӯи гуфти ҳамшира, ин чизҳо набуданд. Дар он ҷо танҳо шодии бепоён, покизагӣ ва хушбахтии абадӣ вучуд доранд. „Кошки ман ба он ҷо мерафтам, — фикр кард Ҳомид, — Ин аз деҳаи мо беҳтар аст. На ҷанҷолу хархаша, на тарсу ҳарос ва на нобиноӣ.“

Вақте ки ӯ худ ба худ чунин фикр мекард, ҳамшира саҳифаи дигарро гардонда, ранги сиёхро нишон дод ва гуфт, ки он ба дилҳои сиёҳу пур аз ғами қасоне монанд аст, ки қорҳои бад кардаанд. Пештар агар Ҳомид қори баде мекард, парвояе надошт ва умуман ӯ ягон вақт дар бораи бадӣ фикр накарда буд. Имконият шавад, ӯ албатта дуздӣ мекард. Дурӯғ ҳам мегуфт, агар донад, ки бо ин роҳ аз шаллоқхӯрӣ ҳалос мешавад. Ва ҳоло ба ӯ меғӯянд, ки ягон одами дилсиёҳ ба шаҳри тиллоии Худованд даромада наметавонад ва дарвозаи он барои гунаҳкорон баста аст.

Писарак ин фикрро аз сар гузаронида, ба дӯстонаш нигарист: ҷӣ тавр ҳамаи онҳо ифлосу сиёҳанд. Либосҳои дарида, дасту рӯй ва пойҳояшон ҳама аз ҷангу ифлосӣ сиёҳ гаштаанд. Дилҳояшон низ, ҷӣ тавре ки ҳамшира меғӯяд, аз фиребу найранг, суханҳои бад, худситоӣ ва дуздӣ сиёҳ шудаанд. „Ҷӣ даҳшат!“ — фикр кард Ҳомид ва тасаввур кард, ҷӣ тавр ин бачаҳоро аз дарвозаи шаҳри тиллоии Худованд меронанд ва онҳо боз дар торикӣ мемонанд.

Вале ин саҳифаи охирини китоб набуд. Ҳамшира ба онҳо саҳифаеро нишон дод, ки ранги сурх дошт ва қиссаи аҷоибро нақл кард. Писари Худо, ки номаш Исо мебошад, бачаҳоро дӯст дошт ва ҳатто хост, ки онҳо ҳамроҳаш дар шаҳри пурнури Ё бошанд. Барои ҳамин Ё аз осмон ба замин омад, то каме ҳамроҳашон зиндагӣ кунад. Ва баъдтар барои бахшида шудани гуноҳхое, ки Худи Ё ҳаргиз содир накардааст, кушта шуд. Бачаҳо гуноҳ мекарданду Исо ҷазои онро дид ва саҳифаи сурх нишон медиҳад, ки Ёро бераҳмона қатл карданд ва аз бадани Ё хун мерехт. Ин ҷазои ноҳақ буд, зеро Ё ягон қори баде накардааст. На Ё, балки он қўдакон ва қалонсолоне, ки гуноҳ карданд, бояд ҷазо медидаанд. Вале аз ҳама аҷоибаш ин аст, ки бар ивази хуни рехтаи Исо ҳамаи гуноҳхон

бачаҳо ва одамони бад низ бахшида мешаванд. Агар онҳо аз бадӣ рӯй гардонда, аз Исо хоҳиш кунанд, ки онҳоро бахшад, дилҳои сиёҳашон монанди саҳифаи оянда мегардад. Саҳифаи оянда бошад, бе ягон нуқсон сафеду тоза буд. Ва онҳо аз тамоми гуноҳхояшон пок шуда, ба шаҳри Худованд дохил мешаванд.

Ҳомид як лаҳза худ ва дӯстонашро фаромӯш кард. Ў дар бораи гулбаргҳои гулобии дарахти шукуфони себ, ки онро офтоби заррин нурпошӣ мекард ва дар бораи болҳои сафеди лаклакҳое, ки дар фазои кабудӣ осмон дар парвоз буданд, фикр мекард. Вале ногоҳ фикраш пароканда шуд, чунки ҳамшира нақлашро тамои карда, дар ду табақи калон биринчи пухташуда овард, ки ҳоло ҳам бугаш мебаромад ва ба ҳар кас бурдаҳои калони нонро дод. Бачаҳо ба ду гурӯҳ ҷудо шуда, саросема, бо чашмгуруснагӣ хӯроки шомро фурӯ мебуданд. Дар як муддати кӯтоҳ онҳо бо дастҳои кӯдаконаи пур аз чиркашон табақҳоро лесид, топ-тоза карданд. То тамои шудани донаи охириини биринҷ касе ҳарфе назад. Ҳар яке кӯшиш мекард, ки луқмаи калонтаре насибааш гардад. Баъд онҳо ба девори хона така карда, ба ҳамшира дар бораи духтарчае, ки шаби гузашта дар даҳлез пайдо шуд, саволҳои зиёде доданд.

— Ў ҳоло дар хонаи ман аст, — бо табассум ҷавоб дод зан, гӯё чизе аҷоиборо ба ёд оварда бошад, — Ҳозир вай дар катча хоб аст.

Ҳомид бодикқат ба ӯ нигарист. Аз афташ, вай хафа нест, ки Ҳазина то ҳол дар хонаи ӯст.

— Имрӯз ман ҳамроҳи ӯ ба шаҳр баромадам, — давом дод ҳамшира, — вале касе пайдо нашуд, ки ӯ ё падару модарашро шиносад. Ў нобиноист, аз ин рӯ касе ӯро гирифта наметавонад.

— Пас, шумо бо ӯ чӣ кор мекунед? — пурсиданд бачаҳо.

— Маро лозим меояд, ки ҳоло ӯро дар назди худ нигоҳ дорам. Роҳи дигаре нест, — гуфт ҳамшира ва бо овози баланд хандид. Ҳомид ҳам каме таскин ёфта, қариб буд, ки аз хурсандӣ хандад. Ў дигар аз ҳеҷ чиз наметарсид ва дар дилаш беихтиёр хоҳиши пурзӯри дидани хоҳараки дар катча хобидааш пайдо шуд. Ў то бо соҳибхона хайру хӯш карда рафтани бачаҳо интизор шуду баъд бо дили пурҳаяҷон ҷасуруна гуфт:

— Ман аз деҳа омадаам. Дар деҳаи мо ду-се духтарчаи нобино хаст. Падарони онҳо ҳамеша ба бозор меоянд. Мумкин аст ман ӯро дида, падару модарашро шиносам.

Ҳамшира бо ҳайрат ба ӯ нигоҳ кард. Ҳақиқатан ҳам ӯ пештар ин бачаро надида буд. Шояд вай рост гӯяд. Ҳамшира аз ҳамон вақте ки Ҳомид ба хона даромад, сар то пойи ӯро аз назар гузаронда, дид, ки вай чеҳраи хастаю хароб ва пойҳои пур аз захм дорад. Бо чӣ ҳарисӣ ба хӯрок дарафтодани Ҳомид ҳам аз чашми ӯ пинҳон намонда буд. Вай фаҳмид, ки писараказ роҳи дур омадааст ва хурсанд буд, ки ба ӯ паноҳгоҳе диҳад. Бинобар ин ӯро ба болохона, ба ҷое ки Ҳазина хуфта буд, бурд.

Ҳазина тамоман ба худаш монанд набуд, чунки ӯро оббозӣ доронданд ва ранги пӯшташ тамоман дигар шуда буд. Сари ӯро низ шуста шона заданд ва акнун ба ҷои ғарами мӯйҳои печида, зулфони сиёҳи маҳин ду бари рӯяшро оро медоданд. Ӯ бо куртачаи сафеди шабпӯшияш дар ҷогаҳи сап-сафед меҳобид. „Бешубҳа, — фикр кард Ҳомид, — ӯ ба андозае пок аст, ки албатта метавонад дар нури шаҳри осмонӣ бошад. Тоза ба монанди садбарги сафед.“ Ҳомид мисли афсуншуда чанд лаҳза ба ӯ нигоҳ карду баъд ба муҳити атрофаш назар андохт. Хона хеле оддӣ ва ба тарзи миллӣ ороиш дода шуда буд, вале болопӯшҳои кӯрпачаҳо хеле зебо буданд. Дар рафҳо китобҳо ва дар девор суратҳо ба назар мерасиданд. Хона хеле равшан буд ва Ҳомидро эҳсоси аҷоиб фаро гирифт, гӯё Ҳазина аз ӯ то ба ҳадди дастнорас дур шуд ва аз дарвозаи заррин гузашта, ба кишвари нави пурнуре рафтааст. Ӯ бисёр меҳост, ки ҳамроҳи хоҳарчааш бошад, вале медонист, ки ин номумкин аст.

— Ман ӯро намениносам, — ғамгинона гуфт Ҳомид ва аз ҷояш бархест, то биравад. — Ӯ аз деҳаи мо нест.

Онҳо хомӯшона аз зинаҳо поён фароманд. Ҳамшира дарро кушод ва ӯ баромад. Ҳомид дар байни равшанию торикӣ истода, ба рӯи зан нигоҳ кард ва дасти ӯро, ки ба Ҳазина хеле меҳрубон буд, гирифта гуфт:

— Шумо хеле меҳрубон ҳастед! Хӯрокатон ҳам бомаза! Таълиматон низ неқ аст! Дили зебо доред! Худо гузаштагонатонро раҳмат кунад!

Писарак инро гуфту зуд ба кӯча давида баромад ва дар торикӣ нопадид шуд.

Боби 11

Ҳомид саҳариҳо кулчапазиро давом дода худро ҳамчун дастёри Ҳовичдон нишон дод. Хӯчаинаш бо ӯ меҳрубон буду ҳамеша ба ӯ наҳорӣ ва музди корашро медод. Музди кор барои хӯроки нимрӯзи сарф мешуд, хӯроки шомро бошад ҳамшира медод. Ҳомид ва Эшон шабҳо дар масҷид меҳобиданд.

То даме ки ҳаво гарму офтобӣ буд, писарак худро хушбахт хис мекард. Ба назар ҳаёт гуногунрангу пур аз шодӣ менамуд. Метавонистӣ ба корҳои гуногун машғул бошӣ. Вақти ҳосилгундорӣ бачаҳо ба саҳро рафта то торик шудан дарзаҳои гандумро ба анбор мекашонданд ва баъд дар рӯи паҳол меҳобиданд. Дертар ба олуҷинӣ ёрӣ дода, ҳар қадаре ки меҳостанд аз он меҳӯрданд. Дар рӯзҳои гарми тобистон барои оббозӣ ба дарёчаи кӯҳӣ рафта, ҳамаи чангу чиркашонро мешустанд.

Ҳафтае панҷ маротиба бачаҳо ба хонаи ҳамшираи бритонӣ омада рӯи кӯрпача менишастанд ва дар бораи Исо қиссаҳо шунида, хӯроки шом меҳӯрданд. Ҳомид дар бораи Исо аллакай қиссаҳои зиёдеро медонист. Ӯ медонист, ки Исо одами муқаддас набуда,

балки писари Худост, ки аз осмон ба замин омадааст ва одамони шалу нобиноро шифо бахшидааст.

Вай бисёр афсӯс меҳӯрд, ки дар он замон зиндагӣ намекард, вагарна Ҳазинаро назди Начотдиҳанда мебурд ва чашмонаш бино мешуданд. Ў фаҳмид, ки Исо дар салиб, оғӯшашро ба ҷаҳониён боз карда мурда буду Ёро низ ҳамчун авлиёҳои дигар дар ғоре гӯронидаанд. Фарқ танҳо дар он буд, ки ҷасади авлиёҳои дигар дар қабрҳои худ меҳобиданд, вале Исо, ки бар марг ғолиб омада буд, зинда шуда аз тобут баромад ва рӯзи аввали ҳафта Ёро дар боғ диданд.

Боз писарак фаҳмид, ки Исо ба шаҳри тиллоӣ ба манзили осмонӣ баргашта, аз тарафи рости Худованд ҷой гирифтааст ва Рӯҳулқудс меҳоҳад дар дили бачаҳо ҷой гираду онҳоро нексиришт гардонад.

Рӯзе ҳамшира гуфт, ки Ў дари дилҳои онҳоро мекубад ва Ҳомид дасти чиркинашро ба синаи чандапӯшаш гузошта, хеле чиддӣ гуфт:

— Ман Ёро мешунавам, Ў дар дили ман садо медиҳад... тук-тук... тук-тук.

Вале ҳамшира фаҳмонд, ки ин садои тук-туки дили худӣ ӯст. Садои Худавандро бо даст ҳис карда ва ё бо гӯш шунида намешавад, — гуфт ӯ. Исо дари дили моро ҳамон вақт мекубад, ки худӣ мо хоҳиши зиёди ба диламон роҳ додани Ёро пайдо мекунем. Вале ҳамин вақт фикри Ҳомид ба чизи дигаре банд шуд: ин бегоҳ чӣ хел хӯрок меода бошанд ва ҳамон замон шавқи ӯ нисбат ба масъалае, ки то ин вақт дар фикраш буд, гум шуд.

Ҳасли тирамоҳ ҳам фаро расиду шабҳо торафт хунуктар мешуданд. Ба меҳмонхона сайёҳон намеомаданд, яъне барои посбонӣ қардани мошинҳо ва кашонидани бор дигар эҳтиёче набуд. Он пулери, ки бачаҳо тобистон аз иҷрои ин корҳо ба даст меоварданд, дигар пайдо карда наметавонистанд.

Акнун ба онҳо лозим меомад, ки миёнашонро маҳкамтар баста, зирази ба қор баранд. Эшон ба Ҳомид санъати садақапурсиро ёд дод ва онҳо ба гармиву сардии ҳаво нигоҳ накарда, ҳамроҳ ба шаҳр мебаромаданд ва дар назди дари бойҳо истода садақа мекурсиданд. Баъзан нимхӯрдаҳои зиёде насибашон мегашту баъзан чизе пайдо карда наметавонистанд. Ин машғулият монанди боду ҳавои баҳорӣ ноустувор буд.

Ягона чизи устувор ва доимӣ дар зиндагии онҳо хӯроки шом дар хонаи ҳамшираи бритонӣ буд. Ў оташдонро даргиронда, дар рӯзҳои хунук онҳоро барвақттар ба хонааш роҳ меод. Онҳо зуд ба хона мебаромаданду аз пасашон паи пойҳои луч ва кӯлмакчаҳое, ки обаш аз чандаҳояшон шорида мефаромад, боқӣ мемонд. Баъд ҳамаашон дар гирди лахчаҳои тафсон нишаста, панчаҳои аз хунукӣ шахшудаашонро гарм мекарданду оҳиста-оҳиста садои баҳамзании дандонҳояшон хомӯш мешуд ва онҳо бо хушҳолӣ омодаи шунидани нақлҳои мураббияи худ буданд.

Ҳоло маъсалаи аз ҳама муҳиму мушкил барояшон проблемаи сарулибос буд. Шамол ва борон либоси онҳоро тамоман аз кор мебароварданд. Ҳомид ғам меҳӯрд, ки агар либосаш тамоман дарад, чӣ кор мекарда бошад? Баъзе аз дӯстонаш халтаеро талабида ё дуздида, худро ба он печонда мегаштанд, вале Ҳомид дар қатори ин хушбахтҳо набуд.

Ҳазина баръакс ба сару либос эҳтиёче надошт. Ҳамшира ҳамроҳи ӯ зуд-зуд ба шаҳр мебаромад ва Ҳомид хоҳарчаашро дар майдони бозор аз наздик дида метавонист. Дар ду моҳи охир почаҳои ӯ фарбеҳак ва боқувват шуда буданд. Ў аз болои куртачаи тозааш нимтанаи дастбофи сурх ва палточаи қаҳваранг мепошид. Дар по мӯзачаи резинӣ дошту дар сар каллапӯши гармакак, ки муйҳои сиёҳашро пинҳон мекард. Ў ба назар солиму хурсанд менамуд ва Ҳомид бо хоҳарчааш фаҳр мекард.

Як бегоҳ, ки борон гӯё аз сатил мерехт, бачаҳо рӯ рӯи кӯлмакҳои об шалаппасзанон ба сӯи хонаи дилкаши ҳамшира мешитофтанд ва дере нагузашта дарро кӯфтанд. Онҳо дар остонаи дар мисли сагчаҳои ба об афтода худро афшонданду сипас атсазанон ва фих-фихкунон дар гирди оташдон чамъ омаданд.

Дили ҳамшира ба ҳоли онҳо бисёр сӯхт. Ў ҳеҷ гоҳ онҳоро то ин дараҷа бечораву чиркин надида буд. Вале чехрахое, ки ба ӯ менигаристанд, хушҳол, бепарво ва хатто шӯх буданд. Ўро мардонагии мағлубнашавандаи онҳо мафтун карда буд. Лекин ӯ дар байнашон писарчаеро, ки хеле хуб мешинохт, надид. Ду бегоҳ аст, ки ӯ наменаояд, вале то ин вақт дар давоми чанд моҳ ҳамеша меомад.

— Абдулқодир дар кучост, пурсид ӯ. — Барои чӣ рӯзи дуюм аст, ки ӯ намеояд?

— Ў омада наметавонад , бепарвоёна ҷавоб дод касе.

— Либосаш тамоман даридааст ва ӯ падар ҳам надорад. Акнун то модараш барои харидани либос пул ҷамъ накунад, ӯ бояд дар хона шинад.

Аз шунидани ин суҳанон на касе ҳайрон шуду на ноором ва маҳфил мисли ҳаррӯза гузашт.

Баъди шом ҳамшира ба Ҳомид, ки доим аз ҳама охир баромада мерафт, муроҷиат карда пурсид:

— Ту ҷои зисти Абдулқодирро медонӣ?

— Дар тарафи баландии шаҳр. Вале роҳи он ҷо монанди ҷуйбори пур аз лой аст ва шумо ин бегоҳ ба он ҷо рафта наметавонед.

— Гумон мекунам, ки рафта метавонам ва агар ту ҳамроҳи ман ба он ҷо равӣ, ба худат ҳам чанд танга кор мекуни.

Ҳомид хурсандона сар ҷунбонд. Барои пайдо кардани чанд танга лой ва борон пеши роҳи ӯро гирифта наметавонистанд, ба ғайр аз ин Абдулқодир ба ӯ бисёр маъқул буд.

Писарак ҳамшираро дар поён, назди зинапои даҳлез интизор шуд, ӯ бошад барои ёфтани либос ба болохона баромад. Чашмони кунҷкови Ҳомид ҳама ҷоро аз назар мегузарониданд. Барояш ҳама чиз аҷиб буд. Ӯ ба хонаи тарафи чап назар андохта, ошхонаи на он қадар калонеро дид, ки рафҳои зиёде дошт. Дар яке аз рафҳо табақи пур аз тухмро дид. Табақ ҷунон наздик буд, ки ӯ бемалол тухмро гирифта метавонист. Ҳомид дудила буд. Ӯ ҳисоб карда наметавонист, вале медонист, ки соҳиби хона ҳисобро медонад ва агар ӯ дуто тухм бигирад вай албатта мефаҳмад. Аммо аз сӯроҳичаи хурдакак зардии тухмро макида гирифтани ҷи кайфияте дорад ва ӯ кайҳо боз онро наҷашида буд. Дар охир ӯ фикр кард, ҳар ҷи бодо бод! Агар ҳамшираро дар берун интизор шавад, ӯ албатта дар ҷунин торикиву борон аз ҳеҷ чиз хабар намеёбад. Ва агар дертар ҳисоб кунаду фаҳмад, ки ду тухм намерасад, ҷи хел исбот карда метавонад, ки онҳоро ман гирифтам? Писарак ба ҳар дасташ яқтоғи тухм гирифта ба кӯча баромад ва дар торики интизор шуд. Интизории ӯ тӯл наҷашид. Ҳамшира ба зудӣ фонус ва бўҳча дар даст берун баромад. Ҳомид фикр намекард, ки ӯ бо фонус бармегардад. Охир бачаҳое, ки шабҳои дароз гашту гузор мекунанд, чашмҳои тез доранд ва ба равшании фонус эҳтиёҷ надоранд.

— Рафтем, — кӯтоҳ карда гуфт ҳамшира.

— Ба зери чодари боронии ман биё, дар равшании фонус якҷоя роҳ меравем.

Вале Ҳомид дар равшани роҳ рафта намехост. Ба назар чунин менамуд, ки ӯ баръакс аз рӯшноӣ мегурезаду худро ба сӯи девор зада, лаб лаби ҷӯй роҳ меравад. Роҳ хеле торик ва пурлой буд. Ӯ чанд дафъа қариб афтода бошад ҳам, тухмҳои гаронбаҳоро маҳкам дар дастонаш нигоҳ медошт.

— Борои чӣ ту ҳамроҳи ман аз мобайни кӯча роҳ намеравӣ? — хайрон шуда пурсид аз ӯ ҳамшира, — Охир ту метавонӣ ба ҷӯй афти.

— Ҳеҷ гап не, ҳамааш хуб аст, — ҷавоб дод Ҳомид, ки аз худ нафрат мекард. Ӯ аз нури равшани фонус гурезон буд. Ин тухмҳо ҳам ҳоло ба назараш ночиз менамуданд. Ӯ мехост коре карда аз онҳо халос шавад, вале ба партофтанишон дилаш намешуд. Дар баробари нури равшани фонус муҳити гирду атроф боз ҳам ториктар менамуд. Ва вақте онҳо ба тангкӯчае, ки рост ба боло мебуд, расиданд, Ҳомид тамоман ҳеҷ чизро намедид. Ногоҳ ӯ пешпо хӯрда рӯйнокӣ ба даруни лой афтид. Вақти афтидан ӯ фарёд зад ва ҳамшира, ки пештар роҳ мерафт, зуд ақиб гашта нури фонусро ба сӯи ӯ равона кард ва дид, ки Ҳомид саропо олуида лою зардии тухм кӯшиш мекунад то аз ҷояш хезад. Вай пӯчоки тухмҳои пачақшударо дар дастонаш маҳкам дошта меистод. Ҳамшира дарҳол фаҳмид, ки чӣ воқеа рӯй додааст. Ҳомид мехост гурезад, вале ҳамшира зуд ӯро дастгир карду писарак аз тарс, шарм ва дард ба гирия даромад. Ӯ ба худ тасаввур карда наметавонист, ки ҳамшира ҳоло бо ӯ чӣ кор мекунад. Шояд полисро ҷеғ мезанаду ӯро ба зиндон мешинонанд ё ин ки дар ҳуди ҳамаин ҷой ӯро мурданивор лату кӯб мекунад. Ҳар коре бидунаш, як чизаш аниқ аст, ки ӯро дигар ҳеҷ вақт ба хонааш роҳ намедихад. Ҳомид худро аз ягона паноҳгоҳе, ки дар ин дунё дошт, маҳрум карда буд. Ӯ дигар ҳаргиз ба он хонаи гарму дилкаш даромада наметавонад. Дари он хона бо гуноҳи ҳамаш якҷоя ба рӯйаш баста шуд. Вақте ки ӯ гириякунон чунин фикрҳоро аз сар мегузаронд, ногоҳ овози форами ороми ҳамшираро шунид.

— Биё бармегардем, зонуат саҳт лат хӯрдааст, ба хона рафта онро мебандему баъд ту боз ба ман роҳро нишон медиҳӣ. Онҳо хомӯшона роҳи хонаро пеш гирифтанд. Ӯ дасти писаракро саҳт дошта мерафт, Ҳомид бошад ҳар замон ҳиққос мезад.

— Борон монд ва чанде пас онҳо низ ба хонаи озодаю гармакак даромада, дарро маҳкам карданд. Ҳомид хомӯшона дастанахро шуст. Вай аз шарм ба худ ҷой ёфта наметавонист. Баъд Ҳамшира ӯро шинонд ва пойҳояшро то зону бо оби гарм шуст. Баъд ба ҷойҳои зарбхӯрдааш равшан молиду захмҳояшро докапеч кард. Ӯ ин корро ба охир расонда, ба Ҳомид бодикқат ва дурудароз чашм дӯхт. Ҳомид рӯҳафтада, олудаи тухму лой хомӯш менишаст. Танҳо дар рухсараҳояш ду раҳи тоза дида мешуд, ки ин нишонаи ашқҳояш буд.

Ҳамшира чизе нагуфта ба болохона баромаду аз бӯхчаи либосҳои кӯҳна куртаи тоза ва свитери пашмини чанд ҷояш дӯхташударо гирифта омад. Баъд боз оби гарм оварду сару рӯи Ҳомидро тоза шуста, либосашро иваз кард ва дар наздаш нишаст. Писарак ба вачд омада ба ӯ менигарист. Ӯ дар умраш бори аввал медид, ки бар ивази бадӣ некӣ мекунад. Ба ҷои он ки ӯро ҷазо диҳанд, ба вай ёрии тиббӣ расонида либоси хубу тоза пӯшонданд.

— Ҳомид, — овози Ҳамшираро шунид ӯ, — ту барои он афтидӣ, ки Ҳамроҳи ман дар равшанӣ роҳ рафтани намерастӣ, аз рӯшноӣ барои он метарсидӣ, ки тухмҳои дуздидатро мебинам.

Ҳомид хомӯш буд.

— Ту дигар сазовори ба ин ҷо омадан нестӣ, — давом дод Ҳамшира, — вале тухмҳои азони ман буданд, чунки онҳоро ман харидам ва ман туро мебахшам, вале ту бояд ба ман ваъда диҳӣ, ки дигар аз хонаи ман чизеро намерудӣ.

— Ҳомид хомӯшона сар ҷунбонд.

— Ва дар ёд дор, — охишта, вале хеле ҷиддӣ суҳбашро давом дод Ҳамшира, — ту гуноҳ доштӣ, барои Ҳамин намерастӣ, ки бо ман дар равшанӣ роҳ равай. Исои Ҳудованд меғӯяд, ки Ӯ Нури Ҷаҳон аст. Ӯ меҳаҳад, ки ту тамоми ҳаётат Ҳамроҳи Вай роҳ равай, то ба Кишвари Зебову Пурнури Ӯ бирасӣ. Вале аввал ту бояд ба Ҳамаи гуноҳхоят иқрор шавӣ ва аз Ӯ бахшиш пурсӣ, то ин ки доғҳои гуноҳхоятро тоза бикунӣ. Ҷӣ тавре ки ҳоло ман аз бадани ту доғҳои тухм ва лойро шустам. Танҳо дар он сурат Ӯ туро мебахшад ва ту Ҳамроҳи Ӯ дар равшании Нури Ӯ роҳ меравӣ.

Писарак ба сару либоси тозаи худ нигоҳ карду фаҳмид, ки Ҳамшира ҷиро дар назар дорад. Тухмҳое, ки навакак ин қадар гаронбаҳо буданд, шикастаанд ва дигар барояш лозим Ҳам нестанд. Ӯро бахшидаанд, шуста тоза кардаанд ва боз ба ин хонаи умед роҳ

доданд. Даре нагузашта онҳо боз дар торикӣ ба назди Абдулқодир мераванд, вале ин дафъа ҳамааш дигар хел мешавад. Ў ба зери чодари гарм медарояд ва онҳо ҳамроҳ дар равшанӣ қадам мезананд. Оҳ, чӣ қадар хуб аст!

Пас аз ним соат онҳо вазифаашонро иҷро карда ба хона баргаштанд. Аз берун овози шамоли хунук шунида мешуд. Баъд аз лаҳзаи хомушӣ боз борон борид. Ҳомид, ки тамоман ором ва гарм шуда буд, хост хайру хуш карда баромада равад.

— Ту дар кучо меҳобӣ? — бо дилсӯзӣ пурсид ҳамшира.
 — Дар масҷид, — ҷавоб дод писарча.
 — Шумо дар он ҷо кӯрпа доред?
 — Не, надорем.
 — Магар шумо хунук намехӯред?
 — Имрӯз ман бо свитери пашмин хунук намехӯрам.
 — Бехтараш ба хона даромада дар гармӣ хоб кун, оташдон ҳоло хунук нашудааст.

Ҳомид беандоза хурсанд буд. Лекин дар кӯрпачаи мулоиму кулай хобаш намебурд. Дӯрӯғгӯӣ, дуздӣ, чанҷол бо бачаҳо, нафрати падарандар ва боз бисёр рафторҳои бади дигар ба хотираш омада, дилашро ба дард меоварданд. Ў монанди муйсафедон аз як паҳлӯ ба паҳлӯи дигар мегашту оҳ мекашид. Ў барои корҳои бади кардааш худро сарзаниш мекард, вале ҳамааш бефоида буд.

Ногоҳ писарак аз ҷои хобаш хеста, чорзону нишасту дастонашро монанди шахси фотиҳахон боло бардошта, шеърӣ оддиеро ки ҳама бачаҳои марокашӣ аз миссионерҳо ёд гирифта буданд, пичиррос зада хонд. Онҳо мисраи аввали шеърро се маротиба такрор мекунанд ва он ин тавр садо медиҳад:

„Ба ман дили соф дех,
 Оҳ, Худованд, Худои ман!
 Гуноҳҳои маро шуста тоза кун,
 Бо ҳуни Начотбахши Худ.
 Маро ба Кишвари Осмонӣ бар,
 Ба он ҷое, ки Ту ҳастӣ, эй Худо!“

Баъд боз чанд калимаро аз худ илова намуд: „Исои Масеҳ! Маро барои дурӯғгӯӣ, дуздӣ ва ҳақорату чанҷолҳоям бубахш. Дар дили ман ҷой гир. Дӯсти ман бош ва ёрӣ дех, то аз паси Ту биравам. Маро ба Шаҳри Тиллоии Худ бибар. Омин!“

Боби 12

Рӯзе Хомид ва Эшон аз хунукӣ ларзида, аз масҷид берун баромада диданд, ки кӯҳҳо ва боғи зайтунро барф пӯшонидааст. Фасли зимистон фаро расид.

Як ҳафта ҳаво хеле хунук буду яхбандӣ шуд. Бегоҳии яке аз рӯзҳо бачаҳои оворагард ҳарвакта барин ба хонаи ҳамшира омада дарро бетоқатона кӯфтанд. Шамоли хунук аз қабати чандаҳояшон гузашта, гӯё ба бадан меҳалид. Онҳо аз хунукӣ ларзида, саросема аз остонаи дар худро ба дарун андохтанд, ҳар яке меҳост зудтар ба назди оташдон расида гарм шавад. Вале то оташдон нарасида, шамолу хунукиро фаромӯш карда, ҳама якбора дар ними роҳ истода монданд. Ба ҷои равшании ҷароғи электрикӣ онҳоро шӯълаи шамъҳое, ки дар рӯи мизи хурдакаки мобайни хона дар шакли нимдоира гузошта шуда буданд, пешвоз гирифт. Дар рӯй фарш дастурхони гулдор густурда шуда буд, ки болеаш пур аз чормағз, бодом, мавизу қандҳои гуногун, афлесун, банан, кулчаҳои равшанӣ

ва кулчақандҳои асали буд. Дар кунҷи дастурхон бошад, дар рӯи лаъли чойники ялаққосии чойдамкунӣ ва стаканҳо чида шуда буданд. Дар рӯи оташдон чойники калони чойчӯшони бақаррос зада мечӯшид ва хона намуди идонае дошт. Ҳатто Ҳазина мисли ҳаррӯза хоб накарда, дар маърака ҳозир буд. Ў болои болиштҳои диван, тӯби калони резиниро дар дастонаш дошта менишасту гӯё омадани меҳмононро интизор буд.

— Имрӯз иди насрониҳо, — ба бачаҳои ҳайроншуда фаҳмонд ҳамшира, — ва ман гумон кардам, ки агар мо онро ҳамроҳ қайд кунем, бисёр хуб мешавад. Ин иди мавлуди Исои Масеҳ аст. Худо дар ин рӯз ба мо бузургтарин тӯхфаеро додааст, аз ин рӯ мо ҳам дар ин рӯз ба ҳамдигар тӯхфа медиҳем. Ана барои чӣ ман ба шумоён меваю ширинӣ ва ҳамаи он чизеро, ки мебинед, харидаам. Ба Ҳазина бошад тӯбро тӯхфа кардам.

Бачаҳо аввал аз ин дигаргунӣ каме шарм карда, дар гирди дастурхони пурнозу неъмат ором менишастанд, вале баъдтар, вақте ки дасту пояшон гарму рухсораҳояшон сурх шуд, ба забон даромаданд. Онҳо хурсандона сӯхбат карда, меваю ширинихоро меҳӯрданд ва ба киссаҳояшон низ меандоختанд, то ин ки баъдтар бихӯранд. Стаканҳои пур аз чои хушбӯю ширини пудинагӣ ҳам дам ба дам ҳолӣ мешуданд.

Ҳомид аз Ҳазина чашм намеканд. Ў дар тан хилъатчаи кабудӣ пар-парӣ дошту мӯйҳои сиёҳаш мисоли хиргоҳ ду бари рӯяшро оро медоданд. Чӣ хел ӯ калонакак, лӯндача ва боқувват шудааст. Якбора ходисаҳои соли гузашта, — хоҳараки хурдакаки рангпаридаву чандапӯш ва бечорагию бенавоии мардуми деҳааш ба ёд омад. Ҳамаи ин ба назар дар гузаштаи дуру якӯмрӣ фаромӯшшуда монда буд. Ва ҳоло бовариаш намеомад, ки онҳо дар равшании шамъҳо, эмин аз дунёи пур аз дағаливу бешафқати берун нишастаанд.

Бачаҳо дар бораи чизҳои, ки ба онҳо маъкул аст, нақл мекарданд. Ва Ҳомид низ ба гуфтугӯ ҳамроҳ шуд. Ў дар бораи идҳои, ки дар деҳаашон мегузарониданд, нақл мекард, ҳамшира бошад бо хурсандӣ ба чеҳраи кушодаи ӯ менигарист. Вақтҳои охир Ҳомид хеле таъғир ёфта буд. Гарчанде писарак ба ҳамшира нақл намекард, ки ҳамон шаби тухмдуздиаш бо вай чӣ ҳодиса рӯй дод, ба ҳар ҳол ҳис карда мешуд, ки дар ботини ӯ дигаргунӣ ба амал омадааст. Дар ӯ дигар бегонагиву бечуръатӣ дида намешуд. Ҳар бегоҳ ӯ дилпуруна

ҷои худро соҳиб шуда, бо тамоми ҳастияш қиссаҳоеро гӯш мекард, ки дар бораи муҳаббати бепоёни Исои Начотбахш нақл мекарданд.

Ҳамшира бодикқат ба Ҳомид нигоҳ карда менишаст. Ў бисёр меҳост фаҳмад, ки дар дили кӯчаки ин писарча чӣ дигаргунӣ ба амал омадааст. Вале ҳамин вақт дар паҳлӯи ӯ ҳодисаи аҷоибӣ дигаре ба амал омад. Ҳазина аз ҷояш хест, вай аз чизе бисёр хурсанд буд. Ҳамшира то ин дам ҳеҷ гоҳ ӯро чунин надида буд. Ў гӯё чизеро ба хотираш овардани мешуд. Ў дар кучое ин овози меҳрубон, азиз ва фаромӯшнашавандаро шунида буд. Вай дастаконашро ба пеш дароз карду оҳиста-оҳиста қадам гузошта, рост ба назди Ҳомид омад ва гӯё чизеро ҳис карда бошад, якбора дудила шуда дар ҷояш бозистод. Шояд дигар вақт Ҳомид аз тарси он ки сирраш фош мешавад, Ҳазинаро аз худ дур мекард, вале муҳити инбеғоҳинаи хона ҳама гуна тарсу нобовариро аз байн бурда буд ва ӯ ҳама чизро фаромӯш карда, хоҳарчаашро ба оғӯш гирифт. Ҳазина ӯро нашинохт, вале овози бародараш торафт ӯро ба худ мекашид ва ӯ ба рӯи зонуи Ҳомид нишасту сараки тозаи худро ба либоси чиркину тари ӯ ҷафс кард. Ҳамшира ки ин ҳодисаро мушоҳида мекард, пайҳас намуд, ки онҳо ниҳоят ба якдигар монанд ҳастанд. Дар як лаҳза бисёр ҳодисаҳое, ки гӯё тасодуфӣ буданд, аз пеши назари ӯ гузаштанд: доимо дар кӯча пинҳинӣ аз паси онҳо пойдани Ҳомид, илтимоси ӯ, ки Ҳазинаи хобидаро ба вай нишон диҳанд. Ҳамшира қариб буд бовар кунад, ки онҳо хоҳару бародаранд, вале агар дар асл чунин бошад ҳам, аҳамияте надорад. Маълум буд, ки Ҳомид сиррашро фош кардани нест аз ҷониби худ бошад ӯ низ хоҳиши аз Ҳазина ҷудо шуданро надошт. Ў танҳо пай бурда метавонист, ки кадом як ҳодисаи ғамангез ин ду оворагарди хурдакро ба дунёи беканор партофтааст ва ҳайрони он лутфу меҳрубонӣ буд, ки онҳоро ба даргоҳи ӯ овардааст.

Бачаҳои дигар низ ба онҳо бо ҳайрат менигаристанд. „Ў овози Ҳомидро мешиносад“ — ба ҳамдигар мегуфтанд онҳо. Вале аз гуфтани фикри худ ба ҳамшира худдорӣ намуданд ва ин ҳодиса дар баробари ҷойнӯшии олиҷаноби имшаба ба зудӣ фаромӯш шуд.

Дар охири маърака ҳамшира ба онҳо гуфт, ки ба ақиб, ба ҷойнӯши сафеди дар девор овезон буда нигоҳ кунанд. Ў шамъро хомӯш кард ва дар торикӣ рӯи девор суратҳо пайдо шуданд. Бачаҳо

ин ҳамаро афсунгарӣ пиндошта, чашмону даҳонашонро калон кушода нигоҳ мекарданд.

Дар сурати аввал зане акс ёфта буд, ки дари меҳмонхонаро мекубад, вале маҷбур аст, ки биравад, чунки дар он ҷо барои вай ҷой нест. Дили Ҳомид ба ӯ сӯхт, зеро шаби аввали ба шаҳр омаданиш ӯ низ дар меҳмонхона паноҳгоҳе меҷуст, вале ёфта натавонист. Ӯ пул надошт ва маҷбур шуд, ки дар рӯи порутӯда бихобад, вале ин зан ба оғил рафт.

Дар сурати дигар нишон дода мешуд, ки онҳо ҳамроҳи ҳайвонҳо дар оғил ҷой гирифтанд. Вале ҳодисаи аҷоибе рӯй дод: зан Писари Нахустинашро таваллуд кард ва ҳамон тавре ки модар Ҳазинаро парпеч мекард, ӯ низ Писарашро парпеч карду ба охур гузошт. Гаҳвораи Ҳазина ҷӯбин буд, ӯ инро хуб дар ёд дошт, лекин ин Қӯдак аз афташ фарзанди одамони камбағал ва ӯ барин овора, саргардон ва беҳонаву дар буд. Вале ҳамшира чиҳо мегӯяд? Навзоди дар охур хобида Исои Масеҳи Худованд аст, ки рӯзи таваллуди Ӯро ҳама насронийён чашн мегиранд. Ӯ тӯхфаи бузурги Худованд буд, ки бо ихтиёри Худ ба замин омад. Охури дар сурат аксёфта нимторик буд, чунки онро нури як фонус равшанӣ мекард, вале ҷои зисти Писари Худованд дар осмон аз муҳаббат ва ҷалоли Ӯ дурахшон буд. Пас чаро Ӯ аз Осмон ба замин омад?

Ва ҳамшира дар ин бора нақл кард: „Ӯ бою бадавлат буд, вале ба хотири шумо қашшоқу бенаво гардид. Ӯ равшаниро тарк карда ба торикӣ омад. Қӯдаки бепарастору рондашуда омад, ки бачаҳои бепарастору дарбадарро ба назди Падари Худ барад, то онҳо аз меҳру муҳаббати Худованд огаҳӣ ёбанд.“

Дар сурати сеюм ҷӯнонон акс ёфта буданд, ки шабона рамаи гӯсфандонро посбонӣ мекарданд. Ҳомид бузҳояш ва он рӯзҳоеро, ки ҳамроҳи онҳо дар кӯҳ мегузаронд, ба ёд овард. Вале дар ин ҷо воқеаи дигар рӯй дод. Фариштаи Худованд пайдо шуд ва аз ҷалоли Худованд гирду атроф дурахшон шуд. Ҷӯпонҳо ҳаросон шуданд, вале гӯсфандон заррае ҳам натарсиданд. Онҳо дар зери сояи болҳои фаришта оромона мечариданд: „Начотдихандаи шумо ба дунё омад!“ — ба ҷӯпонҳо хабар дод фаришта, вале рамаи гӯсфандон аз кушодашавии осмонҳову сурудхонии фариштагони бешумор ҳатто наҳаросиданд. Дар осмон оромиву дар замин осоиштагӣ ҳукмфармо буд.

Ниҳоят сурати охирин: чӯпонҳо рамаро гузошта, пойлуч, бо либоси дағали аз пашми гӯсфанд бофташуда дар тан, назди Навзод бо эҳтиром сари зону истодаанд. Ҳомид боз идҳоеро, ки дар деҳаашон чашн мегирифтанд, ба ёд овард. Давлатмандон шикамашонро сер мекарданду пасмондаи хӯрокро ба сағону камбағалон мепартофтанд. Вале ҳоло ӯ дар ин ҷо рӯзи мавлуди Исои Масеҳро чашн мегирад, ки ин чашни ҳамаи бачаҳо мебошад, чашни Ҳазинаи хурдакак ҳам, зеро Исо дар кӯдаки хурдакак таҷассум ёфтааст. Ин чашни ӯ низ мебошад, зеро Шоҳи осмон бе хонаву дар, овораю саргардон, дар охур байни ҳайвонҳо гузошта шуда буд.

Ана ҳамааш ба охир расиду ҳамшира чароғро равшан кард. Аз маърака ба ғайр аз қоғазҳои қанд ва пӯсти банану афлесун чизи дигаре намонда буд. Вале хотироти Мухаббате, ки ҳамаи ин нозу неъматро ба ӯ додааст ва Мухаббате, ки баҳри ӯ ва ӯ баринҳо хорузор гашта буд, дили Ҳомидро, ки аз хона берун баромада буд, гарм нигоҳ медошт. Ҳазина назди дар меистод ва Ҳомид аз пеши ӯ гузашта бечуръатона мӯи сарашро сила кард, вай ҳам ба тарафе, ки бародараш рафт, рӯй гардонда даст афшонд.

Бачаҳои дигар хеле дур рафта буданд. Ҳомид бошад дар зери таъсири суратҳои ҳоло дидааш борони боридаистодаро ҳам ҳис накарда оҳиста-оҳиста роҳ мерафт. Вақте ки аз назди чароғи хирае мегузашт, овози пасти гурбаеро шунид. Писарак баргашта гурбачаи хурдакаки лоғару саропо таршударо дид, ки паноҳгоҳе мечуст. Ў дар давоми умри ёздаҳсолаи худ гурбачаҳои гурусна ва нимчонро бисёр дида буд, вале ба онҳо аҳамият намедод. Лекин имрӯз ҳама чиз ба назараш дигар хел менамуд. Ҳомид фаҳмида натавонад ҳам, ҳис мекард, ки дили ӯ ба он Навзоди заифу дилсӯзе, ки имрӯз дар сурат дида буд, пайваста шудааст. Вай аз он беҳабар буд, ки донаи меҳру муҳаббат аллакай дар дили ӯ кошта шудааст. Ў ҳайрон буд, ки дилаш ба ҳоли ин ҷонвараки гурусна месӯзад. Писарак гурбачаро бардошта, чунон ба худ ҷафс кард, ки садои тез-тез тапидани дили ӯро мешунид. Бо ӯ чӣ кор бояд кард? Ў шубҳае надошт. Танҳо як даре ҳаст, ки барои қабули гурбача меҳмоннавозона кушода мешавад ва Ҳазина ҳам ӯро дӯст хоҳад дошт. Ин тӯҳфаи идонаи ӯ дар рӯзи мавлуди Исо хоҳад шуд.

Ў бо роҳи тари сангфарш баргашта дарро кӯфт. Ҳамшира дарро кушод ва Ҳомид бо боварии комил ин ҷонвараки бечораи ларзидаистодаро ба ӯ дароз кард.

— Ин барои Ҳазина, — фаҳмонд ӯ, — тӯҳфаи идона. Ў гурусна аст ва аз хунукӣ меларзад, барои ҳамин ман ӯро ба назди шумо овардам.

Ҳамшира дудила буд. Ў намедонист чӣ тавр рафтор кунад. Ба Ҳамшира ин гурбачаи нимҷону саропо захмин тамоман лозим набуд, вале ӯ ба хоҳири он ҳиссиёте, ки Ҳомидро ба чунин қор водор намудааст, сухани писаракро рад карда наметавонист. Ўро сар то по хурсандии бепоёне фаро гирифт ва ҳамшира фаҳмид, ки меҳнаташ бефоида набудааст. Ба ҳар ҳол ақаллан як писарак рӯҳи мавлуди Исоро ҳис кард ва онро қабул намуд. Дар ӯ хоҳиши ба касе чизеро тӯҳфа кардан пайдо шуд ва ӯ ба ҷонвараки бечораю рондашуда дилсӯзӣ намуд. Ҳамшира дар тамоми ҳаёташ боре ҳам надида буд, ки писарбачаи мағрибӣ ба ҷонвараки азобдида дилсӯзӣ кунад, бинобар ин тӯҳфаи ғайриоддиро бо шодиву миннатдорӣ қабул кард. Ў гурбачаро рӯи дастонаш гирифта, ба қуттичаи холии назди оташдон гузошт ва саропояшро пок кард. Баъд ба назди ӯ табақчаи пур аз ширро гузошт. Гурбача думчаашро боло карда, ширро то қатраи охирин нӯши ҷон кард. Ин гурбачае, ки сар нафароварда, бо матонат ҳамаи бадбахтихоро пушти сар кардааст, лоиқи он буд, ки начот ёбад.

Ҳамшира ба гурбача нигоҳ карда менишаст ва манзараеро ба пеши назараш оварду хандид. Ў тамоми тӯҳфаҳои чашнҳои мавлуди Исои Масеҳро дар давоми садсолаҳо пеши назар овард: зару зевар, бухур, тӯҳфаҳои гуногуни қиматбаҳо, парастии осмон. Ва дар қуллаи тамоми ин тӯҳфаҳо, дар назари Оне, ки ин ҳама назр баҳри Ў оварда шуда буд, гурбачаи зарди пур аз кайк — меваи аввалини ҳисси тарахҳуми писараки хурдакак меистод.

Боби 13

Дар Англия, дар ҷои хеле дур аз Хомид низ рӯзи мавлуди Исоро ҷашн мегирифтанд. Байни ин ҷашнгириҳо як умумияте буд: дар хонаи ҳамшира ҳам бачаҳо буданду дар он ҷо ҳам бачаҳо, вале бачаҳои хушбахту хурсанд ва аз зиндагии худ розӣ.

Аз тарафи дигар инҳо ду гурӯҳи гуногуни бачаҳо буданд. Дар рӯи мизашон ба ҷои афлесуну чормағзу конфет шириниҳои гуногун, қандинаҳои шоколаду чормағздор ва инчунин торти калони идона гузошта шуда буд. Ба ҷои ҷандаҳои чиркину тар, онҳо дар тан либоси хушранг ва куртачаҳои дастбоф доштанд ва духтарчаҳо мӯяшонро бо лентаҳои гуногунранг оро дода буданд.

Ин шояд ҷашни ҳақиқӣ ва беҳтарин буд. Вақте ки ҷойнӯшиву бозихо ба охир расиданд, бачаҳо дар атрофи арча ҷамъ омада, таронаҳои идонаи Забурро меҳонданд. Калонсолон шод набуданд, вале як меҳмони хурдакаки нӯхсола ба назар аз ҳама ғамгинтар менамуд.

Ин мактаби кӯдакони нобино буд. Он кӯдаконе, ки ҳоло суруд меҳонданд, на арчаро медиданд, на ҷароғакҳои гуногунранги онро

ва на тӯҳфаҳоеро, ки ба онҳо пешкаш мекарданд. Бо вучуди ин онҳо дар гирди арча хурсандона частухез карда суруд меҳонданд.

Ногоҳ Ҷенниро, ки бо падару модараш дар байни меҳмонҳо менишаст, ҳаяҷоне гулӯгир кард. Агар ӯ маҷбур мешуд, ки як умр дар торикӣ зиндагӣ кунад, ҳаргиз худро хушбахт намеҳисобид. Ӯ дақиқае чашмонашро пӯшида, тасаввур кард, ки нобино аст, вале ин ба назараш чунон даҳшатнок намуд, ки ӯ дарҳол чашмонашро кушода, ба бачаҳо нигарист. Онҳо аз китоби Забур таронаҳоеро меҳонданд, ки Ҷенни дар мактаб омӯхта буд.

Ситораи аҷоибу ситораи равшан,
Ситорае, ки мисоли тоҷи ҷавшан,
Ба сӯи пеш мебарад, ба сӯи шарқ,
Ба сӯи Офаридгору нури мутлақ.

Ҷенни бисёр зирак буд ва хайрон мешуд, ки барои чӣ ба онҳо чунин калимаҳоро омӯхтанд. Охир дар бораи Нури мутлақ хондан чӣ фоида дорад, вақте ки онҳо тамоми умр дар торикӣ ҳастанд? Вале ба ин кӯдакон нигоҳ карда, дид, ки касе аз онҳо худро бадбахт ҳис намекунад. Чехраҳояшон аз хурсандӣ чунон мекурахшиданд, гӯё онҳо ситораи мавлудӣ ва ҳам он Нури мутлақро, ки хеле дур аст, дар ҳақиқат меида бошанд. Ҷенни таърихи ин таронаро медонист. Вақте ки синфашонро ба муносибати рӯзи таваллуди Исо оро медоданд, онҳо чунин манзараи зебоеро сохта буданд: Ба рӯи коғази кабуд, ки осмонро ифода мекард, ситораҷаҳои хурдакак ва як ситораи калону равшанеро ҷаспонданд. Баъд ҳама ба муаллима дар буридан ва ранг кардани суратҳои гуногун ёрӣ расониданд: се шутури роҳравон, се донишманд, ки риши дарозу сафед ва дар сар саллаву дар даст қуттиҳои пур аз тӯҳфаҳои қиматбаҳо доранд. Ситораи равшан рӯи боми хонаи хурдакае, ки дар он зани оддӣ бо Кӯдаки хурдсол бозӣ мекунад. Кӯдаке, ки дар қиёфааш он Нури мукаммале ҷило медиҳад, ки ҳамаи онҳо ба тарафаш равона ҳастанд. Ҷенни ҳамаи инро намефаҳмид.

Ӯ то дараҷае ба олами хаёл фуру рафта буд, ки ба охир расидани сурудхонии бачаҳоро нафаҳмида монд. Ва вақте ки модараш дасти ӯро гирифт, Ҷенни тарсид, вале зуд ба худ омада, бо овози баланд изҳори таҳсин кард, то он кӯдакони нобино фаҳманд, ки сурудхониашон ба ӯ хеле маъқул шуд. Модар ишора кард, ки ӯ ором шавад, зеро касе сухан гуфтан меҳост.

Вақте ки ид ба охир расид, кӯдакон ҳама якҷоя чамъ шуданд, то бо меҳмонҳо хайрухуш кунанд. Баъд дар назди дар истода, ба сӯи мошинаҳои раҳсипоршаванда фарёд зада, даст меафшонданд. Дар хотири Ҷенни ҳам онҳо ҳамин тавр, бо чехраҳои пуртабассум ва дастони барои хайрухуш болокардашон абадӣ нақш бастанд.

Вақте ки ба сӯи хонашон равона шуданд, Ҷенни тамоми роҳ хомӯш буд. Модараш гумон кард, ки ӯ хаста шудааст, бинобар ин Ҷенниро ба хонаи хобаш гусел карду оташдони электрикиро равшан карда, духтарчаашро ба ҷойгаҳаш хобонд.

То имрӯз Ҷенни муддати дароз бемор буд ва пас аз се моҳ бори аввал аст, ки аз хонашон берун мебаромад. Ӯ ба зери кӯрпаи шоҳии худ даромада, тӯхфаҳои мавлудиро, ки хеле зиёд буданд, як-як аз назар гузаронд. Китобҳо, бозичаҳо, хилъати нави лагандашуда, соатчаи дастии тиллоӣ ва сумкаи зебои сафарӣ. Вале тӯхфаи аз ҳама бехтарини падараш аспак-пони буд. Ҳоло аспаки ӯ дар оғилхона буд. Дар муддати кӯтоҳи умри пурталотумаш духтарак бори аввал ҳис кард, ки дар ҳақиқат хушбахт аст.

Ӯ дар бораи кӯдакони нобиное, ки дар даст бозичаҳои рангоранг доштанд, инчунин дар бораи кӯдакони марокашиё, ки на танҳо бозича, балки нони хӯрдан ҳам надоштанд, фикр кард. Холаи ӯ Розмарӣ чанд нафари онҳоро ниғаҳбонӣ мекард ва дар ин бора мактубҳои зиёде менавишт. Ҷенни номаҳои ӯро бо шавқ хонда, бо дунёи наву ношиносе ошно мешуд, ки дар он кӯдакони ҳамсоли ӯ чандапӯш буданду ҳудашон як бурда нонашонро пайдо карда, дар кӯчаҳо танҳо меҳобиданд. Ин он дунёе буд, ки кӯдакони хурдсол аз гуруснагӣ бемор мешуданд. Ҷенни кӯдаконро хеле дӯст медошт, вале онҳое, ки ӯ дида буд, дар аробачаҳои бачагона менишастанду дояҳо онҳоро ниғаҳбонӣ мекарданд ва ҳаргиз иҷозат намедоданд, ки ӯ онҳоро рӯи дастонаш гирад. Вале Ҷенни бисёр меҳост, ки чунин кунад. Ва мумкин аст, ки он кӯдакон доя надоранду ӯ метавонад бе ҳеҷ монеа онҳоро ба рӯи дастонаш бигирад. Аз ҳама аҷоибаш он буд, ки ӯ дар ҳақиқат метавонист кӯдакҳоеро, ки дар борашон холааш Розмарӣ менавишт, бубинад. Баъд аз шаш ҳафтаи чашни Мавлуд ӯ бо падару модараш ба сафари дуру дароз мебароянд ва дар охир бо холаи Розмарӣ ва бачаҳои бенавои ӯ дар кӯхистони Африқои шимолӣ вомехӯранд. Духтур гуфт, ки барои саломатии Ҷенни гармӣ ва нури офтоб зарур аст, бинобар ин онҳо бояд ба

чойҳои офтобӣ сафар кунанд. Доруву давоҳои гуногун, саёҳат бо мошин ва боз бисёр чизҳои дигар ба ӯ шинос буданд, вале на меҳру муҳаббати зиёд ва на пулу мол дар моҳи январ офтобро ба Англия оварда наметавонистанд. Аз ин рӯ онҳо бояд ба мамлакате сафар мекарданд, ки осмонаш кабуду регаш зард ва бахрҳои ором дорад. Ченни дар он ҷо ҳатман солиму боқувват мешавад. Ин саёҳати афсонавист. Аҷоиб, падараш роҳро чӣ тавр меёфта бошад? Шояд ҳамон тавре ки донишмандони давраҳои қадим аз рӯи чойгиршавии ситораҳо самти лозими муайян мекарданд, онҳо ҳам роҳро пайдо мекунанд?

Ситораҳо, офтоб, арчаи мавлудӣ, ҳамааш мисли хоби афсонавӣ буд ва вақте ки модараш нӯшобаву ширинивор дар даст омад, дид, ки хоби духтараш саҳт бурдааст.

Ӯ лаҳзае ба рухсораҳои сурхшуда ва мӯйҳои парешони духтараш нигариста, сипас ҷароғро хомӯш карду тирезаро кушода, бесадо аз хона берун баромад.

Пас аз шаш ҳафта Ченни дар ҳақиқат бо падару модараш ба тарафи ҷануб сафар карданд. Духтарча дар нишастгоҳи ақиби мошинаи сабукрав ба кӯрпа печида менишаст.

Вақти аз канали гулӯгоҳи Ла-Манш гузаштан ҳар се ба касалии бахрӣ гирифтور шуданд, ки ин ба Ченни тамоман маъқул набуд. Вале вақте ки ба ҷои муҳити якрангу дилбазани об онҳо аз кӯчаҳои рости франсавӣ, ки сафедорҳои бешумор дошт, мегузаштанд, саёҳат ба Ченни хеле маъқул шуд. Ба ӯ дидани бачаҳои деҳоти пешдомандор, ки булкаҳои дарозро зерӣ каш карда меистоданд ва шунидани гуфтугӯӣ бо забони нофаҳмо хеле аҷоиб менамуд. Онҳо дар якҷанд шаҳр бозистода, калисоҳои қадимаро зиёрат карданд.

Рӯзи ҷорум онҳо аз сарҳади Испания гузаштанд ва акнун роҳ аз байни кӯҳҳои барфпӯши Пиреней мегузашт. Барои шабгузаронӣ дар меҳмонхонаи на ҷандон калони ағба ҷой гирифтанд. Ченни ҷунон монда шуда буд, ки базӯр то ҷоғаш расиду ҳамон замон хобаш бурд.

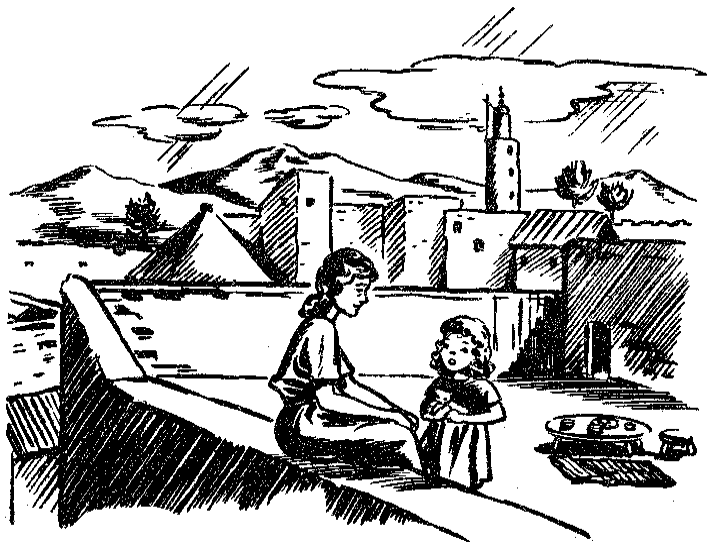
Саҳари рӯзи дигар ӯ аз овози баланди қут-қути мурғони рӯи ҳавлӣ бедор шуд. Ҳоло тамоман торик буд, вале Ченни аз ҷояш парида хесту тирезаро калон кушод. Ҳавои тозаву хунук ҳамоно ба рӯяш зад. Кӯҳҳои пур аз барфи сар ба фалак кашида дар шакли нимдоира қад афрохта буданд ва нурҳои аввалини офтоб

қуллаҳояшонро равшанӣ мекарданд. Аз болои қуллаҳо ситораи сахарӣ намудор буд. Ҷенни то ҳол ҳеҷ вақт чунин ситораи калону равшанро надида буд. Хунукии ҳаво ўро маҷбур кард, ки боз ба зери кўрпааш дарояд, вале ў дар ҷогаҳ чунон дароз кашид, ки ситораи сахарӣ ва дамидани субҳро бемалол медид. Шояд ин ҳамон ситорае бошад, ки донишмандон аз пасаш мерафтанд? Ва ҳамон замон чехраҳои шукуфони бачаҳои нобино ва суруди онҳо ба хотираш омад.

Мо ситораи Ўро дидаем,
Дар шаби тори гуноҳрезӣ,
Шўълаи равшани осмониаш,
Моро ба сӯи ғахвораи Ў мебарад.

Якбора дар дилаш хоҳише пайдо шуд, ки болои ҳамон се шутур нишаста, аз паи он ситора саёҳаташро давом диҳад. Ҷустуҷӯи нури осмонӣ онҳоро ба кучо мебарад ва онҳо аз кучо нури ҳаётро пайдо мекунанд? Шояд дур аз ин ҷо, дар ҷануб, дар он ҷое, ки парастуҳо парвоз мекунанд ё дар пеши пой Кўдаки дар охур хобида? Ҷенни инро аниқ намедонист ва дере нагузашта, боз хобаш бурд. Вақте ки бори дуюм бедор шуд, қуллаҳои сап-сафеди қўҳҳо аллакай дар осмони кабуд дар зери нурҳои офтоби оламоро медурахшиданд.

— Мо кўшиш кардем, ки туро барвақт бедор накунем, — гуфт модараш, ки болои сараш меистод. Зудтар либосҳоятро пӯшида баро, нахорӣ меҳўрем. Падарат аллакай мошинро омода месозад. Ў гуфт, ки ин беғоҳ мо бояд дар Мадрид бошем.

Боби 14

Яке аз рӯзҳои моҳи март ҳамшираи бритони саҳарии барвақт аз хоб бедор шуду зуд ба болои боми хонааш баромад, то боду хаворо бубинад. Ӯ ба хулосае омад, ки имрӯз рӯзи хуб мешавад, зеро дар қисми шарқии осмон абрҳои пармонанд аз нурҳои офтоб гулобӣ буданд ва қисми ғарбии он бошад оина барин соф буд. „Бояд ҳамин тавр бошад“, — бо хурсандӣ аз дил гузаронд ҳамшира, зеро ин рӯзро дер боз интизор буд. Охир, имрӯз бояд аз Англия духтари холаи ӯ бо шавҳару духтарчааш ба муддати ду ҳафта ба меҳмонӣ биёянд. Бо ёди Ченни ӯ зери лаб сурудеро замзама карда нахорӣ мепохт.

Аввалин ҳаракати Хазина пас аз бедор шудан ин буд, ки дасташро дароз карда, дар ҷояш будан ё набудани гурбачашро месанҷид. Ӯ хеста гурбачаро ба рӯи зонухояш мегирифт бо овози баланд суруд меҳонд. Бо ин рафтораш нишон меод, ки ӯ ба шустушӯӣ, либоспӯшӣ ва пешвози рӯзи нав тайёр аст. Ҳамшира овози ӯро шунида бо духтарча машғул мешуд. Баъд онҳо дасти ҳамдигарро гирифта, ба болои бом мебароманд ва дар зери осмони кабуд дар

атрофи мизи мудаввар менишастанд. Қаҳва гарму хушбӯӣ буд, ба гурбача бошад шири сερравған медоданд. Умуман ҳама аз якдигар розӣ буданд. Дар ягон ҷои дигар аз ин се нафар хушбахтарро пайдо кардан амри маҳол буд. Ҳангоми ғундоштани дастархон ҳамшира гуфт: — Имрӯз ба хонаи мо духтараке меояд. Мо имрӯз истироҳат мекунем. Ҳамроҳ ба бозор рафта, хӯрданиҳои болаззат меҳарем ва омадани меҳмононро ид мекунем.

— Ид, ид! — хурсандона фарёд зад Ҳазина. — Мумкин аст ман ҳамроҳи шумо рафта, ёрӣ диҳам? Рафтем! Рафтем!

— Хуб, биё меравем.

Онҳо ба кӯчае баромаданд, ки ғарқи офтоб буд. Чанд вақт буд, ки ҳамшира бе истироҳат кор мекард, вале имрӯз ӯ ҳамаро огоҳ кард, ки касеро қабул намекунад. Ў меҳост то омадани Ҷенни хуб тайёри бинад. Вақте ки онҳо харид карда шуданд, ӯ Ҳазина ва сабади пурборро дар дӯкон, ба ихтиёри Ҳомид гузошт. Ҳар гоҳ ки лозим шавад, ӯ ҳамин тавр мекард, зеро ҳис мекард, ки ин ду кӯдакро чизе мепаивандад. Шояд онҳо хоҳару бародар бошанд ва агар чунин бошад, ҳақ доранд якдигарро бубинанд. Ҳар боре ки Ҳазинаро дар назди Ҳомид монда мерафтанд, ӯ худро хушбахт ва эмин аз ҳар гуна хавфу хатар ҳис мекард.

Баъд аз танҳо мондан ҳамшира барои чидани гулдаста ба доманаи кӯҳ, ки дар канори шаҳр буд, давида рафт. Ў торафт балантар мебаромад, насими гарм ба рӯяш мевазид ва офтоби сӯзон нурпошӣ мекард. Ниҳоят ӯ ба қуллае баромад, ки аз он ҷо тамоми шаҳр намудор буд.

Аз боло хонаҳое намудор буданд, ки бомҳояшонро ушна зер карда буд. Ҷо-ҷо манораҳои сафеди масҷидҳо сар ба боло кашида буданд. Вале вақте ӯ хонаи хурдакаки худро дар паси бозор пайдо кард, ҳамшираро саропо ҳисси хурсандӣ фаро гирифт, зеро .ки дар ин макони пур аз гуноҳу торикӣ Худованд ақаллан як нафар шоҳиди Худро дорад. Розмарӣ дар бораи он фикр кард, ки Худованд ҳамеша мисли Чӯпони некӯ гусфандони раҳгумзадашро ҷустуҷӯ мекунад. Ҷо-ҷо одамон аллакай Каломи ўро шуниданд, ӯ ба ин боварӣ дошт: ду-се зани бесаводу бечуръат ё чанд нафар аз бачаҳои чандапӯш. Онҳо дар ин муҳити тираву тор нуктаи равшание буданд. Хонаи миссионерии ӯ бошад ягона ҷоест, ки Исои Масеҳро кушоду равшан дӯст медоранд ва эҳтиромаш мекунанд. „Фарзанди

одамиро чое нест, ки сар монад“, — гуфт Ӯ боре аз кори рӯз хаста шуда. Ҳақиқатан ҳам дар шахре, ки пеши назараш буд, ба ғайр аз дари кулбаи ӯ дигар ҳама дарҳо ба рӯи Ӯ баста буданд. Ӯ ин гӯшаи тинчу хурдакаки худро ба ягон қаср ва меҳнати хоксорунаашро ба ягон мартабаи бузург иваз намекард.

Синну солашро фаромӯш карда ӯ аз болои баландиҳо парида мегузашту худро хушбахт ва ҷавон ҳис мекард. Дар атроф гулҳои зиёде мерӯиданд ва ӯ ба чидани наргисҳои сафед, савсанҳои бунафшаранг ва нилуфарҳои суп-сурх шурӯъ кард.

— Чӣ қадар зебо! — хитоб кард ӯ. — Албатта Ҷенниро ба ин ҷо меорам ва ҳамроҳ гул мечинем. Номи Ҷенни ҳаёти гузаштаи ӯро ба хотираш овард. Ҷенни фарзанди ягонаи духтарҳои ӯ Элисобат аст, ки замони кӯдакиашонон ҳамроҳ гузашта буд. Вале онҳо ба воя расиданду ҳар яке роҳи худро пеш гирифт. Такдир, салиқа ва шавқу завқашон тамоман аз ҳам фарқ мекард. Танҳо меҳру муҳаббати самимӣ нисбат ба Ҷенни онҳоро ба ҳам наздик мекард. Як вақтҳо онҳо чун хоҳарон буданд, вале Элисобат ба шахси давлатманд ба шавҳар баромада, ба хонаи ӯ кӯчида рафт. Розмарӣ ҳам ҳангоми таҷрибаомӯзӣ дар беморхона ба Оне, ки ӯро дӯст медошт, вохӯрд ва Вай ӯро ба ин шаҳрчаи хурдакаки кӯхистон, ба ҷӯстӯҷӣи гусфандону баррачаҳои раҳгумзадаи Худ фиристонд.

Ин кори ӯ ба Элисобат ва шавҳараш нофаҳмо буд. Аз ин рӯ Розмарӣ наметавонист ба онҳо дар бораи бурду бохтҳои кори миссионерии худ нависад ва Элисобат ҳам дар бораи ҳаёти хушбахтонаи оилавиаш навиштан намехост. Бинобар ин мактубҳоиашонро асосан дар бораи Ҷенни менавиштанд ва ба Розмарӣ ҳар Мавлуд акси нави духтаракро мефиристонданд. Ӯ суратҳоро дар албومه, ки аз тифлаки бемӯи навзод сар шуда, ҳар сол тағйир меёфт нигоҳ медошт. Мана Ҷеннии яксола, ки нав роҳравон шудааст, баъд Ҷенни бо либоси оббозӣ дар лаби баҳр, Ҷенни бо куртачаи зебоаш дар байни марғзори пур аз гулҳои марворидак, Ҷенни пешдоманча баста лӯхтакҳоиашро оббозӣ медоронад.

Пас аз ду сол бошад Розмарӣ сурати Ҷенниро, ки мӯйҳоиашро ба ақиб шона зада бо лентаи зебое баста буд ва либоси мактабӣ дар тан дошт, гирифта ба ҳайрат афтод — ӯ мактабрав шудааст. Сурати охири ӯ бо либоси варзишӣ, савори аспакаш-пони буд, ки дар дили Розмарӣ як ҳисси нугувореро ба вучуд меовард.

Ӯ аз вохӯри бо Ҷенни хеле сарфароз мегардад, вале ба ин кӯдаке, ки тамоми хоҳишҳояшро дарҳол иҷро мекунад ва ӯ ба чизе эҳтиёҷ надорад, ба Ҷенни, ки соҳиби утоқи шахсӣ мебошад ва дар он лӯхтакҳои ба қадаш баробар дар катчаҳо хобанду болояшонро бо кӯрпаҳои атласӣ мепӯшонанд, ӯ чӣ ҳам дода метавонад? Шояд ба ин духтарчае ки дар мулки падараш аспасавор мегардад, меҳмондорӣи хоксорона ва тӯҳфаҳои оддӣ, ки камбағалбачаҳоро ба вачд меоварад, маъқул нашавад.

Холаи Розмарӣ аз ин фикру ҳаёл худро каме нокулай ҳис карду бо гулдаста баргашта, Ҳазинаро ки саропо олудаи конфет буд, гирифтӯ зуд ба хона омад. Соатҳои чор хона аз тозагӣ медурахшид. Аз меҳмонхона бӯи латифи гулҳои наргис меомад. Дастурхон ҳам барои чойнӯшӣ густурда шуда буд.

Холаи Розмарӣ бо Ҳазина бори дигар аз хона берун баромаданд, то мошинро дар назди меҳмонхона пешвоз гиранд.

Меҳмонҳо дар вақти муайяншуда омаданд. Писарбачаҳо зуд мошинро ихота карданд. Ҳар яке меҳост ҷомадонеро гирифта ба меҳмонхона барад. Холаи Розмарӣ интизори аз мошин фаромадани онҳо буд. Ҳамин вақт ӯ овози ҷарангосӣи кӯдакero шунид, ки мегуфт:

— Модарҷон, нигоҳ кун, чӣ хел духтарчаи нағзакак! Ту ба ман нагуфтӣ, ки холаи Розмарӣ духтарча дорад.

Пас аз лаҳзае онҳо аз ҳалқаи бачаҳо баромаданд ва Элисабат ҳамон тавре ки даҳ сол пеш ҷавон буд, духтари холаашро ба оғӯш кашида мебӯсид, Ҷенни бошад кӯшиш мекард, ки бо Ҳазина шинос шавад.

— Ҷенни, — норозиёна гуфт модараш, — ту ҳоло бо холаат Розмарӣ салом накардаӣ.

Духтарча аз ҷо бархеста, меҳрубонана холаашро бӯсид ва боз бо Ҳазина машғул шуд. Занҳо кӯдакero ба ҳоли худ гузошта, бо падари Ҷенни гуфтугӯ мекарданд.

Баъд, вақте ки шиносномаҳоро нишон дода, ҳуччатҳои лозимиро пур мекарданд, Розмарӣ хомӯшона ба кӯдаке, ки даҳ сол боз интизори диданаш буд, менигарист. Дар назди ӯ духтарчаи нозукаке бо куртаи зебои осмониранг ва пойафзоли сафед меистод. Вай мӯйҳои малларанг ва ҷашмони калон-калони хокистарӣ дошт, ки ба чеҳраи серҳаракаташ мезебид. „Духтарчаи афсонавӣ“, фикр кард

Розмарӣ ва барои шинос шудан ба сӯи ӯ равона шуд. Ченни бо изтироб ба холааш нигоҳ кард.

— Ба вай чӣ шудааст? — бо ҳайрат пурсид ӯ, — ман ба ӯ сӯзанаки тиллоямро нишон додам, вай бошад ба кадом як нуқтае менигараду парвоя надорад.

— Ӯ нобиност, Ченни, — мулоим карда гуфт холаи Розмарӣ.
— Вале ин ба ту барои бо ӯ бозӣ кардан халал намерасонад. Ту бозичахоро ба дасташ деҳ ва иҷозат деҳ, ки туро бо ангуштонаш даст-даст кунад, вай ҳамин тавр шинос мешавад. Ту метавонӣ ба ӯ суруд бихонӣ. Ман боварӣ дорам, ки ӯ ба ту меҳр пайдо мекунад.

Ӯ дасти кӯчаки Хазиноро гирифта мӯю рӯи Ченниро оҳиста сила кард ва ба чанобу хонум Свифт, ки ба наздаш омаданд, рӯ оварда чизе гуфтани шуд. Вале ӯ ханӯз ҳарфе нагуфта, Ченни дасти модарро гирифтӯ бо чашмони пурашк ба ӯ нигариста пичиррос зад.

— Модарчон, вай нобиност, монанди бачаҳое, ки дар гирди арчаи мавлудӣ буданд.

— Ҳеч гап не, духтарам, — меҳрубонона ҷавоб дод хонум Свифт.
— Ӯ кӯдаки хушбахт менамояд. Мо бояд барои ӯ тӯҳфаи хурдакаке пайдо кунем. Ҳоло бошад рафтем, хонаи холаат Размариро мебинем.

Онҳо ҳама якҷоя аз майдон гузашта ба сӯи хона равон шуданд. Калонсолон пеш — пеш мерафтанд, Ченни бошад дасти Хазиноро гирифта мебурд ва чунон саргарми шиносоии нави худ шуда буд, ки тамоман ба гирду атроф аҳамият намедод. Назар ба таътили соли гузашта, ҳоло ӯ хеле шоду хушбахт менамуд. Вай албатта падару модарашро дӯст медошт, вале азбаски ҳамагӣ даҳсола буд, меҳост бо кӯдакон бозӣ кунад ва ба онҳо ғамхорӣ кунад. Ӯ аллакай калон шуда, аз синни лӯхтакбозӣ баромада бошад ҳам, онҳоро хеле пазмон шуда буд. Вале духтарчаи сесолаи чингиламӯӣ аз ҳамаи онҳо хеле беҳтар буд. Ӯ то ин дам тасаввур карда наметавонист, ки ин то чӣ андоза хуб аст.

Онҳо ба тангкӯчае, ки холааш зиндагӣ мекард, омада расиданд. Хонум Свифт бо тамоми қувва кӯшиш мекард, ки таассуроти ногувори худро, ки аз дидани гадоён ва бачаҳои чандапӯши дар роҳи сангфарш нишаста ба вучуд омада буд, пинҳон дорад. Вале хангоме ки холаи Розмарӣ дар назди хонаи охирини тангкӯча истода, калидро кофтан гирифт, ӯ худро дошта натавонист. Дар остонаи дар, пеши роҳи онҳоро гирифта, як зани қашшоке

менишаст, ки дар бағал чизи чандапечеро нигоҳ медошт. Розмарӣ бо ӯ гуфтугӯ кард ва зан аз байни чандаҳои ифлос кӯдакero, ки танҳо пӯсту устухонаш монда ва аз гуруснагиву касалӣ нимчон буд, ба ӯ дароз кард. Хонум Свифт даст дароз карда, меҳост Ченниро нигоҳ дорад, вале дер шуда буд, ӯ аллакай ҳамроҳи холааш болои сари он махлуқи очиз ҳам шуда машғули кор буданд.

— Ченни! — бо қаҳр ҷеғ зад ӯро модар, — Ин ҷо биё!

Вале Ченни ба ӯ аҳамият надода бо чехраи ғамолуд ба холааш нигариста пурсид:

— Вай мемурад?

— Намедонам. Умедворам, ки не. Биёед ба хона медароем.

Ӯ дарро кушода занро ба қабулгоҳ бурд ва гуфт, ки каме интизор шавад. Худаш бошад ба назди меҳмонхояш баргашт. Хонум Свифт ҳанӯз дар ҷои аввалааш меистод. Пас аз дидани ин махлуқи бадбахт, ӯ баъд аз фурсате ба худ омада, гуфт:

— Розмарӣ аз мо хавотир нашав, рафта ба онҳо ёрӣ деҳ.

Розмарӣ дудила буд.

— Хуб, биёед боло мебароем, — гуфт ӯ, — Марҳамат, ба меҳмонхона дароед. Дастархон тайёр.

Дар хонае, ки дар чунин кӯчаи ифлос ҷой гирифтааст, дидани сураҳои гуногун, гулҳо ва дастурхони бо завқи баланд ораста, бисёр аҷоиб буд. Соҳибхона меҳмононро даври миз шинонда, бечуръатона гуфт:

— Албатта, ин аз рӯи одоб нест, вале маро лутфан бубахшед, ки даҳ дақиқа шуморо танҳо мегузорам. Гап дар он аст, ки ман ин занро мешиносам. Ӯ чор фарзандашро аз даст додааст. Ин кӯдаки охирини ӯст.

Ченни бо қатъият аз ҷой хест ва ба холааш ҳамроҳ шуд.

— Ман рафта ба ту ёрӣ медихам. — гуфт ӯ.

— Не, Ченни, — ҷиддӣ гуфт модар, — дар ин бора фикр ҳам нақун. Омада ба ҷои худ шину ҷоятро нӯш.

Ченни якбора аланга гирифт:

— Ман меҳоҳам равам! Ман меҳоҳам, ки ин кӯдак сихат шавад. Ман тамоман ҷой нӯшидан намеҳоҳам. Холаи Розмарӣ, охир, ба онҳо гап зан, ки ман метавонам бо ту биравам, ин хонаи ту ку. Падарҷон, иҷозат деҳ ман равам.

Падар аз худ беҳабар ба ёрии Ченни омад.

— Ба ин кӯдак чӣ шудааст? — пурсид ӯ, — боз касалиаш гузаранда набошад?

— Не, не, — ҷавоб дод Розмарӣ.

— Ман ӯро аз ин пештар ҳам дида будам. Ӯ аз гуруснагӣ бемор шудааст.

— Элисобат, агар Розмарӣ зид набошад, ман ба ӯ иҷозат медиҳам, ки равад — гуфт ҷаноби Свифт. Ва вақте ки Ҷенни бо сари баланд аз хона баромад, ба занаш гуфт:

— Азизам, бигзор ӯ то ҳадди имкон ёрӣ расонад. Ӯ зарурати ба касе ғамхорӣ карданро дорад. Мумкин азоби дигаронро дида, ҳисси худбинияш кам шавад.

— Шояд ту ҳақ бошӣ, — розӣ шуд модари Ҷенни охи сарде кашида. — Кош ӯ хоҳару додарчаҳо медошт, — андеша кард ӯ.

Ин лаҳза Ҷенни бо холааш болои сари бемор ҳам шуда, қиссаи талхи модари ӯро мешуниданд. Ба назар чунин менамуд, ки вақти табobati кӯдак гузаштааст, вале шояд илоче пайдо кардан мумкин бошад.

Холаи Розмарӣ ба духтарча рӯ оварда гуфт:

— Ҷенни, зуд ба болохона баромада, ба ман аз рӯи раф пиёла, қошуқ ва шакар гирифта биёр.

Ҷенни зуд хоҳиши холаашро иҷро кард.

— Акнун ҷойники калонро биёр, — фармуд ба ӯ хола.

Духтарча дар як лаҳза ин корро ҳам иҷро кард.

— Акнун аз рафи сеюм доруҳоро биёр, — супориш меод хола, — қошуку пиёлро бо оби ҷӯш шуста, доруру майда кун ва камтар об ҳамроҳ карда, ба ман дех.

Тифлак қатра-қатра доруру фуру мебурд. Баъд ба ӯ чанд қошуқ ҷои ширин доданд. Холаи Розмарӣ ба зан бо забони арабӣ фаҳмонд, ки пас аз як соат ба кӯдак боз дору диҳад.

— Ӯ бояд шифо ёбад, — худ ба худ мегуфт Ҷенни, — Бояд, бояд!.

Баъд холаи Розмарӣ кореро кард, ки Ҷенниро ба хайрат андохт. Ӯ ба сурате ки дар девор овезон буд, ишора кард. Дар он Исо акс ёфта буд, ки кӯдакero дар дастонаш нигоҳ медошт. Ӯ ба модари он кӯдак дар бораи Исо нақл кард. Баъд ба зону нишасту барои тифлаки бемор дуо хонд.

— Ҷенни намедонист, ки холааш чӣ мегӯяд, вале мефаҳмид ,ки
ӯ дуо меҳонад, зеро чашмонаш пӯшида буданд.

„Аҷоиб, магар ин дар ҳақиқат ёрӣ медихад?“ — худ ба худ
фикр мекард Ҷенни. Ӯ ҳам ба сурат нигоҳ кард ва ба назараш
чунин намуд, ки гӯё акси кӯдаки дар дасти Исо буда ин тифлаки
беморро муҳофизат мекунад.

— Вай албатта шифо меёбад, — гуфт Ҷенни ва боз болои сари ӯ
хам шуд. Ногоҳ пилкҳои аз беқувватию беморӣ кабудшудаи кӯдак
ларзиданду ӯ чашмаконашро кушод.

Боби 15

Баъд аз ин ходиса барои нақшаеро тартиб додан ҳочате намонда буд, зеро Ченни ба қарори қатъӣ омад, ки то бозгашт ба Англия дар ҳамин шаҳр мемонад ва ба Хазина нигоҳубин карда, ба холааш дар табобати тифлакони бемор ёрӣ мерасонад.

Аз ин қарори духтараш хушҳол шуда, ҷаноби Свифт хандид ва баъд пурсид, ки муддати ду ҳафта дар ин деҳаи кӯҳистон ӯ бо чӣ кор машғул мешавад. Хонум Свифт норозиёна оҳ кашиду гуфт, ки Ченни бояд рӯзе се бор гулӯяшро обгардон кунад. Ченни рӯирист хурсандӣ мекард, вале холаи Розмарӣ қаноатмандии бепоёни худро нишон намедод. Ӯ чунин меҳисобид, ки таътили Ченни ба таври аъло мегузарад.

Якшанбе рӯзона касе аз беморон наомад. Вале Ченни аз холааш дур намешуд.

— Афсӯс, ки ту барин шахсон каманд, то ба занҳо тарбияи дурусти кӯдаконро омӯзанд, — гуфт ӯ, — Медонӣ, холаҷон, ман ба чунин қарор омадам, ки баъд аз калон шуданам миссионер шуда

ба ин чо меоям ва духтурхона кушода, беморонро ту барин шифо мебахшам. Ба гумони ман ин кор хеле фараҳбахш аст.

Холаи Розмарӣ чанд лаҳзае ба чехраи худбоваронаи духтарак нигариста гуфт:

— То даме ки дар ҳаётат ҳодисаи муҳиме ба амал наояд, ту миссионер шуда наметавонӣ.

— Барои чӣ наметавонам, холаҷон? — бо ҳайрат пурсид Ченни. Ман курси хоҳарони шафқатро гузашта, тарзи нигоҳубини тифлаконро меомӯзам. Ба ман дигар чизе лозим нест.

— Фикр мекунам, ки лозим аст — бо табассум гуфт Розмарӣ-вале дар ин бора ман бо ту дар роҳрав сӯҳбат карданӣ нестам. Биё, бо худ каме хӯрок мегирему ба боғ, ба он чое ки манора ҷойгир шудааст, меравем ва дар ҳамон ҷо нишаста сӯҳбат мекунем. Ҳазина ҳамин замон бедор мешавад. Ёро ҳам бо худ мебарем.

— Олиҷано! — фарёд зад Ченни ва барои омода шудан ба болохона давид.

— Модарам мегӯяд, ки агар маро ба ҷойнӯшӣ даъват кунанд, ман метавонам равам. Ман ҳозир аз ӯ пурсидам.

— Бисёр кори хуб кардӣ, — хандида гуфт холаи Розмарӣ, — акнун ту либоси Ҳазинаро пӯшон, ман бошам чизҳои даркориро мегирам.

Пас аз чанд дақиқа холаи Розмарӣ, Ченни ва Ҳазина майдони беодами бозорро гузашта ба сӯи дарвозаҳои кӯҳнаи манора мерафтанд. Ченни дар дасташ сабади пур аз хӯрок, Ҳазина бошад тӯб дошт. Онҳо аз зинаҳо боло баромада, хурсандона гуфтугӯ мекарданд, вале ба боғ дохил шудан замон хомӯш шуданд, чунки боғ хеле зебо буд. Ҳазина низ истода ҳавои пур аз наҳати гулҳоро нафас мекашид. Чунин менамуд, ки онҳоро на девори сангин, балки пардаи азими дарахтони сарсабз ва гулҳо ихота кардааст. Ҳама ҷо ғарки офтоб буда, хомӯширо танҳо садои лаклакҳо, як-як садои фарёди товус ва ғо-ғои қозе, ки бо чӯчаҳояш дар ҳавз шино мекард, халалдор менамуданд.

— Нигоҳ кун, ки Ҳазина ба об наафтад, — огоҳ кард холаи Розмарӣ.

— То наҳорӣ тайёр кардани ман аз ӯ дур нашав.

Ё сабадро кушод. Вақте ки ҳамааш тайёр шуд, Ченни ва Ҳазина давида омаданд. Онҳо ба лаби ҳавзе, ки дар маркази боғ воқеъ буд,

зери буттаи садбарги шукуфон нишастанд. Баъд аз хӯрда шудани хӯрок Ченни саволomez ба холааш нигарист.

— Барои мессионер шудан ман боз чиро донистанам лозим? — пурсид ӯ.

— Ин вобаста ба он аст, ки ту чӣ кор кардан мецоҳӣ, — ҷиддӣ ҷавоб дод Розмарӣ. — Агар ту танҳо беморонро шифо бахшидан хоҳӣ, ҳамшираи тиббӣ ё духтур шуданат кифоя аст. Вале аксари онҳо метавонанд боз бемор шаванд, дар ҳар сурат бадани мо миранда аст. Гап дар сари он ҳиссаи намирандаи инсон аст, ки рӯҳ ном дорад. Танҳо вақте ки онҳоро ба назди Исои Худованд меорӣ, дар ҳақиқат метавонӣ ҳам ба онҳо ёрӣ диҳиву ҳам онҳоро хушбахт гардонӣ. Вале агар ҳуди ту Исоро нашиносӣ, ба дигарон албатта дар бораи ӯ чизе гуфта наметавонӣ. Барои ҳамин аҳамияте надорад, ки ту чиро медонӣ, асос ин аст, ки ту Киро медонӣ.

— Вале ту ҳар рӯз вақти зиёдеро барои ба онҳо дору додан сарф мекуни, пас барои чӣ ман ин корро карда наметавонам, — гуфт Ченни.

— Албатта метавонӣ, — ҷавоб дод холаи Розмарӣ. Дидӣ, ту намефаҳмӣ, ки барои чӣ ман вақти зиёдамо барои табобати онҳо сарф мекунам. Ва ҳоло ман кӯшиш мекунам, ки инро ба ту фаҳмонам. Тамоми ин мардуми бечора гунаҳкоранд ва Исо ҳамаи онҳоро бахшида метавонад. Онҳо аз марг метарсанд ва танҳо Исо метавонад ин тарсро аз онҳо дур кунад. Бисёре аз онҳо бадбахту хастаанд ва танҳо Исо метавонад онҳоро орому роҳат созад.

ӯ мецоҳад, ки ҳамаи онҳоро бо омуришу муҳаббати Худ ба даст оварад, вале азбаски ҳоло ӯ дар рӯи замин нест, онҳо ӯро дидаву шунида наметавонанд. Аз ин рӯ ӯ ба дили онҳое, ки дӯсташ медоранд, ҷойгир шуда, тавассути забони онҳо сухан мегуяд ва бо дастанашон кори хайр мекунад. Ман доруро на танҳо ба хотири табобат медиҳам, боз мецоҳам онҳо бинанд, ки Исо ба воситаи ман ба онҳо ғамхорӣ мекунад ва ёрӣ мерасонад. Аз муҳаббати Исо танҳо сухан рондан бефоида аст, чунки онҳо инро намефаҳманд. Муҳаббати ӯро ба воситаи корҳои хайр нишон додан лозим аст. Вале пеш аз ҳама ба он, ки дар ҳамаи ин корҳо Исо ҳузур дораду ба воситаи муҳаббаташ ба ту ва ба воситаи ту ба дигарон таъсири Худро мерасонад, эътиқоди қавӣ бояд дошт. Вагарна ин ҳама ба фонуси хомӯшшудае, ки дар торикӣ гузошта шудааст, монанд аст.

— Пас, чӣ хел фаҳмидан мумкин аст, ки ӯ ҳаст ё нест? — бо кунҷковӣ пурсид Ҷенни.

— Ба фонуси хомӯшшуда чӣ тавр нур меояд? Даричаашро кушода, ба дарунаш шамъро мегуздоранд. Исо ҳамон Нурест, ки дохил шудан меҳаҳад ва мо бо имони худ дари диламонро кушода, ӯро ба дарун даъват мекунем. Ва агар шишаи фонус тоза бошад, вай хуб равшанӣ мекунад, агар чиркин бошад, рӯшноии хирае медиҳад. Аввалин коре, ки Исо мекунад, ин аст, ки бо нури равшани Худ ба мо ҳамаи гуноҳоямонро нишон медиҳад: яъне ки қаҳру ғазаб, бетоқатӣ, худсарӣ, беитоатӣ, бадбинӣ ва ғайра. Агар ҳуди мо дар ҳақиқат инро хоҳем, ӯ моро аз ҳамаи гуноҳоямон пок месозад ва нури зебои муҳаббати ӯ дили моро равшан мекунад ва ба воситаи мо дигаронро низ нур мебахшад. Ва одамони дар торикӣ раҳгумзада гурӯҳ-гурӯҳ ба сӯи равшанӣ меоянд. Вале онҳо ба равшании фонус эҳтиёҷ надоранд, ба онҳо нури ӯ лозим аст. Миссионерон ҳам дар асл шахсони оддианд, ба монанди фонуси хомӯшшуда, асос Нур аст. Нур аҳамияти муҳим дорад.

— Маълум мешавад, ки танҳо одамони бисёр хуб миссионер шуда метавонанд, — фикр карда, гуфт ӯ.

— Не, — ҷавоб дод Розмарӣ. — Одамони хуб зиёд ҳастанд, ки бе Исо ҳам дар зери нурҳои офтоб монанди фонусҳои заррин мекурахшанд, вале бегоҳ ки шуд, офтоб мешинад. Хислатҳои хуби мо ҳеҷ гоҳ Худовандро қонеъ карда наметавонанд, онҳо то ҳамон вақте, ки мо зинда ҳастем, вучуд доранд. Вале муҳаббату зиндагӣ ва некхоҳии Исо абадист ва инсоне, ки дар он нури ӯ фурузон аст, низ абадзиндааст. Танҳо ӯ комил аст ва ҳеҷ кас ба ғайр аз Исо меҳрубонӣ ва хайрхоҳии мутлақро доро нест.

— Ана, падару модарам ба боғ меоянд, — ногаҳон хитоб кард Ҷенни ва ба пешвози онҳо давида рафт. ӯ хурсанд буд, ки аз ин гуфтугӯ халос шуд, зеро суханҳои холааш дар дили ӯ нооромиро ба вучуд меоварданд, ки ин ба Ҷенни харгиз маъқул набуд. Масалан ӯ дар бораи миссионерҳо гуфт, ки онҳо одамони оддӣ ҳастанд. Дар доирае ки ӯ зиндагӣ мекард, Ҷенни ҳамеша аз ҳама шахси муҳим ва боэътибор буд, „ва ин хеле дуруст аст,“ — фикр кард ӯ худро ба оғӯши падараш партофта. Табассуми падар ва чехраи пур аз меҳри модараш бори дигар ин фикри ӯро тасдиқ карданд. Чи воқеае ки

рӯй надихад, ӯ барои падару модараш ҳамеша шахси аз ҳама муҳим ва бонуфуз хоҳад буд.

Розмарӣ ва Элисобат аз он, ки Ҷенни мисли пештара солим ва хушбахт аст, хеле шод буданд. Барои ҳар дуяшон ҳам барқарор шудани дӯстии пешинашон хурсандиовар буд. Қозибба ва меҳрубонии Элисобат, ҳаёти оилавии орому хушбахтонаи ӯ Розмариро ба вачд оварда буданд. Элисобат ҳам дар навбати худ иқрор шуд, ки духтархолааш вақташро беҳуда намегузаронад ва бемалол тарбияи духтарашро ба Розмарӣ вогузор кард. Ин аҷоиб буд, чунки чанд ҳафтае пештар ӯ аз фикри он ки Ҷенни бо қашшоқиву беморӣ сарукор мегирад, ба даҳшат меомад. Ӯ кӯшиш мекард, ки ҳамеша духтарашро бо нури офтоб ва зебӣ ихота кунад: „Вале зебӣ намудҳои гуногун дорад“ — худ ба худ меандешид ӯ. — Шифо бахшидан, кӯмак кардан, дӯст доштан ва некӣ кардан низ зебоист. Ман намехоҳам, ки Ҷенни одамгурез ва гӯшанишин шавад. Ман мехоҳам, ки ӯ дар зиндагӣ пешқадам шуда бо муваффақият ба шавҳар барояд. Дар баробари ин мехоҳам, ки ӯ меҳрубону мушфиқ ба воя расад ва Розмарӣ дар ин масъала ба ӯ ёрӣ дода метавонад. Вакте ки Элисобат ин андешаҳоиашро ба шавҳараш баён кард, ӯ ба пуррагӣ бо фикри ҳамсараш розӣ шуд.

— Ӯ дар ин муолиҷахона ҳатман чизеро меомӯзад ва шояд дар вай нисбат ба дигарон шавқ ва ҳисси ғамхорӣ пайдо шавад, — гуфт ӯ.

— Розмарӣ, — гуфт Элисобат Ҳазинаро навозиш карда, — шояд ин бегоҳ қорхоятро як тараф гузошта, ҳамроҳи мо дар меҳмонхона хӯроки шом хӯрӣ?

— Якшанбе рӯзи истироҳати ман аст, — ҷавоб дод Розмарӣ. — Ҳамин ки Ҳазинаро хоб барад, ҳатман меоям.

— Модарчон, нигоҳ кун! — фарёд зад Ҷенни. Товус думашро боз кард! Чӣ қадар зебост!

— Духтарча падару модарашро ба сӯи товус кашола карда бурд. Розмарӣ бошад ҳамроҳи Ҳазина ба сӯи хона равона шуданд.

Ҳоло вақти хоби Ҳазина нарасида буд ва Розмарӣ бо ӯ дар остонаи дар нишаст. Ҳамон замон кӯдакони ҳамсоя дар атрофи онҳо чамъ шуданд. Розмарӣ ба онҳо сурати баррачаи дар кӯҳистон раҳгумзадаро нишон дод. Онҳо ин қиссаро медонистанд, вале шунидани вай боз ҳам барояшон ҷолиб буд.

Баъд Розмарӣ Ҳазинаро ба хонаи хобаш бурд, бачаҳо бошанд ҳоло ҳам дар остонаи дар нишаста, ба монанди баррачаҳо овоз мебароварданд: „Ба-а-а...“

Ҳазина пеш аз хоб кардан дар назди кат ба зону истода дастаконашро барои дуо дароз кард.

— Ташаккур барои рӯзи хубе, ки дар боғ гузаронидем, Ҷенни ва ҳамаи бачаҳои кӯчаро баракат деҳ, — гуфт ӯ саросема.

— Албатта ӯро тақдири бачаҳои кӯча ба ташвиш намеовард, чунки имрӯз якшанбе буд ва ҳар рӯзи якшанбе ба ӯ пеш аз хоб конфет медоданд. Бинобар ин ӯ бетоқатона ин лаҳзаро интизор буд.

Пас аз соате Розмарӣ бо оилаи Свифтҳо дар тарабхонаи калони меҳмонхона менишастанд. Розмарӣ бисёр хурсанд буд, ки дар чунин ҷой бо Элисобат сӯҳбат карда, хӯроки шом меҳӯрад. Онҳо дар бораи Ҳазина сухан меронданд.

— Чӣ мавҷудоти дустрӯяк аст ӯ ва чӣ бераҳмист, ки нобино аст, — гуфт хонум Свифт, — Ту дар оянда бо ӯ чӣ кор карданӣ ҳастӣ, Розмарӣ?

— Ман меҳостам, ки пас аз се сол ӯро ба мактаби махсус, ки дар он ҷо гулдӯзӣ ва алифбои Брайлро меомӯзанд, дохил кунам, — ҷавоб дод Розмарӣ.

Танҳо дар ин сурат ӯ метавонад мустақилона кор ва зиндагӣ кунад. Вақте ки ӯ ин ҳамаро омӯхт, боз ба назди ман бармегардад. Духтараки нобино метавонад масеҳии ҳақиқӣ ва шояд дар байни халки худ миссионер шавад.

Ҷенни бо ҳаяҷон ба рӯи миз ҳам шуда, қариб буд, ки стаканашро чаппа кунад.

— Мактаб барои нобиноён, дадаҷон! — хитоб кард ӯ, — он ҷое ки маро ба арчаи мавлудӣ даъват карда буданд. Агар Ҳазина ба он ҷо қабул мешуд, модарҷон, — ӯ метавонист гоҳ-гоҳе ба хонаи мо ояд ва ман ӯро нигоҳубин мекардам. Мисли ин ки вай хоҳари хурдии ман бошад. Агар мо ҳамроҳ бошем, боварӣ дорам, ки ӯ худро хушбахт ҳис мекунад. Дар он мактаб иди Мавлудро бисёр аҷоиб мегузаронанд. Холаи Розмарӣ, бигӯед, вай кай рафта метавонад? Шояд ӯро ҳуди ҳозир ҳамроҳи худ барем?

Занҳо саволomez ба ҳамдигар нигаристанд.

— Ин фикри бад не, — гуфт хонум Свифт. Дар ҳақиқат ин мактаби хеле хуб аст ва ба он ҷо хурдсолонро низ қабул мекунанд.

Ҳар қадар барвақттар $\bar{y}$ ба он ҷо дохил шавад, ҳамон қадар зудтар забони англисиро ёд мегирад. Ғайр аз ин мо Ҳазинаро бо мошини худ мебарем ва ба ту лозим намеояд, ки худат $\bar{y}$ ро гирифта барӣ.

Розмарӣ намедонист чӣ ҷавоб диҳад. Ҳамаи ин барояш ногаҳонӣ буд. Ҷенни бошад аз ҳаяҷон дар курсиаш ором нишаста наметавонист.

— Ростӣ гап, чӣ гуфтанамо намедонам, — ниҳоят гуфт Розмарӣ. Лутфи шумо зиёд аст, вале ба назарам $\bar{y}$ ҳоло хеле хурд аст.

— Албатта, — гуфт хонум Свифт.

— Ҳар вақте ки ба қароре омадӣ, ба мо хабар деҳ. Бас кун Ҷенни, дар ин бора дигар чизе нагӯй. Одамон чунин корҳои муҳимро пешаки фикр накарда, дар як лаҳза ҳал намекунанд, дар акси ҳол иштибоҳ карданашон мумкин.

Вақте ки яхмос оварданд, Ҷенни як муддат Ҳазинаро фаромӯш кард ва сӯҳбат мавзӯи дигар гирифт. Шом хеле хуб гузашт. Розмарӣ аз ҷо бархест, то ба хонааш равад.

— Мо туро гусел мекунем, — гуфт хонум Свифт.

— Ҷенни, азизам, ту ба ҳучра даромада хоб кун.

— Хуб, ҷавоб дод Ҷенни, ки пас аз хӯрдани ду ҳисса яхмос хеле хушмуомила шуда буд. $\bar{Y}$ худро ба оғӯши холааш партофта, оҳиста ба гӯшаш пичиррос зад.

— Ту дар ин бора нағзакак фикр кун, майлаш холаҷон?

— Хуб Ҷенни, хуб. Ман аз Худованд илтиҷо мекунам, ки ба ман роҳи дурустро нишон диҳад.

— Ба гумонат $\bar{Y}$ то пагоҳ ба ту ин роҳро нишон медиҳад?

— Намедонам, Ҷенни. Ин кори оддӣ нест. Ба ман ду рӯз мӯҳлат деҳ.

— Хуб, лекин аз $\bar{Y}$ хоҳиш кун, ки ҳарчӣ зудтар ба ту роҳи дурустро нишон диҳад. Ту $\bar{Y}$ ро илтимос кун, ки „Ҳа“ гӯяд.

— Худи ту чӣ, хоҳиш кардан намеҳаҷ?

— Ман намедонам чӣ тавр... Ман кӯшиш мекунам. То дидан, холаҷон.

— Шаби хуш, Ҷенни!

$\bar{Y}$ Ҷенниро аз оғӯшаш раҳо карду ҳамроҳи Свифтҳо ба майдони торики бозор баромад. Баъд холаи Розмарӣ ба ақиб нигоҳ карда, ба Ҷенни даст афшонд ва $\bar{y}$ низ дар ҷавоб дастафшонӣ кард.

Боби 16

Ҳомид аз омадани фасли баҳор хеле хурсанд буд, зеро ҳар қадар Ҳодам обутоб ёфта бошад ҳам, ба дасту пой аз хунуқӣ шахшуда ва ба шамолу барфу борони ба бадан сӯзан барин халанда одат карданаш душвор аст. Вале акнун ҳамаи ин дар гузашта буд, ҳоло офтоб гармӣ мекард, лаклакҳо дар болои манораҳо лона месохтанд, марғзорҳо гулпӯш шуда, водиро дарахтҳои шукуфони олуву зардолу оро медоданд. Ҳомид ҳам монанди ҳама мавҷудоти зинда қад кашида, бо сару либоси кандагиаш аз одам дида, бештар ба хӯса монандӣ дошт. Он либосе, ки ба ӯ ҳамшира дода буд, кӯҳна шуд, вале дар айни замон ин аҳамияте надошт.

Ӯ қаноатманд дар назди хайма дароз кашида, дастҳои равшанолудашро мелесид ва одамонеро, ки аз наздаш мегузаштанд, бодикқат аз назар мегузаронд. Банохост дид, ки ҳамшира, Ҷенни ва Ҳазина, ки дар байнашон ҷаҳида-ҷаҳида роҳ мерафт, аз пешаш гузаштанд. Аз афташ онҳо барои харид кардан баромада буданд. Ногоҳ Ҳомид ҳодисаеро диду аз тарс як қад парид. Ӯ чашмонашро молида, боз нигоҳ кард. Не, ин хоб набуд. Рангаш сап-сафед қанда,

зуд ба хайма даромаду дар паси оташдон пинҳон шуд. Баъд аз фурсате оҳиста ба берун сар кашида, бо тарсу ваҳм поидан гирифт, ки чӣ мешавад.

Чанд қадам дуртар падарандараш меистоду аз он гурӯҳи сенафара, ки бепарво афлесун меҳариданд, чашм намеканд. Баъд ба сӯи онҳо чанд қадам ниҳода, ба Ҳазина чунон нигоҳ кард, гӯё мор бошаду ба харгӯшчаи саргарми бозӣ нигариста, барои нешзанӣ мавриди мувофиқ мекобад. Чашмони тези ӯ ҳама чизро медиданд: имову ишораи духтарчаи нобино, гуфтугӯи хушнудона ва сару либоси зебои ӯ. Падарандар ба Ҳазина чунон наздик буд, ки метавонист бемалол ӯро чанг зада гирад. Вале вай ба ӯ кордор нашуд. Ӯ аз паи онҳо номаълум поида мерафт. Даҳони ӯ монанди қапқони пӯлодин маҳкам буду чашмонаш аз қаҳр медурахшиданд.

Ҳомид хаячонашро фурӯ нишонда мулоҳиза мекард. Ӯ шубҳае надошт, ки падарандараш бо кори шахсӣ ба шахр омадаасту албатта ин бегоҳ ба деҳашон бармегардад. Вай Ҳомидро надид ва намебинад, зеро ӯ мавриди мувофиқе ёфта ба сӯи кӯҳ мегурезад ва то фаро расидани торикӣ дар он ҷо мемонад. Дар бораи Ҳазина ҳам ташвиш намекашид. Вай дар хонаи ҳамшира, ки ӯро хеле дӯст медораду ба ҳеҷ кас намедихад, аз ҳама хавфу хатар дур буд. Хонаи ӯ қалъае буд, ки падарандараш ба он роҳ ёфта наметавонист.

Ҳамин вақт хӯчинаш омада дид, ки Ҳомид ба ҷои қор қардан дар паси оташдон пинҳон шуда нишастааст. Вай ҳайрон шуда, ба паси каллаи ӯ торсакие заду гуфт, ки музди қорашро кам мекунад. Ин албатта ба Ҳомид саҳт расид. Вале ӯ баъд аз дақиқае ҳамаро фаромӯш карда, нақша мекашид, ки чӣ тавр аз ин ҷои хатарнок номаълум ба сӯи кӯҳ гурехта равад.

Дере нагузашта ӯ аллакай ба сӯи дарвозаи шахр, ки аз паси он тепаҳо сар мешуданд, ҳаракат мекард. Дарахтҳои гулпӯши зайтун баҳорон маҳсусан зебо буданд. Дар миёнаҳои марғзор дарахти шукуфони олуҷае мерӯид, ки диққати одамро ба худ ҷалб мекард. Вай мисоли кафки мавҷҳои баҳр ё монанди барфи сафед дар қуллаҳои кӯҳ ва ё чун саҳифаи сафеди китоби ҳамшира, ки дили поки бахшидашударо ифода мекунад, ба назар хеле зебо менамуд. „Хушо покдилон, зеро ки онҳо Худоро хоҳанд дид.“ Ин оятро бачаҳо ҳамон бегоҳ азёд карда буданд ва Ҳомид нони барои наҳорӣ харидаашро хоида, онро дам ба дам такрор мекард.

Писарак албатта аз тамошои табиати зебои гирду атроф хеле шод буд, вале он хурсандии бепоёне, ки дар дилаш буд, ўро боз ҳам хушбахттар мекард. Сабаби ин хушбахтии бепоён ҳамон Нури пур аз меҳру муҳаббат аст, ки шаби ба зону истода дуо хонданааш дар дили ӯ чой гирифта буд. Ў боварии комил дошт, ки дуояш шунида шуд. Чунки аз ҳамон вақт сар карда, ӯ дигар худро яккаву танҳо ҳис намекард ва тарсу ҳаросаш ҳам кам шуда буд. Ҳомид аз он, ки сарчашмаи беинтиҳои бахтро ёфта буд, ҳисман худро боқуввату далер ҳис мекард. Бале, ин пагоҳ ӯ худро дар ҳақиқат хушбахтарин инсонии дунё меҳисобид.

Вақте ӯ аз назди чашмае мегузашт, сарашро ба зерӣ оби хунок дошт, то салқин шавад. Сипас рӯи сабза дароз кашида, худро ба ихтиёри нурҳои навозишкори офтоби баҳорӣ супорид.

Холаи Розмарӣ бошад, беҳабар аз он ки шахсе онҳоро то паси дари хонашон таъқиб карда меояд, ҳамроҳи Ченни ва Ҳазина ба сӯи хона равон буданд. Вақти қабули беморон расида буд ва холаи Розмарӣ иҷозат дод, ки Ченни Ҳазинаро ҳамроҳаш ба меҳмонхона гирифта барад. Ҳамин тавр дар як даст китоби нав ва дар дигараш дасти Ҳазина, Ченни ба сӯи меҳмонхона равон шуд.

Ҳарду аз байни майдони бозор гузашта, ба боғе ки сари роҳашон буд, ворид шуданд. Дар боғ касе набуд, чунки ҳама машғули хариду фурӯш буданд. Чунин хомӯшӣ ба Ченни маъқул буд ва ӯ чои ба худ қулайро пайдо карда нишасту машғули китобхонӣ шуд. Албатта модараш ба ӯ гуфта буд, ки дар роҳ ба ягон чой надаромада, рост ба меҳмонхона ояд. Вале модараш намедонист, ки ӯ аз хонаи холаи Розмарӣ кай мебарояд. Воқеаҳои аҷоиб, ки дар китоб тасвир шуда буданд, фикри ўро ба худ ҷалб намуданд ва Ченни ба китобхонӣ дода шуда, аз он беҳабар монд, ки Ҳазина аз чой хеста, бо пайраҳа ба сӯи равоқи кӯҳна, ба қисми дигари боғ равона шуд. Духтарча зуд-зуд ба саёҳати кӯтоҳмуддат мебаромад ва одатан дастонашро ба пеш дароз карда мерафт, то ба чизе барнахӯрад. Агар ҳис кунад, ки хеле дур рафтааст, дар чояш истода, охиста фарёд мекард ва ўро ҳамон замон омада мегирифтанд.

Ченни бо шавқ хондани китобро давом меод. Ў меҳост зудтар то охири боб расида, фаҳмад, ки пони Аннабела соҳиби мукофот мешавад ё не? Ў бо гӯшаи чашмаш дид, ки Ҳазина дар назди равоқ истодааст ва бояд ҳамин замон рафта ўро мегирифт, вале бо

ӯ ҳеҷ воқеа рӯй намедихад гӯён хондани китобро давом дод. Вай саросемавор саҳифаро то охираш хонду зуд аз ҷо хеста, оҳи сабук кашид, чунки Аннабела ғолиб омада буд. Вале аз он, ки Хазиначи хурдак танҳо ба қисми дигари боғ гузашта рафт, худро гунаҳкор меҳисобид.

— Хазина, — хавотир шуда ҷеғ зад ӯ ва аз зери дарахти серсоя ба марғзори ғарқи офтоб давида баромад.

Чавобе шунида нашуд. Ӯ тозон аз равоқ гузашта, ба қисми дигари боғ рафт. Дар он ҷо ҳам касе набуд. Ҷенни дар ҷояш шах шуда монд. Чашмонаш аз даҳшат калон кушода шуданд. Ӯ духтарчаро кофта аз назди як бутта ба назди буттаи дигар медавиду дилаш беист мезад. Вай ба болои зинаҳо баромада, ин сӯву он сӯро аз назар гузаронид, вале аз Хазина дараке набуд. Духтарча беному нишон гум шуда буд.

Ҷенни аз тарс ба майдони бозор давид. Ӯ касеро намедид ва ба молҳои фурӯшии, ки сари роҳаш гузошта буданд, пешпохӯрон ин сӯву он сӯ медавид. Одамон чашмони гирёну ҷеҳраи рангпариди ӯро дида, гумон мекарданд, ки вай модарашро гум кардааст. Ва ба ӯ меҳмонхонаро нишон медоданд, вале Ҷенни сарашро ҷунбонда, ҷустуҷӯи бефоидаашро идома медод.

Ниҳоят ӯ тамоман аз ҳол рафта бозистод, зеро дигар ҷое намонда буд, ки ӯ нақофта бошад. Вай боз ба боғ баргашт ва дар назди равоқ истода фикр кард, ки акнун ҷӣ кор бояд кунад. Ба назди холааш баргашта наметавонист. Холаи Розмарӣ ба ӯ бовар карда Хазиначаро супорид, вай бошад аз ӯхдаи кор баромада натавонист. Акнун холааш ба ӯ ҷӣ мегӯяд? Аз ҳама даҳшатнокаш ин, ки дар кучо будани Хазина маълум нест. Раваду бо ӯ бадбахтии рӯй дода бошад? Шояд ӯ ба ҷое афтида лат хӯрдааст ва тарсида ғиря мекунаду ҳайрон аст, ки барои ҷӣ Ҷенни ба наздаш намеояд? Аз ин фикрҳои даҳшатнок ва ҳисси гунаҳкориҳои худ духтарча ба ғиря даромад ва бо садои баланд ҳиққосзанон рост ба сӯи меҳмонхона давида рафт ва ба утоқи модараш даромада худро ба оғӯши ӯ партофт. Хонум Свифт муддати чанд дақиқа кӯшиш кард, ки сабаби ғиряи духтарашро фаҳмад ва ниҳоят аз гуфтугӯи саросемаи духтарча асли воқеаро фаҳмида, ранги рӯяш парид. Баъд ашки духтарашро пок карду аз дасташ ғирифта гуфт:

— Мо бояд зуд ба назди холаи Розмарӣ рафта, ҳамаашро нақл кунем. Дар роҳ бори дигар ўро ҷустуҷў мекунем.

Ҷенни як лаҳза хомӯш шуду баъд бо овози фоҷиавӣ гуфт:

— Ман ба назди холаи Розмарӣ рафта наметавонам. Ман дар ҳақиқат наметавонам, модарҷон. Ту рафта ба ӯ гӯй.

— Не, — гуфт хонум Свифт оромона, вале қатъӣ, ту худат бояд рафта ҳамаашро ба вай нақл кунӣ. Дидӣ, Ҷенни, ин ҳодиса аз бейтоатӣ ва бепарвоии ту ба амал омадааст. Ту бояд мардонавор ҳамаи он маломатеро, ки сазовор ҳастӣ, қабул намой. Бояд худи ҳозир равам. Чунки агар касе Ҳазинаро дуздида бошад, ҳар дақиқа ғанимат аст. Падарат ҳам ҳамроҳи мо меравад.

Гурӯҳи хомӯши сенафара аз меҳмонхона берун баромаданд. Ҷенни бо модараш бори дигар дар боғ Ҳазинаро ҷустуҷў карданд, падараш бошад бозорро аз назар гузаронд.

Пас аз чанд дақиқа онҳо ошуфтаву ғамгин вохӯрданд.

— Хайр, ҳар чи зудтар ба Розмарӣ хабар расонем, ҳамон қадар беҳтар мешавад, — гуфт ҷаноби Свифт. — Ў забони мардуми тағҷиро медонад ва аз онҳо пурсида метавонад.

Онҳо Розмариро дар роҳ вохӯрданд. Ў ба сӯи меҳмонхона меомад, чунки вақти хӯрокхӯрии Ҳазина расида буд. Ҷаноби Свифт ҳодисаи рӯйдодаро ба ӯ нақл кард. Вақти гуфтугӯи онҳо, Ҷенни каме дуртар сарашро ҳам карда меистод. Вай ба рӯи холааш нигоҳ карда наметавонист. Холаам чӣ мегуфта бошад? Оё дар ҳамин ҷо, дар кӯча маро сарзаниш мекунад? — фикр мекард ӯ. Вале чунин шуд, ки ба ӯ касе чизе нагуфт. Калонсолон гӯё дар бораи ӯ тамоман фаромӯш карда буданд. Фикри ҳама танҳо ба Ҳазина банд буд.

Онҳо ба боғ баргаштанд. Холаи Розмарӣ соҳибони дўкониҳои назди боғро як-як пурсида баромад, вале касе чизеро наметавонист. Ҳодиса дар тарафи дигари равоқ, ки аз роҳ бо девори баланд ҷудо мешуд, рӯй дода буд. Он қисми боғ се баромадгоҳ дошта, яке аз онҳо ба роҳи хилвати беодам мебаромад, ки пас аз ду мил ба дахҳо пайраҳаҳои кӯҳӣ ҷудо мешуд.

Вақте ки ҷустуҷўҳо натиҷае надоданд, Розмарӣ гуфт:

— Дар ин ҷо ду роҳ имконпазир аст.

— Якумаш ин аст, ки ўро барои либосҳои зебоаш дуздидаанд, дар ин ҳолат полиция ба мо ёрӣ дода метавонад. Ва дигар он ки ҳешовандонаш ўро дуздида бурдаанд. Дар ин ҳолат метарсам, ки

мо ўро тамоман аз даст додаем. Охир ман ҳеҷ ҳақ надорам, ки ўро аз дасти хешовандонаш кашида гирам, ман ҳатто намедонам, ки ў аз кучо пайдо шуд. Фақат ҳаминашро аниқ медонам, ки ў тағҷой нест...Баногоҳ фикре ба сараш омаду суханашро қатъ кард.

— Аҷоиб, Ҳомид дар кучо бошад? — давом дод ў. Ман ҳамеша фикр мекардам, ки онҳо ба ҳам алоқае доранд. Боварӣ дорам, ки калиди ин муамморо ў ёфта метавонад.

Вале аз ҳамаи бачаҳои чамъшуда яке ҳам гуфта наметавонист, ки Ҳомидро аз кучо ёфтан мумкин аст. Ўро саҳарӣ дар ҷои кор, баъд дар сари роҳе ки ба сӯи кӯҳҳо мебарад, дида буданд. Бачаҳо дар ҷустуҷӯи ў ба чор тараф пош хӯрданд, вале ҳамааш бенатиҷа буд.

Полисҳо аз ин ҳодиса боҳабар шуда, ба ў ҳамдардӣ баён намуданд. Онҳо ваъда доданд, ки ба постгоҳҳои кӯҳӣ занг зада меғўянд, то ҳамаи раҳгузарони ағбаҳоро аз назар гузаронанд, вале даҳҳо гузаргоҳҳои вучуд доштанд, ки аз онҳо танҳо одамони тағҷой боҳабар буданд.

Дар сурати ёфт шудани кӯдак ҳам, чӣ тавр полиция исбот мекард, ки тифл аз онӣ ғоратгарон нест? Мо аз онҳо танҳо барои дуздидани либос ҷарима ситонда метавонем, — гуфт полис ва ин сухани охирини ў буд.

Бегоҳӣ ҳама барои ҷойнӯшӣ ба хонаи ҳолаи Розмарӣ омаданд. Вале азбаски аз тақдири Ҳазина беҳабар буданд, фикри ҳама парешон будо аз гулӯяшон ҷизе намегузашт. Даре нагузашта Свифтҳо ба меҳмонхона раҳсипор шуданд. Љенни, ки ўро вичдонаш азоб меод, бо рангу рӯи парида хомӯшона аз паси онҳо мерафт. Ў ҷуръат намекард, ки ба рӯи ҳолааш нигоҳ кунад.

Розмарӣ аз танҳо монданах хурсанд буд. Ў дастархонро чамъ карда ба хонаи ҳудах даромад, то барои Ҳазина дуо ҳонад ва ҷашмонах ба лухтаке афтод, ки болои диван меҳобид. Ў ҳонаро аз назар гузаронда, тӯб, куртаҷаи Ҳазина ва қуттии конфетҳоеро, ки Љенни ба духтарча тӯхфа карда буд, дид. Дар ҳама ҷо ҳузури Ҳазина ҳис карда мешуд. Ҳисси нооромӣ ва муҳаббати бепоён ўро фаро гирифтанд ва Розмарӣ рӯяшро бо дастонах пӯшонд. Ҳазина дар кучо бошад? Бо ў чӣ ҳодиса рӯй дода бошад? Охир ў аз нобиноии худ хеле очиз аст. Шояд ўро тарсондаанд ва мумкин ҳонаро пазмон шуда бошад? — Худоё! — хитоб кард Розмарӣ,

Худат ғами ўро бихўр. Ўро ҳимоя ва ором кун. Ўро сиҳату саломат ба ман баргардон.

Вакте ки ў дуо меҳонд, дар пасаш садои пасти гирияро шунид ва фаҳмид, ки дар хона касе ҳаст. Ў ба ақиб нигоҳ карду дар назди дар Љеннии рангпарида ва аз гирия варамкардари дид.

— Љенни, — хитоб кард Розмариин ҳайрон.

— Модарат медонад, ки ту дар ин ҷой?

— Бале, — гуфт ҳикқосзанон Љенни. — Ман гуфтам, ки бояд ту ро бинам ва ў маро ба ин ҷо овард. Ту фаромўш кардӣ дарро бипўшӣ ва ман даромадам. Холаҷон, шояд ту тамоман маро дидан нахоҳӣ... барои он ки... барои он ки... ба ҳамааш ман гунаҳкорам... Ман гунаҳкор ҳастам, ки бо Ҳазина ҷунин ҳодиса рӯй дод. Оҳ, холаҷон акнун ман ҷӣ кор мекунам?

Ин суҳанонро гуфта, боз ашки ў шашқатор ба рӯяш шорид. Холаи Розмарӣ ўро ба оғўш гирифта илтимос кард, ки бишинад.

— Ту ҳеҷ кор карда наметавонӣ, Љенни, — бо мулоимӣ гуфт ў. Вале Худо Ҳазинаро аз ману ту зиёдтар дўст медорад ва Ў ҳама корро карда метавонад. Биё ба зону афтода, аз Худо хоҳиш мекунем, ки Ҳазинаро дар паноҳаш нигоҳ дорад ва аз ҳар гуна хавфу хатар эмин созад.

Ҳарду ба зону афтоданд ва холаи Розмарӣ Ҳазинаро ба дасти Љўпони меҳрубон супорид. Љенни дуои холаашро мешуниду бадбахт будани худро бештар ҳис мекард. „Холаи Розмарӣ хушбахт аст, — фикр мекард ў. — Љӣ ҳодисае рӯй надиҳад, ў ҳамеша ҷое дорад, ки метавонад осудагӣ, тасаллои дил ва омурзиш пайдо кунад.“ Вале Љенни ҷунин ҷое надошт. Ў худро дар банди зулмот ҳис мекард. Агар Ҳазина ёфт нашавад, ў ҳеҷ вақт худро бахшида наметавонад ва дигарон ҳам ўро намебахшанд. Оқибати худсариин ў бори аввал дар ҳаёташ ба ҷунин вазъияти ногувор оварда расонд ва илоҷи ислоҳ кардани он набуд. Ў қариб ҳар рӯз худсариву якравӣ мекард, вале падару модараш ҳамеша пуртоқатона, ба хотири се моҳи бемориаш ҳамаашро ба ў мебахшиданд. Ин дафъа низ ў аз гапи модараш баромада, худсарона рафтор кард ва оқибаташ ана ҷӣ шуд...

„Агар Ҳазина ёфт мешуд, ман дигар ҳеҷ вақт инҷиқӣ намекардам. Духтари хубу гапдари мешудам“ — худ ба худ мегуфт Љенни.

Боби 17

Розмари боқимондаи рӯзро дар чустучӯи Ҳомид гузаронд, вале ўро ёфта натавонист. Саҳарии рӯзи дигар Ҳомид фаҳмид, ки ҳамшира ўро чустучӯ мекунад ва қорашро партофта боз ба кӯҳ баромада рафт. Ў ба ҳамшира барои чӣ лозим шуда бошад? Шояд падарандараш ҳамаро ба ў нақл кардааст ва ў мехоҳад Ҳомидро дастгир намуда ба вай диҳад? Ҳамаи ин шубҳанок буд ва Ҳомид қарор дод, ки ба чашми ҳамшира нанамояд.

Вале ҳамшира қарори қатъӣ қабул кард, ки бояд хатман Ҳомидро пайдо кунад ва вақте ки ба ў боз ба сӯи кӯҳ рафтани писаракро гуфтанд, вай пеш аз ғуруби офтоб интизори бозгашти ў шуд. Интизории ў тӯл накашид. Офтоб ба паси кӯҳ фаромадан замон аз дур писарак намоён шуд. Розмарӣ чолокона аз пасмондаҳои куртае ки дар тани Ҳомид буд, маҳкам қатид. Ҳомид мехост муқобилият нишон диҳад, вале вақте суҳанони ҳамшираро шунид, аз ин фикраш гашт.

— Ҳомид, ман Ҳазинаро гум кардам, — гуфт $\bar{y}$ ва баъд илтиҷоомез илова кард, — аз ту хоҳиш мекунам ба ман ёрӣ деҳ, ки $\bar{y}$ ро ёбам. Ту ба $\bar{k}\bar{u}$ чо ғайб задани $\bar{y}$ ро намедонӣ?

$\bar{U}$ ханӯз писаракро маҳкам медошт, вай бошад ба $\bar{y}$ бо шубҳаву нобоварӣ нигоҳ мекард ва ҳар лаҳза ба гурехтан тайёр буд. Ҳомид аз тарс фикрашро ба як чо ҷамъ карда наметавонист, вале баъд аз андаке $\bar{y}$ ором шуду ҳамаашро фаҳмид. Агар Ҳазина гум шуда бошад, $\bar{y}$ ро бешубҳа падарандараш дуздидааст. Ва агар ҳамшира то ҳол $\bar{y}$ ро наёфта бошад, пас дар бораи падарандари онҳо чизеро намедонад. Вале ҳамаашро нақл кардан хатарнок аст. Ба полиция бурданаш мумкин. Ба ҳама маълум аст, ки ягон бачаи $\bar{k}\bar{u}$ ҷагард бо полиция сарукор доштан намехоҳад. Шояд ин дом бошад? Не, бехтараш ҳамаро рад мекунад ва ба ин кор ҳамроҳ намешавад. Вале агар ба $\bar{y}$ чизе нагӯям $\bar{U}$ Ҳазина ёфт нашавад, тамоми $\bar{k}\bar{u}$ шишҳояш барбод мераванд. Охир Ҳазина дар хонаи $\bar{y}$ хушбахт буд, шикамаш сер, сару либосаш хуб, умуман аз ҳеч чиз камӣ надошт. Ҳоло бошад $\bar{y}$ ро ба гадои пир мефурӯшанд. Ба падарандар Ҳазина танҳо барои ҳамин лозим аст. Вай бошад ҳоло дар хона нест, ки хоҳарчаашро химоя кунад.

— Ман чизеро намедонам, — баъд аз андешаи зиёде боэҳтиром гуфт Ҳомид ва чашмонаш пур аз ашк шуданд.

Ҳамшира ин ҳолати $\bar{y}$ ро дида фаҳмид, ки $\bar{y}$ гуфтаниҳои зиёде дорад вале аз $\bar{y}$ гирифтани маълумот кори осон набуд. Бинобарин боэҳтиёт ва мулоимӣ ба $\bar{y}$ гуфт:

— Биё, ба хона рафта ҳамроҳ хӯроки шом меҳӯрем ва дар ин бора ҳамон чо гап мезанем. Ту тамоми рӯз дар $\bar{k}\bar{u}$ х будӣ ва шояд гурусна монда бошӣ.

Дар ҳақиқат $\bar{y}$ мисли гург гурусна монда буд. Нимрӯзӣ $\bar{c}\bar{u}$ поне пораи нони чавинашро ба $\bar{y}$ дод ва $\bar{y}$ аз дирӯз то ҳол ба даҳон чизе нагирифта буд. Вай ҷои кор ва маошашро низ аз даст дода буд. $\bar{U}$ дарун-дарунашро меҳӯрд ва аниқ медонист, ки агар таклифи ҳамшираро рад кунад, ин бегоҳ ҳам хӯрдани пайдо карда наметавонад. Дар баробари ин ба хонаи $\bar{y}$ рафтан хавфнок буд. Шояд ҳамаи ин корҳо барои ба дом афтондани $\bar{y}$ бошад? Вале $\bar{y}$ ба касе чизе нахоҳад гуфт. Ниҳоят гуруснагӣ ғалаба кард ва $\bar{y}$ дасти чиркинашро ба ҳамшира дароз кард. Розмарӣ куртаи $\bar{y}$ ро сар дод, вале то ба хона расидан дасташро маҳкам дошта мерафт.

Ў Ҳомидро ба болохона, ба чое ки ӯ як вақтҳо Ҳазинаи хобидаро дида буд, овард. Писарак ба рӯи курпача чорзону нишаст. Ҳамшира барои ӯ табақи пур аз хӯрок ва пораи калони нонро оварду худ низ нишаст. Дар вақти хӯрокхӯрӣ аз вай чизе напурсид. Писараки гуруснамонда ҳама чизро фаромӯш карда, ба хӯрок дарафтод. Ҳамшира бошад бодикқат ӯро аз назар мегузаронд. Ў ба Ҳазина бисёр монанд буд: ҳамон пешони баланд, чашмони сиёҳи аз ҳам дур, сохти рӯй ва лабу даҳон. Вақте ки Ҳомид хӯрокро хӯрда шуд, ҳамшира бо дилпурӣ сухан оғоз кард:

— Ҳомид, ту медонӣ Ҳазинаро, хоҳарчаи хурдакаи бечораи туро кӣ дуздидааст? Агар донӣ, бояд ба ман гӯӣ, чунки ман меҳоҳам ӯро баргардонам.

Ҳамшира хеле хаста менамуд. Овози дар аввал пурқуввати ӯ дар охир андак ларзид ва ин ларзиш Ҳомидро мачбур кард, ки ба суханони ӯ бовар кунад. Ин доми фиреб не, балки фарёди дили поки пур аз меҳр аст. Ҳомид наздиктар омада, сарашро рӯи зонуи ӯ гузошт ва рӯяшро ба тарафаш гардонд.

— Ба гумонам ӯро падари ӯғаймон дуздидааст, — гуфт Ҳомид. Дирӯз дар бозор вай аз паси шумо мепоид, ман инро дидам. Ў аз паси Ҳазина то худи хонаатон рафт, вале ман гумон доштам, ки бо шумо вай аз ҳама хавфу хатар эмин аст.

Ҳамшира аз ин иқроршавии ногаҳонии Ҳомид ба ҳайрат афтода буд, вале инро ба ӯ нишон намедод, зеро як сухани бечо метавонист ӯро тарсонад ва ӯ боз хомӯш мешавад. Бинобар ин ӯ боэҳтиёт, оромона пурсид.

— Падарандарат дар кӯчо зиндагӣ мекунад?

Ҳомид деҳаашонро ном гирифт.

— Ў медонист, ки Ҳазина дар хонаи ман аст?

— Не.

— Барои чӣ ту он шаб ӯро дар хонаи ман монда рафтӣ?

Ба ман модарам фармуд. Падарандарам намухост, ки вай дар хонааш монад ва ӯро ба гадое фурӯхтани шуд. Ҳазина дар дасти он гадо рӯзи некро намедид, аз ин рӯ модарам ӯро ба шумо фиристод.

— Акнун чӣ мешавад?

Аз афташ падарандарам вайро ба он гадо мефӯрушад. Ман медонам, ба ӯ пул лозим аст.

Ҳамшира аз шунидани чунин суҳанҳо ба даҳшат афтод. Ў ба худ тасаввур карда наметавонист, ки вазъияти Ҳазина то ин дараҷа бад аст. Илоче ёфта ёро халос кардан лозим буд.

— Деҳаи шумо дур аст? — оромона пурсид ӯ.

— Бо асп дурӯза роҳ аст. Вале аз афташ падарандарам бо мошини боркаше, ки ҳар рӯз ба бозор меояд, омадааст. Дар ин сурат ҳамагӣ шаш соат лозим аст.

— Ту чӣ тавр омада будӣ?

— Ҳазинаро пуштора кардаму каме савори мошинаи боркаш ва боқимондаи роҳро пиёда омадам. Ҳамшира пинҳонӣ ба мардонагии ин бача қоил шуда буд. Агар ӯ барои начоти Ҳазина ин қадар заҳмат кашида бошад, бешубҳа ба вай ёрӣ мерасонад.

— Агар ман ба деҳаатон рафта, ба падарандарат аз он гадо дида зиёдтар пул диҳам, ӯ Ҳазинаро ба ман мефурӯшад?

— Намедонам, мумкин фурӯшад. Вале шумо хонаи моро чӣ хел меёбед?

— Ту бояд ҳамроҳи ман рафта, хонаатонро нишон диҳӣ.

— Ман ба он ҷо рафта наметавонам. Падарандарам маро дошта лату қӯб мекунад.

— Ба хона рафтани ту шарт нест. Метавонӣ аз дур хонаро ба ман нишон диҳӣ.

— Маро дар деҳа ҳама мешиносанд ва албатта рафта ба падарам меғўянд.

— Мо баъди ғуруби офтоб бо мошини чаноби Свифт меравем. Туро касе намебинад. Боварӣ дорам, ки барои начот ёфтани Ҳазина ту ба ин кор розӣ мешавӣ

Ҳамшира ба пеш ҳам шуда, бетоқатона ҷавоби Ҳомидро интизор буд, вай бошад дудила, сарашро хорида меистоду бо ваҳме, ки дар дил дошт, мубориза мебурд.

— Ҳомид, — илтимос кард ӯ, — агар ту таклифи маро рад кунӣ, ман ёро халос карда наметавонам. Ҳазинаро гадои пир меҳарад ва ӯ дар кўчаҳои шаҳри калон аз гуруснагиву хунукӣ азоб кашида, тамоми умраш дар торикӣ мегузарад. Вале агар ба назди ман баргардад, ҳатман хушбахт мешавад. Ман ёро ёд медиҳам, ки нисбати Исои Ҳудованд муҳаббат дошта бошад ва ӯ ба Масеҳо тақя карда калон мешавад ва дар дилаш ҳамеша равшанӣ ва хушбахтӣ пойдор мегардад. Ман ба ту дар бораи Исо нақлҳои бисёре кардаам. Ту Ёро дўст медорӣ?

Ҳомид ба ӯ нигоҳ кард ва чехрааш якбора равшан шуд.

— Ман Исои Худовандро бисёр дӯст медорам, — хеле оддӣ гуфт писарак.

— Ӯ гуноҳҳои маро гирифт ва дили маро хушбахт гардонд.

Ҳамшира ба ин суҳанон маҳкам часпид.

— Худованд ҳамчунон метавонад туро аз тарсу ваҳм озод карда, дилатро далеру нотарс кунад, — бовар кунонд ӯ, — Дар Китоби Худованд навишта шудааст, ки муҳаббати Исо аз дилҳои мо ҳама гуна тарсу ваҳмро берун мекунад ва дар он ҷо дигар барои вай ҷой нест. Биё, ҳоло аз Ӯ хоҳиш мекунем, ки туро аз тарсу ваҳм халос карда, барои ҳар ҷи зудтар ёфт шудани Ҳазина ба мо ёрӣ расонад.

Писарак чашмонашро пӯшида, дастанаширо ба пеш ончунон дароз кард, гӯё марҳамати рехта истодаи Худовандро қабул мекарда бошад. Баъд дуои ҳамшираро бо эътиқоди қавӣ ва самимона такрор кард. Вақте ки ӯ дуо мекард, ба сараш ду фикр омад: яке, агар Ҳазрати Исо ӯро дӯст дорад, намегузорад, ки падарандараш ӯро занад, яъне аз ҳеч ҷиз тарсидан лозим нест. Ва дигар, хеле хуб мешуд агар ӯ савори мошини калони хоричӣ, бо суръати баланд ба деҳаашон мерафт. Ҳамин тавр, ҳангоми дуохонӣ Рӯҳи Муқаддас дар дили пурташвиши ӯ фикрҳои хурсандиоварро ҷой кард. Аз ин рӯ, ҳамин ки онҳо дуохониро бас карданд, ӯ ҳозир буд, ки таклифи ҳамшираро қабул кунад.

Ниҳоят Ҳомид хонаи вайро бо хотири чамъу таъби болида тарк намуд. Аз майдони бозор гузашта истода, ӯ худро аллакай савори мошин ва аз он ба дӯстони аз хайрату ҳасад шахшудааш дастафшон тасаввур мекард. Ӯ чунин фикр мекарду аз хурсандӣ меҳандид ва дар ҷои истодааш рост-рост мечаҳид. Насими форами шабонгоҳ вазида, чехраи аз ҳаяҷон тафсони ӯро салқин мекард. Ҳоло ӯ дар бораи оқибати кор парвоя надошт. Падарандараш барои пул ба ҳама кор розӣ мешавад, ҳамшира бошад албатта аз гадо дида зиёдтар пул медиҳад.

Баъди рафтани Ҳомид Розмарӣ ба сӯи меҳмонхона шитофт, то нақшаи худро бо оилаи Свифтҳо муҳокима кунад. Ӯ онҳоро аз саҳарӣ инҷониб надида буд. Онҳо ба ӯ гуфта буданд, ки Ҷенни бисёр ғамгин ва нороҳат аст, бинобар ин меҳоҳанд бо мошин ба тарафи кӯҳ раванд, то духтарча андак ба худ ояд. Ҷенни, ки майнааш танҳо ба фикри халос намудани Ҳазина банд буд, ба ҳеч

кучо рафтган намехост, вале падараш ўро мачбур кард. Ў дар ақиби мошин бадқахру ғазаболуд менишаст.

Розмарӣ омада дид, ки онҳо хаставу парешон дар курсиҳо нишастаанд. Ўро дидан замон ҳама аз ҷояшон парида хестанд.

— Ягон ҳодиса рӯй дод? — бетоқатона пурсиданд онҳо,

— Бале, — ҳаяҷонашро нигоҳ дошта натавониста гуфт Розмарӣ. Ў ба курсӣ нишаста, ҳамаи воқеаро нақл кард.

— Албатта, ман бо шумо маслиҳат накарда, ҳамаашро бо Ҳомид ҳал кардам, вале боварӣ дорам, ки шумо низ ҳамроҳи ман меравед, охир шумо ҳам Ҳазинаро дӯст медоштед. Пагоҳ рӯзона ба роҳ мебароем. То он ҷо ҷорсоата роҳ аст ва мо бояд ба он ҷо баъд аз ғуруби офтоб рафта расем. Ҳомид гуфт, ки боз хеле пиёда роҳ рафтган лозим меояд. Мошин то хонашон намеравад. Мо қарибҳои сахар бармегардем. Фикр мекунам, ки шумо розӣ мешавед.

— Албатта, — сухани ўро тасдиқ кард хонум Свифт. — Ҷон ту ва Ҳомидро мебарад, ман бошам бо Ҷенни ин ҷо мегунам. Ба гумонам рафтани ў шарт нест.

— Агар ўро нагирем, ҷанҷоли калон мешавад, — гуфт падари Ҷенни. Шояд ман ба ў ҳамаашро фаҳмонда диҳам, ё вай аллакай хобидааст?

Зану шавҳар хомӯшона ба якдигар нигоҳ карданд ва хонум Свифт гуфт.

— Розмарӣ, ман худам рафта ба вай меғӯям. Ман бисёр меҳостам, ки ту Ҷенниро ором кунӣ ва ў андак хурсанд шавад. Рӯзи дароз кӯшиш кардам, вале аз дастам чизе наомад. Ў туро дӯст медорад ва ба гапат гӯш медиҳад. Имрӯз яке аз рӯзҳои вазнинтарини ҳаёти мо буд. Ў тамоман бо мо рафтани набуд. Барои ҳамин ҳам аз вақти рафтган то баргашта омадан тамоми роҳ қаҳрӣ буду ғур-ғур мекард. Ў меҳодад ба ту дар ҷустуҷӯи Ҳазина ёрӣ диҳад. Албатта ў муддати дароз бемор буд ва мо ўро эрка кардаем. Бинобар ин, агар кореро ғайри хоҳиши ў кунем, вай аз бачаҳои бетарбияву вайроншуда ҳам бадтар рафтор мекунад.

Аз ин рӯ, ҳамин ки омадем, ман ўро зуд ба хонаи хобаш фиристодам, — гуфт ҷаноби Свифт. — Ҷенни одат накардааст, ки ўро ҷазо диҳанд, барои ҳамин ин кори ман ба ў ниҳоят саҳт расид.

Ҳоло намедонем, ки шумо ўро дар кадом вазъият меёбед. Агар ўро ҳамроҳи худ нагирем, вай ҳатман ҷанҷол мебардорад.

— Бечора, — бо дилсўзӣ гуфт Розмарӣ, — Ман рафта мебинам, шояд ў ҳоло бедор бошад.

Ў оҳиста бо зина боло баромада дарро кўфт. Ҷавобе шунида нашуд. Розмарӣ бесадо дарро кушода даромад.

— Ба шумо чӣ лозим? — Аз зери кўрпа садои қаҳролуд шунида шуд. — Ҳоло хобам набурдааст, фаҳмидед? Фармон дода бошед ҳам, хобам набурдааст.

— Ин ман, Ҷенни, — гуфт холаи Розмарӣ ва ба лаби кат нишаст.

Ҷенни дарҳол сарашро аз зери кўрпа баровард. Ў аз қори кардааш шарм дошт, чунки пештар бо холааш ҳамеша боодобона гап мезад. Аз афташ падару модараш аллақай ба холааш ҳамаашро нақл кардаанд ва акнун дар ин бора нуқтаи назари ҳоларо фаҳмидан лозим аст. Волидайнаш ўро тамоман намефаҳманд ва ба ҷои ҳамдардӣ қардан аз ў ҳафа шудаанд. Вале холааш бешубҳа ўро мефаҳмад ва меғўяд, ки бо ў беадолатона рафтор кардаанд.

Оҳ, холаҷон! — фарёд зад Ҷенни ва зор — зор гирия кард. — Ман чунон хурсандам, ки ту омадӣ... Ман ҳамаи рӯз дар фикри Ҳазина будам... — Ором шав, — гуфт холаи Розмарӣ. — Ту тамоми рӯз дар бораи худат фикр кардӣ, на дар бораи Ҳазина. Ана барои чӣ ту худро ин қадар бадбахт меҳисобӣ. Одамони худписанд ҳамеша бадбахтанд, зеро на ҳар қореро, ки дилашон меҳаҳад, иҷро карда метавонанд.

— Ман худписанд нестам, — ашкрезон бо алам гуфт Ҷенни. — Ту ҳам мисли падару модарам маро намефаҳмӣ. Ман меҳостам дар кучо будани Ҳазинаро фаҳмам, онҳо бошанд маро ба ҷое бурданд, ки ягон хабари навро фаҳмида наметавонӣ.

— Агар ту ягон хабари навро мешунидӣ ҳам, ба Ҳазина ёрӣ дода наметавонистӣ, — гуфт холааш. — Бо ин ту танҳо ҳисси кунҷковии худро қонеъ мегардондӣ халос. Ва танҳо барои он ки ту онро қонеъ гардонда натавонистӣ, тамоми рӯз бо рафтори бади худ падару модаратро ранҷондӣ. Ва агар ин худписандӣ набошад, пас ман намедонам, ки худписандӣ чист.

Ҷенни ба ин суҳанҳо ҷавобе наёфта, бо алам гуфт:

— Ту ҳеҷ чизро намефаҳмӣ.

— Оҳ Ченни, Ченни, ман туро хеле хуб мефаҳмам! — хитоб кард холаи Розмарӣ ва ба зону афтода, духтараки бадқаҳрро ба оғӯшаш гирифт. — Ман мефаҳмам, азбаски ту ҳамеша ҳама чизро доштӣ ва барои он ки падару модарат меҳрубонона ба ту чизҳои зеборо тӯҳфа мекарданд ва ҳамаи хоҳишҳои туро ба ҷо меоварданд, ту гумон мекунӣ, ки дар ин дунё ба ғайр аз хоҳишҳои ту чизи дигаре вучуд надорад. Дили ту ба доираи хурду сарбастае монанд аст, ки ҳуди ту дар маркази он истодаӣ ва агар чизе ба ту маъқул набошад ё касе туро ранҷонад, гумон мекунӣ, ки дунё ба охир мерасад. Вале вақте ки ту ба воя мерасӣ, мебинӣ, ки ин гуна чизҳои ба ту номаъқулу асабвайронкунанда хеле зиёданд. Ва ту бузург шуда, ба шахси аз ҳама чиз норозӣ ва ба зане, ки касеро дӯст намедорад, табдил меёбӣ. Ту мефаҳмӣ, ки касеро дӯст дошта наметавонӣ, чунки тамоми меҳру муҳаббатат танҳо ба худат нигаронида шудааст.

Ченни хомӯш буд. То ҳол касе ба ӯ чунин суҳанхоро нагуфта буд. Дар чунин мавридҳо одатан волидайнаш — „Ҳеч гап не, азизам. Мо боварӣ дорем, ки ту зид нестӣ. Биё ҳамаашро фаромӯш мекунем“ — мегуфтанд. Вале холаи Розмарӣ шояд қисман ҳақ бошад. Духтарак ба ёд овард, ки аксар вақт аз он, ки ба таври дилхоҳаш рафтор карда наметавонист, ғамгин мегашт. Бисёр аҷоиб мешуд, агар кас чизи дилхоҳашро надошта бошад ҳам худро хушбахт ҳис кунад. Масалан, дар мактаби онҳо духтарчае бисёр меҳост аспсавориро ёд гирад ва дар рӯзи ид куртаи нав дошта бошад, вале ин орзуи ӯ ба амал омада наметавонист, чунки падараш камбағал буд. Ба ин нигоҳ накарда, ӯ хеле ором буд ва дар рӯзи ид куртаи кӯҳнаи апаашро пӯшида, баробари дигарон хурсандӣ мекард. Ченни инро фаҳмида наметавонист ва фикр мекард, ки табиати он духтарча тамоман дигар аст.

Ниҳоят ӯ бо алам гуфт:

— Ман одамонро дӯст надошта наметавонам. Ман онҳоро дӯст медорам. Ман падару модарам, туро, Ҳазина ва дигаронро низ дӯст медорам.

— Фақат то он даме, ки гуфтаҳои туро иҷро мекунем, — гуфт холааш. Ҳамин ки мувофиқи хоҳиши ту амал накардем, ту бемалол, бе азоби вичдон ба мо бадӣ мекунӣ, чӣ хеле ки имрӯз дили падару модаратро сиёҳ кардӣ.

Ченни каме хомӯш истоду баъд худро ба холааш, ки то ҳол дар назди кати ӯ ба зону меистод, чафс кард. Ӯ фаҳмид, ки ягон суханаш фикри холаи Розмарио нисбати хеш дигар карда наметавонад, чунки вай дар бораи Ченни ҳама чизро медонад ва ин дар ӯ як хотирҷамъии аҷоиберо ба вучуд овард. Ӯ якбора ҳис кард, ки метавонад ҳар гуна сохтакорию ба як тараф гузошта, дар бораи хоҳиши ниҳоние, ки дар дили ҳар як кӯдак ҳаст, кушоду равшан гап занад.

— Ман бисёр меҳоҳам, ки одами хубу хушбахт бошам, — зери лаб пичиррос зад ӯ, вале вақте ки хоҳиши маро иҷро намеkunанд, зуд қаҳрам меояд.

— Бале, — фикр карда, гуфт холаи Розмарӣ. Ман инро медонам. „Ман“ — и шахсии моро бо тамоми хоҳишу талаботаш аз миёни доира берун кардан хеле душвор аст ва ман медонам, ки дар асл танҳо як роҳи ҳалли ин масъала вучуд дорад. Яъне Исои Худовандро илтимос кардан лозим, ки бо хоҳишу талаботи Худ ба ин доира дохил шуда, „ман“ — и моро аз он ҷо берун кунад. Вале ин кор ба осонӣ иҷро намешавад, чунки „ман“ — и ту ҳоло ҳам меҳоҳад аз рӯи хости ҳудаи кор бикунад. Аз ин рӯ ту бояд доимо чунин бигӯӣ:

— „Хости ман не, хости Худо.“ Мебинӣ, ки баъди чанд вақт ҳодисаи аҷоибӣ рӯй медиҳад. Азбаски мо меҳоҳем аз Исои Худованд бохабар шавем, ба воситаи дуо бо ӯ гуфтугӯ мекунем ва Ӯ низ бо мо ба воситаи Каломи Худ — Китоби Муқаддас (Библия) ҳарф мезанад ва оҳиста-оҳиста меҳри мо нисбати Ӯ чунон зиёд мешавад, ки дар мо хоҳиши иҷро кардани хоҳишҳои Ӯ пайдо мешавад. Дар Китоби Муқаддас навишта шудааст, танҳо дар сурате, ки хоҳиши мо бо хоҳиши Исои Худованд як бошад, мо метавонем талаб кунем ва ба мо дода мешавад. Дар ин сурат мо албатта одамони хушбахт ва аз ҳама чиз розӣ мешавем.

— Ман он қадар хуб намефаҳмам, ки ту чиро дар назар дорӣ — ғамгинона пичиррос зад Ченни.

— Ба назарат чунин менамояд, ки ин хеле мушкул аст, вале дар асл тамоман осон. Гӯш кун, ҳамааш аз он сар мешавад, ки мо аз Исои Худованд илтимос мекунем, то гуноҳҳои моро бахшида, худпарастиро аз мо дур кунад ва ба дили мо ворид шуда, дар

ҳамон ҷо зиндагӣ кунад. Вақте ки ту касеро дӯст медорӣ, меҳоҳӣ доим ҳамроҳаш бошӣ ва пайваста ба ӯ нигоҳ кунӣ, ҳамин тавр не? Вақте ки мо дӯст медорем, ба Масеҳ нигоҳ мекунем ва ба ӯ наздик мешавем, худамон низ ба Вай монанд мешавему дар мо хоҳиши иҷро намудани хоҳишҳои ӯ пайдо мешавад. Ин мисоли он аст, ки ба равшание нигариста, нури онро чунон инъикос намоӣ, ки худ низ нурафшон гардӣ.

— Фаҳмо, — гуфт Ченни бо садои нимшунавоӣ хоболуд.

Холаи Розмарӣ мавзӯи сӯҳбатро дигар кард.

— Ман омадам, ки ба ту дар бораи Ҳазина чизеро гӯям. Мо дар кучо будани ӯро муайян кардем. Пагоҳ падарат, Ҳомид ва ман ба он ҷо рафта кӯшиш мекунем, ки падарандари ӯро розӣ карда, Ҳазинаро аз дасташ бигирем.

— Дар кучо, кай, чӣ хел? — аз ҷояш бархоста фарёд зад Ченни. — Зудтар ба ман ҳамаашро нақл кун! Мумкин, ман ҳам бо шумоён биравам?

— Не, — г уфт хола, — ту бо мо намеравӣ. Модарат мегӯяд, ки дар бевақтии шаб, дар деҳаи ношиноси маҳаллишин ҳар чӣ камтар будани мо бехтар аст. Барои ту мавриди мувофиқ пайдо шудааст, ки гуноҳи имрӯзаатро бишӯӣ ва ту бояд бе нозунузи зиёдатӣ розӣ шавӣ. Акнун биё ба ту нақл кунам, ки дар кучо будани Ҳазинаро чӣ хел фаҳмидам.

Вақте ки Розмарӣ нақл мекард, Ченни дар ҷояш наҷунбида меҳобид ва ӯро як рӯҳи ҳалимона фаро гирифта буд. Шояд оқибати қор ба хайр шавад, вале ӯ ба ин сазовор нест. Дирӯз бегоҳӣ ӯ ба худ қавл дода буд: „Агар Ҳазина ёфт шавад, ман кӯшиш мекунам, ки духтари хуб шавам.“

— Холаҷон, модарамро ҷеғ занед, — аз қорҳои қардааш пушаймон шуда гуфт духтарча, — Ман меҳоҳам аз ӯ узр пурсам ва гӯям, ки аз пагоҳ сар карда духтари хуб мешавам.

Боби 18

Рӯзи дигар пас аз хӯроки нисфирӯзӣ Розмарӣ, чаноби Свифт ва Ҳомид ба саёҳати душвори худ рахсипор шуданд.

Ченни хеле маъюс буд, ки дар начот додани Хазина иштирок намекунад, вале ба ваъдааш вафо карда, дар миёнаҳои майдони бозор меистоду аз паси онҳо даст меафшонд.

Ҳомид ба мошини зебои хориҷӣ нишаста, тамоми тарсу ҳаросашро фаромӯш кард ва дар нишастгоҳи ақиб шоҳзодаи хурдак ба барин ҷойгир шуда ба гурӯҳи бачаҳои пойлчу чандапӯш, ки бо ҳавасу ҳасад ба ӯ менигаристанд, дастафшонӣ мекард.

Ин саёҳати олиҷанобе буд. Ва Ҳомид яке аз рӯзхоеро ба хотир овард, ки дар ҳавои гарму пур аз чанг, Хазина дар пушт, бо азоб ба ҳамин теппа мебаромад. Он вақт аз ҳастагии зиёд ӯ ба табиати зебои гирду атрофаш аҳамият ҳам намедод. Ҳоло бошад ӯ ҳамаашро дидан мехост. Атроф ҳама гандумзору марғзорҳои пур аз гулҳои шукуфон буд. Онҳо аз болои теппаҳои гулпӯш бо суръати баланд мегузаштанд. Накхати масткунандаи гулҳои саҳроӣ ҳама чоро фаро гирифт ва Ҳомид, ки аз частухези зиёд ҳаста шуда буд, хобаш бурда монд.

Бедор шуда дид, ки мошин дар тегаи кӯҳ истодааст. Ба ҳар тарафе ки нигоҳ кунӣ, ба ғайр аз кӯҳ чизи дигареро намебинӣ. Чаноби Свифт ва Розмарӣ дар берун нишаста, чою бутерброд меҳӯрданд. Ҳомид сарашро аз тирезаи мошин берун баровард, то бубинанд, ки ӯ бедор шудааст. Ҳамон замон ба ӯ як буридаи калони нонро, ки ба рӯяш шакар пошида шуда буд, дароз карданд. Ӯ шакари болои нонро мелесиду аз ҳаёташ розӣ буд. Танҳо як чиз хотири ӯро парешон мекард: Ӯ торафт ба модараш наздиктар мешуд ва дилаш меҳост ҳарчи зудтар ӯро бубинад. Охир ба модар ин қадар наздик будан, вале ӯро надидан ва бо ӯ сӯҳбат накардан хеле аламовар аст. Ҳомид ин фикрро аз сар гузаронду ду қатраи калони ашк аз чашмонаш шорида, ба рӯйпӯши қиматбаҳои мошин қакиданд.

Мошин аз роҳи калон бо суръати баланд гузашта мерафт. Офтоби оламоро нурҳои дурахшонашро бори дигар нишон доду оҳиста ба паси кӯҳ фаромад. Бачаҳо рамаи бузҳоро ба сӯи хонашон ҳай мекарданд. Мошинаро чанд дафъа боздоштанд, то рама ва чӯпонбачаҳо аз роҳ гузаранд.

Шом шуда буд. Ҳомид суроби кӯҳҳои барояш азишу шиносро дид, ки болаяшон ситораҳои дурахшон милт-милт мекарданд. Аз ҳаяҷон дилаш саҳт метапиду даҳонаш хушк шуда буд. Мошин аз роҳи санглохи деҳа ба чуқуриву пастихо зада, оҳиста ба пеш ҳаракат мекард.

Вақте ки онҳо ба майдони бозори ба ӯ шинос расиданд, ҳаво тамоман торик шуда буд. Дарахтони эвкалипт ва биноҳо дар равшании нури моҳ ба назар сафед менамуданд. Чаноби Свифт мошинашро дар паси мағоза нигоҳ дошт. Писарбачае дар назди дари хинашон истода ба онҳо нигоҳ мекард. То бо вай гуфтугӯ кардани ҳамшира Ҳомид дар паси дарахти зайтун пинҳон шуда меистод. Ҳамшира аз писарак хоҳиш кард, ки то баргаштанишон мошинро нигоҳ кунад. Ҳомид ин писаракро хуб мешинохт ва намехост, ки вай ӯро бинад, бинобар ин хурсанд буд, ки дар торикӣ пинҳон шуда метавонад. Ӯ то ба хона даромадани писарак интизор шуду баъд аз паноҳгоҳаш баромада, бо пайраҳаи шинос, саросемавор ба теппа баромадан гирифт. Чаноби Свифт ва ҳамшира низ аз паси ӯ мешитофтанд. Онҳо нафасгир мешуданд, чунки писарак чолокона, зуд-зуд ба боло мебаромад.

— Ана, — ба торикӣ ишора карда оҳиста гуфт Ҳомид. — Кулбаи сеюм дар паси буттаи анчир. Даричаро оҳиста тела диҳед, вай кулф надорад. Аз сағ метавонед натарсед, чунки занҷирбанд аст. Ва фаромӯш накунед, шумо ваъда додаед, ки ба падарандарам дар бораи ман чизе намегуёед.

— Бале, Ҳомид, — оҳиста гуфт ҳамшира, — ман ваъда додаам. Вале агар падарандарат бо мо то назди мошин ояд, ту бояд то рафтани вай пинҳон шавӣ. Мо бе ту намеравем. Ва агар танҳо бароем, дар ҳамин ҷо вомехӯрем.

Онҳо оҳиста бо пайраҳаи серсанг ба боло мебаромаданд. Ҳомид бошад дуртар рафт, то дар паси буттаҳои қабристон нағзакак пинҳон шавад.

Ӯ зонухояшро оғӯш карда нишасту шаби аввали фирораашро ба ёд овард, ки чӣ тавр пинҳонӣ аз теппа ба поён мефаромад ва аз чину ачинаҳо тарсида буд. Ва аз он, ки ҳоло наметарсад, хайрон шуд. Барои чӣ? Ва зуд фаҳмид, ки сабабаш дар чист. Яке аз таронаҳои Забур, ки ҳамшира ба ӯ ёд дода буд, бо чунин суханҳо оғоз меёбад: „Кишвари зебое ҳаст.“ Барои онҳое, ки дилашон барф барин сафед аст, марг ҷои даҳшат ва макони рӯҳу арвоҳҳо шуда наметавонад. Вай дарвозаест, ки ба манзили нурафшони Худованд мебарад. Боз ҳамшира гуфта буд, ки кӯдакони хурдсоле, ки бадири аз хубӣ фарқ карда наметавонанд, низ ба он ҷо мераванд. Пас, шояд додаракони ӯ ҳам ҳоло дар он ҷо хушбахт бошанд. Ногоҳ дар дили Ҳомид ҳам хоҳиши ба он ҷо рафтан пайдо шуд. Ин аз дуқат шуда мисли бадарғашудаи беҳона нишастан беҳтар буд. Вале ҳонаашон чунон наздик аст... Вай оташдони гарм, бузҳои меҳрубон, Раҳима ва беш аз ҳама модарашро хеле пазмон шуда буд. Ӯ бо тамоми вучудаш меҳост модарашро бубинад. — Агар модарам фаҳмад, ки ман ин ҷо ҳастам, албатта ба наздам меояд. — фикр мекард ӯ.

Ҷаноби Свифт ва Розмарӣ ба канори деҳа расиданд ва бо ёрии равшании фонусҳо роҳ гашта, ба кулбаи падарандари Ҳомид наздик шуданд. Касе онҳоро надид. Ба дарича наздик шуда, онро тела доданд. Вай ҳамон замон кушода шуд. Онҳо аз торикӣ баромада, дар равшание, ки аз дари кушодаи кулба мебаромад, дудила шуда истоданд. Садои занҷир шунида шуд ва сағи калони сиёҳ аккосзанон аз паси анбор давида баромад. Ӯ занҷирро то ҳадде таранг карда буд, ки қариб канда мешуд. Марди ришсиёҳе аз тиреза ба онҳо як

нигоҳ карду зуд ғайб зад ва аз даруни хона овози ғур-ғуру давутоз шунида шуд.

Баъд дар остонаи дар соҳибхона пайдо шуда, боодобона таъзим кард ва онҳоро хуш омадед гуфта, ба хона даъват намуд. Меҳмонҳо хам шуда аз дари паст ба хонаи майдаҳаку нимторик даромаданд.

Дар назди оташдон ҷавонзане бо чехраи маъюсу ғамгин менишаст. Духтарчаи ҳаросони чашмсиёҳ ба ӯ часпида меистод. Дар кунчи хона зани солхӯрдае ба бӯхчаи кӯрпаҳо така карда менишасту барои эҳтироми меҳмонҳо ҳатто аз ҷояш нахест. Ӯ аз ҷояш начунбида, хомӯшона, бодикқат меҳмонҳоро аз назар мегузаронд.

Соҳибхона пӯстаки бузро партофта, меҳмонҳоро ба нишастан даъват кард ва онҳоро чунон ҷой кард, ки ба зани солхӯрда пушташонро гардонда шинанд. Аз Ҳазина дараке набуд ва дили ҳамшира хеле зиқ шуд. Шояд онҳо беҳуда ба ин ҷо омада бошанд? Марди ришсиёҳ бо хушмуомилағӣ тааҷҷуби худро баён намуда, ба зани ҷавон фармуд, ки меҳмонҳоро бо пудинаҷои ширину хушбӯӣ зиёфат кунад. Ҳангоми ҷойнӯшӣ ӯ сабаби омадани онҳоро пурсид.

— Ман омадам бифаҳмам, ки Ҳазинаи хурдсолу нобино дар кучост? — ҷавоб дод Розмарӣ.

— Бародари ӯ ҳафт моҳ пеш аз ин ӯро ба тарбияи ман вогузошта буд. Албатта вай азони шумост ва ҳама чиз ба шумо вобастааст, вале ман пули зиёд медиҳам. Модараш ҳам метавонад гоҳ-гоҳе омада, ӯро хабар гирад.

Ҳама хомӯш буданд. Падарандар аз шунидани чунин суҳанон дудила шуда меистод. Ҳамшира дар бораи пул ғап зад, ӯ бошад барои пул ба ҳар кор розӣ буд. Ӯ боварӣ дошт, ки ин зан аз гадо дида бештар пул медиҳад. Аз тарафи дигар шояд дуздидани Ҳазина ба ӯ нохушии зиёде орад. Боз куртачаи зебоаш, ки ӯ онро ҳуди ҳамагон рӯз ба кадом як испаниҳо фурӯхта буд. Хуллас, хатари ин кор зиёд аст.

Ӯ бо маънои — „ҳеч кор карда наметавонам“, — дастонашро ба ду тараф дароз кард.

— Ман дар бораи вай чизеро намедонам, — бовар кунондани шуд ӯ. — Дуруст аст, ки бародараш ҳафт моҳ пеш аз ин ӯро дуздида ба кучое бурд, вале аз ҳамагон рӯз то ба ҳол ман ӯро надидаам ва дар борааш чизе нашунидаам. Агар писарак гуфта бошад, ки ӯ дар ин ҷо зиндагӣ мекард, дуруст аст. Вале ҳоло кӯдак дар ин ҷо

нест ва дар кучо буданаширо ман намедонам. Агар дар бораи ӯ чизе фаҳмам, ҳатман ба шумо хабар медиҳам.

Хомушии тӯлоние ҳукмфармо шуд. Чашмони Розмарӣ як лаҳза бо чашмони ҷавонзана, ки дар назди оташдон менишаст, вохӯрданд ва ӯ номаълум ба сӯи кампир ишора кард. Розмарӣ бодикқат хонаро аз назар гузаронд. Танҳо як чое буд, ки ӯро пинҳон карда метавонистанд, дар зери кӯрпаи пушти кампир.

Вай одоби меҳмониро фаромӯш карду якбора аз ҷояш бархоста, ба ҳамон кунчи хона рафт ва бо тамоми овозаш се маротиба номи Хазиначи гирифта фарёд кард. Падарандар ҳам рангаш сап-сафед канда, аз ҷояш парида хест. Кампир пӯстакро ба рӯи кӯрпа партофтани шуд, вале дер шуда буд. Хазиначи, ки ӯро аз дасти модараш гирифта, ба зери кӯрпа пинҳон карда буданд, пинак рафта буд ва ин овози шиносу азизро шунидан замон бо фарёд аз ҷояш хест.

Розмарӣ кампирро тела дода, кӯрпаро ба як тараф партофт ва Хазиначи ба оғӯшаш гирифт. Хазиначи ба ӯ чунон часпид, ки ҷудо карданиш амри маҳол буд. Хурсандии духтарча ҳадду канор надошт. Ҳама тарсу ваҳм ва даҳшат паси сар шуда, ӯ боз дар оғӯши пуштибони худ буд. Дую ним рӯзи охир барои Хазиначи аз азобу даҳшат буданд. ӯро ба даруни халта андохта, дар мошини боркаш мебурданд ва ҳар гоҳ, ки вай аз тарс, хунукӣ ё гуруснагӣ гирия мекард, шаллоқ меҳӯрд. Дастони дағал ӯро аз оғӯши модараш кашида мегирифтанд, вале ҳоло ҳамаи ин ба охир расид. Овози барояш азиз ӯро ҷеғ зад ва акнун ӯ аз ҳар гуна хавфу хатар эмин аст. ӯ боварӣ дошт, ки дигар ҳеҷ кас ӯро аз ин оғӯши пурмеҳр кашида гирифта наметавонад.

Розмарӣ ба падарандар нигоҳ кард. ӯ аз қаҳру ғазаб рангаш тағйир ёфта, ба сӯи Розмарӣ рафтани шуд. Ҷаноби Свифт ҳам, ки марди чорпахлӯе буд, зуд аз ҷояш хест ва Саид Мӯҳаммад фаҳмид, ки барои ӯ ягона роҳи безарар ин бо мулоимӣ таслим шудан ва шартномаи муфид бастан аст. Бинобар ин дарҳол киёфаашро дигар карду бо табассуми сохта ба Хазиначи нигоҳ карда гуфт:

— Ана, худатон ӯро ёфтед ва акнун вай духтарчаи шумо мешавад. ӯ хурсанд аст, ки бо шумо меравад. Ман ҳам медонам, ки дар хонаи шумо ӯ ҳамеша сиҳату саломат мемонад. Шумо бар ивази ӯ пул диҳед ва ӯ азони шумо мешавад.

Розмарӣ, ки аз нақли Ҳомид ҳама чизро фаҳмида буд, маблағеро ном бурд, ки аз нархи гадои пир хеле зиёдтар буд. Саид Муҳаммад аз тарси он ки мабодо сару либоси кӯдак ба ёдашон наояд ва ба хотири ҳар чи зудтар аз меҳмонҳои нохонда халос шудан зуд розӣ шуд. Ў бо як риёкории сохта суҳанҳои тамаллуқомез гуфта, изҳори хурсандӣ менамуд, ки Ҳазина чунин зебову дулрабо аст ва барои гирифтани пул ба ҳамшира наздик шуд. Ҳазина овози наздикшавии ӯро шунида тарсид ва гирия карда ба Розмарӣ часпид. Ҳамшира пулро ба Саид Муҳаммад доду зуд ба болои кӯдаки ҳаросида ҳам шуд.

— Ором шав, Ҳазина, — гуфт ҳамшира. — Натарс, ӯ ба ту даст намерасонад. Ту акнун духтараки манӣ .

Ин овоз ҳаргиз дурӯғ нагуфтааст. Ва Ҳазина ҳам ба он бовар карду ором шуда, дар ҳуди ҳамон ҷо, дар ҳузури душмани худ, дар бағали ҳамшира қулайтар ҷо гирифта, пас аз лаҳзае хобаш бурд.

Ва онҳо азбаски дигар коре надоштанд, азм карданд, ҳоло ки ҳодисае рӯй надодааст, ҳарчи зудтар аз он ҷо бираванд. Розмарӣ бо падарандар ва кампир хайрухуш карду ба тарафи модари Ҳазина рӯ овард, вале ҷои ӯро дар назди оташдон ҳолӣ дид. Он ҷо танҳо духтарчаи хурдакаки чашмқалон менишаст.

Модар ҳангоми доду гирифт номаълум аз кулба берун рафта буд. Ў он лаҳза аз қаҳру ғазаби шавҳар ва оқибати рафтори худ андешае надошт. Вай ба торикӣ нигоҳ накарда, саросемавор бо пайраҳаи морпеч ғалтону хезон ба пеш медавиду писарашро ҷеғ мезад. Ў пай бурда буд, ки писараш дар ҳамин қарибихост, вагарна онҳо хонашонро чӣ тавр меёфтанд? Бо вучуди ин, ҳангоме ки ҷисми лоғараки шабаҳмонанде дар равшании нури маҳтоб аз паси дарахтони канори қабристон давида баромад, ӯ як қад парид. Ҳомид дасти модарашро бўсид, вале ӯ аз тарсе, ки мабодо касе набинад, писарашро боз ба зери сояи дарахтон кашид. Вай дар зери дарахти пир истода, бодикқат ба рӯи фарзандаш менигаристу меҳост аз дидораш сер шавад.

— Писарам, писаракам, — мегуфт ӯ сару рӯи Ҳомидро сила карда. — Корҳоят чӣ тавр? Сихату саломат ҳастӣ?

— Ҳамааш дуруст, — пичиррос зад ӯ. — Ман дар шаҳр кор мекунам. Ҳамааш хуб... Ҳазина чӣ? Падарам чӣ гуфт? Онҳо ӯро ёфтанд?

— Хонуми бритони пул дод ва акнун ӯ ба Хазина ҳаққи модарӣ дорад. Ман дигар аз ӯ хавотир нестам... Вале ту писарам ба хона, ба наздам баргард, ман ту ро хеле пазмон шудам.

Ҳомид ба маънои инкор сар чунбонд.

— Ман наметавонам, ман метарсам, — бо овози паст ҷавоб дод ӯ. — Падарам маро то мурдан мезанад. Ман дар он ҷо соҳиби қор ҳастам. Барои зиндагӣ мерасад. Илова бар ин, бегоҳиҳо ҳамшира ба мо хӯрок медиҳад. Боз ӯ китоби зиндагиномаи Исоро дорад. Ин ҳамон Одамест, ки ӯ дар борааш ба ту нақл карда буд, ҳамоне, ки кӯдакнро рӯи дастонаш мегирифт. Дар ин китоб роҳе тасвир шудааст, ки бо он Худо моро ба осмон мебарад. Ҳар чизе, ки ӯ аз ин китоб меғӯяд, маро хушбахт мекунад ва ман меҳоям аз он боз ҳам зиёдтар дониш омӯзам.

ӯ хеле ҷиддӣ суҳан мегуфт ва модар ӯро саҳттар ба оғӯш кашид. Вай хеле сабзид буд, вале ба назари модараш ҳаробу лоғар менамуд. Лекин ба ҳар ҳол ӯ соҳиби хушбахтии гардида буд. Нури маҳтоб аз байни баргҳои нуқрафром мегузашт ва ӯ дид, ки хангоми суҳангӯӣ рӯи писараш ҷило медиҳад. Оҳ, агар ӯ қудрате медошт, то аз паи писараш биравад! Вале модар бебаҳт буд...

Ин тавр бошад, писарам, ту бояд ба ин ҷо омада, ба ман ҳам нақл кунӣ. Ман ҳам меҳоям хушбахт бошам. Падарат ту ро намезанад. ӯ ҳоло писараки дигареро киро карда, ба ӯ пул медиҳад, то ин ки бузҳоро бонӣ кунад. ӯ доим ғур-ғуркунон таассуф меҳӯрад, ки ту нестӣ, то хизматашро ба ҷо оӣ. Ман аминам, ки агар баргардӣ, ӯ аз омаданат ҳатто хурсанд мешавад.

Писарак сарашро ба китфи модар гузошта, хомӯшона гуфтаҳои ӯро мулоҳиза мекард. ӯ аз оворагӣ дарбадарӣ, аз он ки бояд ғами худро хӯрад ва аз он ки хеле барвақт аз фароғати кӯдакӣ бебаҳра гаштааст, бисёр монда шуда буд. Дилаш меҳост, ки боз кӯдаки хурд шаваду бе ҳеҷ шарм ақаллан муддате бошад ҳам дар оғӯши гарму нарми модараш бошад. Вале агар ҳуди ҳозир ба хона баргардад, ӯ ҳеҷ гоҳ хондани он Китобро ёд намегирад ва шояд роҳи расидан ба осмонро тамоман фаромӯш кунад. Ғайр аз ин ӯ ҳоло ҳам аз падараш метарсад.

Пас аз сукути тулонӣ ӯ бо як душворие ба қарори қатъӣ омад. :

— Ман ҳозир меравам, — пичиррос зад ӯ, — чунки бояд хондани он Китобро, ки роҳи расидан ба осмонро нишон медиҳад, ёд гирам.

Баъд, вақти расидани мавсими дарав омада, ҳамаашро ба ту нақл мекунам. Фақат ту аз падарам хоҳиш кун, ки маро назанад.

Ҳамин вақт аз пайраҳа садои шарфаи пой шунида шуд. Ба сӯи онҳо шуои нури фонуси ҳамшира наздик мешуд. Онҳо зуд аз ҷой хеста, ба ҷои кушод баромаданд. Модар кӯдаки хобидаашро бўсид ва дар ҳақи ҳамшира дуо карда, ба писараш даст доду ҳарфе нагуфта ба сӯи хонае, ки ҷазои шавҳар интизора ш буд, роҳ гирифт. Вале ҳоло ӯ қаноатманд буду дигар тарсе надошт. Акнун Ҳазина дар ҷои бехатар аст. Ва ӯ писаракашро дида, дилаш ором гирифт. Аҳволи писараш хуб аст ва ӯ ваъда дод, ки ба наздаш бармегардад. Боқӣ ҳама чиз барояш аҳамияте надорад.

Гурӯҳи хурди одамон сӯи водӣ шиноб мекарданд. Ҷаноби Свифт Ҳазинаро мебурд, Розмарӣ бо фонус роҳро равшан мекард, Ҳомид дилпуруна аз пайраҳаи барояш шинос пешопеши онҳо роҳ мерафт. Онҳо ба мошин наздик омада буданд, ки аз ақиб садои қатъии пой ва фарёди ғазаболуд шунида шуд. Ин Саид Муҳаммад буд, ки аз паси писараш меомад. Яқбора ғайб задани завҷаш ба дили ӯ шубҳае андохт ва шодие, ки баъд аз баргаштани занаш дар қиёфааш хувайдо буд, шубҳаашро зиёд намуд.

— Падарандарам, — гуфт Ҳомид ва тирвор ба сӯи мошин давид. Ҷаноби Свифт Ҳазинаро ба Розмарӣ дод ва зуд паси ҷанбари мошин ҷо гирифта, онро ба кор дароварду дари ақибро кушод. Дар як лаҳза Ҳамшира, Ҳазина ва Ҳомид дохили мошин шуданд ва он садои ҷонхароше бароварда, бо шаст ба пеш ҳаракат кард.

Мошин ба суръати баланд майдони васеъи бозорро убур кард. Саид Муҳаммад дар зери дарахти эвкалипт истода, ба мошини торафт дуршаванда бо қаҳру алам менигарист.

Пас аз чанд дақиқае онҳо дар мошин бофароғат ҷой гирифта охи сабуке кашиданд, ки акнун аз тарсу ваҳм озоданд. Ҳазинаро хоби ширин бурда буд. Ҳомид андешамандона ба қуллаҳои кӯҳ нигариста аз дил мегузаронд, ки як бегоҳи тобистон, ҳангоми расидани айёми дарав ӯ ба ин манзил бармегардад ва дигар аз ҳеҷ чиз наметарсад, зеро Исо гуфтааст: „Ман нури ҷаҳон ҳастам, ҳар кӣ Маро пайравӣ кунад, дар ториқӣ роҳ напаймояд, балки нури ҳаётро ёбад.“

Боби 19

Хангоме ки Хомид воқеаҳои дар боло зикршударо паси сар мекард, Ченни як рӯзи беохирро дар чордевори хона гузаронид. Ў вақти зиёде дошт, ки дар танҳои нишаста андеша кунад. Фикрҳои гуногун дар майнааш чарх мезаданд. Тақдири Хазина ўро ором намегузошт. Ох, агар ў бармегашт! Он гоҳ, фикр мекард Ченни, рафтори сабукфикронааш бахшида мешуд ва ў зиндагии навро оғоз менамуд. Ин зиндагии худпарастона ба дилаш задааст. Охир ў бо хислати бадаш зуд-зуд димоғи дигаронро месўзонад. Чанд рўз пеш аз ин ў боварӣ дошт, ки хислаташро дигар карда наметавонад, вале холаи Розмарӣ гуфт, ки роҳи ислоҳ вуҷуд дорад. Ченни ба ў боварӣ дошт.

Ченни фикри гулчиниро, ки ният карда буд, аз сар дур карду ба рӯи кундаи сари роҳ нишаста, ба фикр фуру рафт.

Ох, агар ў дар бораи Исои Худованд маълумоти зиёдтаре медошт ё соҳиби Китоби Муқаддас мебуд, ҳудаш зиндагиномаи Ўро меҳонд! Ҳамин вақт ў сурати дар хонаи холааш дидаро ба хотир оварду ором шуд. Исо чунон инсондӯст буд, ки бачаҳо аз ў тарсе надоштанд. Ва Ў меҳоҳад ба дили торику маҳками Ченни даромада, онро аз

нури бахшандаю оромидиҳандаи Худ пур кунад. Шояд зина ба зина ё ба ҳамин наздикӣ „Ман“ — и бадқаҳру азхудрафтаи ӯ дари дили худро ба рӯи Меҳмони пурнур қушояду аз ҳузури ӯ саропо равшан гардида, худ низ пурқувват, бамеҳр ва инсондӯст шавад. Ин ба он монанд аст, ки шумо дар дохили фонуси ҳолӣ шамъро фурӯзон мекунед ва он гоҳ нури аз он паҳншаванда гирду атрофро равшан месозад, — мегуфт ҳолаи Розмарӣ. Ва ӯ ин суханонро саҳт дар хотир гирифт.

— Маро бубахш ва ворида ман шав! Илтиҷо мекунам, ворида шав! — рӯяшро ба офтоб нигаронда пичиррос зад духтарча. Ҳамин вақт овози модараш, ки ӯро садо мекард, ба гӯшаи расид. Вай аз ҷояш хеста ба сӯи модараш давид ва худро ба оғӯши ӯ партофт. Чашмонаш аз бозёфти асрори нав мисли ситорачаҳо медурахшиданд.

— Модарчон, модарчони меҳрубонам! — ба модараш часпида фарёд мезад Ҷенни.

Баъд хичил шуда ҷониби теппа давид ва шодикунон аз болои тарқиши замин частухез мекард. Вай даст боло карда меҳандид, гӯё шодии пинҳоние ӯро ба боло мекашида бошад. Модар бо тааҷҷуб аз паси ӯ давида рафт. Вақте ки онҳо бармегаштанд, офтоб ғуруб мекард ва шӯълаҳои охиринаи он осмонро нилгун месохтанд. Ҷенни фикр мекард, ки ин рӯз беохир аст, вале ҷӣ хел гузаштани онро нафаҳмида монд. Баъд аз соате ӯ дар ҷойгаҳи худ дароз кашида буд.

— Модарчон, — гуфт духтарак, — аздусар маро то омадани онҳо хоб намебарад. Вале агар ногоҳ хобам бурда монам, маро ҳатман бедор кун. Ҳатман!

Хонум Свифт дудила буд. Вай ҳаргиз қўдакро бедор кардани набуд, аммо ӯ имрӯз гапдарову хеле бомаънӣ шуда буд, бинобар ин модар хоҳиши ӯро рад накарда гуфт:

— Майлаш, азизам. Агар Ҳазина ҳамроҳи онҳо бошад, туро албатта бедор мекунам. Вагарна ҳамаашро пагоҳ мефаҳмӣ.

Аз шунидани чунин суханҳо духтарча кавоқ карду норозиёна ба модараш нигариста гуфт:

— Агар Ҳазина наояд, ман дигар умуман бедор шудан намехоҳам. Ҳеҷ вақт!

Ӯ боварии комил дошт, ки ҳаргиз хобаш намебарад, вале чун ҷароғро хомӯш карданд, танҳо монд ва чашмонаш фавран пӯшида шуданд...

Шабона модар ӯро бедор кард ва духтарак чашм кушода дид, ки холааш рӯи бистари вай нишастааст. Ў хандакунон дар даст бўҳчаеро нигоҳ медошт, ки ба қолинчаи мошин печонида шуда буд.

— Ҳазина, — дод зад Ченни ба бўҳча дарафтода. Ҳазина як чашмонашро кушоду пас аз дақиқае боз хобаш бурд. Ченни бо лаби пуртабассум назди хола нишаста, нақли ӯро дар бораи ҳодисаҳои дар давоми рӯз ба амал омада гӯш мекард.

Соат дуи шаб буд. Онҳо чой дам карда, якчоя ба сари миз нишастанд. Ченни ҳаргиз чунин нимашаби барояш гувороро дар хотир надошт. Ин шаб тамоми умр дар ёдаш хоҳад монд. Ҳазина боз ҳамроҳи онҳост ва ҳама шӯхию якравиаш, ки боиси чунин ҳодисаи нохуш шуда буданд, дар як он фаромӯш гаштанд. Акнун ӯ зиндагиро аз нав оғоз хоҳад кард — кӯдаки нав дар ҳаёти наву хушбахтона!

Ченни дар рӯи бистари хоб, дар ихотаи одамоне, ки барояш азизу муҳиб буданд, худро хеле хушбахт ҳис мекард. Хурсандии самимонаи ӯ ба ҳама таъсир карда буд ва агарчи модар бори чорум мегуфт, ки вақти хоб шудааст, касе ба ӯ эътибор намедод ва ҳама машғули чойнӯшию сӯҳбат буданд. Вақте ки чаноби Свифт лаҳзаи аз Саид Муҳаммад гурехтанашонро нақл мекард, ҳама аз ханда қариб буд нафасгир шаванд. Овози хандаи онҳоро шунида, Ҳазина ҳам бедор шуд. Ба вай ин ғалоғула тамоман маъқул набуд, бинобар ин ӯ монанди бумча чанд дафъа мижа заду ба зерӣ кӯрпааш даромада, боз хобаш бурд. Хонум Свифт бори панҷум такрор кард, ки вақти хоб шудааст, чаноби Свифт бошад ва ӯ чунин ҷавоб дод:

— Хеле хуб, вале аввал ба ман каме хӯрок дех, чунки баъд аз нақли саргузаштамон ман хеле гурусна мондам.

Баъд холаи Розмарӣ хӯрок пурсид. Баъд аз вай Ченни ва дар охир худи хонум Свифт ҳам қарор дод, ки бояд каме хӯрок бихӯрад.

Ва танҳо вақте хонум Свифт бори шашум гуфт, ки ҳама бояд хоб кунанд, хоҳиши ӯро иҷро карданд. Ҳама Ченниро бўсиданд ва ба ӯ хоби хуш орзу намуда, ба даҳлез баромаданд.

Ченни танҳо монда бошад, ҳам хеле хушбахт буд. Худованд дуои онҳоро шунида, Ҳазинаро баргардонд.

Субҳи рӯзи дигар ба ғайр аз холаи Розмарӣ ва Ҳомид, ҳама то баланд баромадани офтоб хоб буданд. Ҳомид, ки дирӯз дар

нишастгоҳи ақибӣ мошин аз хоб сер шуда буд, чашми рӯз накафида бедор шуд.

Ӯ саҳарии барвақт дари хонаи ҳамшираро тақ-тақ кард. Вай дасту рӯашро дар оби ғаввора шуста, топ-тоза шуда омада буд. Гарчанде либосаш чиркину дарида ва пойҳояш пур аз захм буданд, дар ӯ қувваи бузургу ғайрати пурҷӯшу хурӯш ҳис карда мешуд.

Писарак хурсандона дасти ӯро бўсиду хандида, бе даъвати ҳамшира ба хона даромад.

Аз афташ ӯ кори махсусе дошт, чунки якчанд сония дар ҷояш хомӯш истода пушти каллаашро меҳорид ва баъд якбора аз Ҳазина пурсон шуд.

— Ҳамааш хуб аст, — ҷавоб дод ҳамшира. — Ту ӯро дидан меҳохӣ?

Ҳомид ба саволи ӯ ҷавобе надода, саросемавор ба ҷои хоби Ҳазина давида рафт. Ҳазина дар ҷои муқаррарии худ, дасташро зери сараш гузошта меҳобид.

Писарак қаноатмандона сар ҷунбониду бо умеди он, ки хӯрдани пайдо кунад, ба ақибаш нигоҳ кард. Бале, ӯ вақту соати ташрифи худро дуруст муайян карда буд, чунки ҳамшира айнан ҳамин вақт нахорӣ меҳӯрд. Ӯ каме дуртар аз мизи ҳамшира чорзону нишасту Розмарӣ ба вай як пиёла қаҳва ва як бурда нонро дароз кард. Ӯ фур-фуру чап-чапунон, бо иштиҳои том нону қаҳваро хӯрда, дар охир бо ангушташ таги пиёлари тоза карда лесид, ки мабодо шакари мондагӣ хайф нашавад ва ба назди ҳамшира наздиктар нишаста пурсид:

— Ба ман хонданро ёд диҳед.

Ӯ бо шубҳа ба Ҳомид нигариста гуфт:

— Бисёриҳо инро меҳоханд, вале баъд ба мушкилӣ тоб намеоранд. Ба болои ин қорам зиёд аст ва ман вақти ҳолӣ надорам.

Ҳомид саросема сар ҷунбонда, гуфт:

Ман ҳар рӯз меҳонам, то вақти сар шудани дарав бояд хонданро ёд гирам. Чунки он вақт ман ба хона бармегардам. Падарам аз бозгашти ман хеле хурсанд хоҳад шуд, чунки бениҳоят серкор аст. Оё то расидани айёми дарав хонданро ёд гирифта метавонам?

— Ба гумонам ёд мегири, — ҷавоб дод ҳамшира, — вале ба шарте ки ба хонаам тез-тез омада истӣ. Лекин ба ман бигӯй, Ҳомид, барои чӣ ту хонданро омӯхтан меҳохӣ?

— Ман бояд ба хона баргардам. Вале агар хонда натавонам, кӣ дар он ҷо ба ман роҳи ба осмон рафтанро нишон медиҳад?

— Маълум мешавад имонат комил аст, ки Китоби Худованд — роҳест барои расидан ба осмон? — пурсид ҳамшира.

— Бале, ман Исои Худовандро дар хоб дидам. Вай дастонашро ба ду тараф кушода меистод. Ба гумонам $\bar{U}$ дар рӯи салиб буд. Дар паси салиб бошад дари кушодае буд ва $\bar{U}$ ба ман гуфт, ки назди шумо оям, чунки ҳамааш дар Китоби шумо навишта шудааст.

— Хеле хуб, — гуфт ҳамшира. — Ту метавонӣ ҳар рӯз, айнан дар ҳамин вақт оӣ. Ҳоло ҳуди ҳозир шуруъ мекунем.

Боби 20

Вақти меҳмонӣ дар хонаи Розмарӣ ба охир мерасид ва сахари барвақти шанбеи охирин онҳо бори дигар ҳама якҷоя ба сайри кӯҳсор баромаданд. Падару модар, хола, Ченни ва Хазина бо худ сабади пур аз ғизоро гирифтанд.

Онҳо аз байни якчанд деҳае, ки боми хонаҳояшон пахолу қамишпӯш буданд ва аз паҳлӯи харсангҳо гузашта, торафт болотар мебаромаданду дарахтҳои сарсабзи дараи дар поён монда ва қуллаҳои барфпӯши дар баландӣ бударо тамошо карда мерафтанд.

Мошин охиста-оҳиста ба боло мерафт ва дере нагузашта, ба ҷангали салкин, зери сояи дарахтони санавбар гӯта зад, ки домани дарахтҳои бузургаш пур аз бойчечакҳои хиразарди англисӣ буданд. Розмарӣ, ки даҳ сол боз баҳори англисиро надида буд, якумин шуда аз мошин берун баромаду шодикунон сӯи гулҳо давид ва якбора худро байни онҳо партофт.

Ҳама саршори эҳсоси зиёд хомӯш монда, ҳавои пур аз нақхати гулҳои муаттарро чуқур бӯй мекарданд.

Ченни аз як марғзори гулпӯш ба марғзори дигар гӯё парвозкунон як даста гули сафед чиду ба рӯи кундаи дарахт нишаст, то онҳоро ба тартиб орад.

Духтарак хеле меҳост сирри дилашро ба холааш кушояд, вале ҳеҷ фурсати мувофиқ пайдо намешуд. Ў ҳис мекард, ки бо ӯ чизе рӯй дод ва ӯ бояд бидонад, ки оқибат чӣ хоҳад шуд. Танҳо холаи Розмарӣ метавонад ба ӯ инро фаҳмонад.

— Худоё, — илтиҷо кард Ченни, — коре кун, ки холаам ба ман наздик шуда сухане бигӯяд ва ман ба ӯ ҳамаашро нақл кунам.

Ва Худо дуои ӯро шунид, чунки пас аз чанд дақиқа холаи Розмарӣ аз дигарҳо ҷудо шуда, рост ба сӯи ӯ равона шуд.

Лекин духтарак аз фурсат истифода бурда натавонист. Ў калимаҳои дарқориро намеёфт. Кошки холааш аввал шуда гапро сар мекард. Вале ӯ хомӯш буд ва баъд дар бораи ҷангалҳои англисӣ нақл кардан гирифт. Лекин Ченни ба ин мавзӯ тамоман завқе надошт. Фикри ӯ танҳо ба як масъала банд буду халос. Ў меҳост аниқ бифаҳмад, ки ду рӯз пеш аз ин бо ӯ чӣ ходисае рӯй дод. Вале ҳар қадар бештар кӯшиш мекард, ки ин ҳолаташро бо сухан изҳор кунад, ҳамон қадар зиёдтар ба душворӣ дучор мешуд. Якбора ҷашмонаш пур аз ашк шуданду ӯ тайёр буд, ки гапро сар кунад, вале ҳамин лаҳза модараш онҳоро барои ҳӯрокхӯрӣ ҷеғ зад. Фурсати ғанимат аз даст рафта буд ва шояд ҷунин ҳолати мувофиқ дигар муяссар намешавад.

Вақте ки сари дастархон нишастанд, табъи Ченни хуш буду ӯ бо завқ ҳӯрок меҳӯрд, чунки ҳавои тозаи кӯхистон иштиҳояшро оварда буд. Баъд аз ҳӯроки пешин ӯ ва падараш паи омӯхтани дарёчаи кӯҳӣ шуданд, ки ин хеле шавқовар буд. Лекин дили ӯро мудом як ҳисси дардманди яъсу ноумедӣ фишор меод ва ҷои шодиву сурур ҳолӣ монда буд.

Онҳо пеш аз ғуруби офтоб ба сӯи хона равона шуданд. Ченни сарашро болои китфи падараш гузошта меҳобид. Баногоҳ ба ёдаш омад, ки пагоҳ иди Фисҳ мешавад ва ӯ хеле хурсанд шуд. Ченни ин рӯзро бисёр дӯст медошт. Дар ин рӯз болои мизи онҳоро ҳамеша гулҳои сафеди наргис ва тухмҳои рангкардашуда оро меоданд. Ў ҳамеша куртаи сафеди зебо мепӯшиду ба мӯяш лентаи сафед мебаст. Баъд аз ҳӯроки пешин ӯ бо волидайнаш ба калисо мерафт, ки ин барояш ниҳоят ҳаяҷонбахшу гуворо буд. Ченни дар ёд дошт, ки он

рӯзҳо ҳамеша офтобию боғҳо пур аз гулҳои сафед буданд. Калисо ҳам бо гулҳои нозуки барфак ва гулҳои сафеди наргис оро дода мешуд. Хори писарбачаҳо, либоси сафед дар тан, суруди „Исои Масеҳ эҳё шуд!... Ҳалелуёҳ!“ — ро меҳонданд. Вале пагоҳ онҳо ба калисо намераванд, чунки он дар ин ҷо вучуд надорад. Аммо Љенни назди холаи Розмарӣ бо дастагули сафед мееравад ва шояд онҳо ба худ муҳити ба калисо наздикро ташкил мекунад ва он гоҳ холаи Розмарӣ боз дар бораи Худо сухан меронаду Љенни имкон пайдо мекунад, ки ба ӯ ҳамаи гапашро бигӯяд.

Духтарак дасташро болои дасти падараш гузошта гуфт:

— Падарҷон, мошинро ҳамин ҷо нигоҳ доред!

Љаноби Свифт мошинашро нигоҳ дошт.

— Љӣ ходиса шуд? — меҳрубонона пурсид ӯ.

— Ман бояд чизеро бигирам, — гуфт ӯ ва аз мошин ба берун ҳақида, рӯ ба ақиб давид, то ки холаи Розмарӣ амалашро набинад. Ӯ саросемавор як даста гули сафед чида, онро бо свитераш печонид ва ба сӯи мошин давид.

— Ту дар он ҷо ҷӣ ёфтӣ, Љенни? — пурсид падар.

— Инаш маҳфист, — ҷавоб дод ӯ. — Акнун метавонем роҳамонро давом диҳем.

Хонум Свифт, ки аз оинаи ақибии мошин рафтори духтарчаи ҷолокашро тамошо мекард, як табассум намуду ҷизе нагуфт. Танҳо вақте ки Љенни наргисҳои чидаашро ба кӯзаи пуроб гузошта барои хоб кардан рафт, ӯ фаҳмид, ки онҳо барои ҷӣ лозиманд.

— Модарҷон, — гуфт Љенни, — пагоҳ иди Фисҳ аст ва ман медонам, ки дар ин рӯз дар ҳар хонадон ҳамеша бояд гулҳои сафед бошанд. Иҷозат деҳ, ки ман саҳарии барвакт хеста, ин гулҳоро ба холаи Розмарӣ барам?

— Албатта, — гуфт модар. — Ман гумон мекунам, ки ин кори хубе мешавад. Вай бо ту хеле меҳрубон аст, Љенни. Бедор шудан замон метавонӣ ба назди ӯ равӣ ва нахориеро ҳамон ҷо бихӯрӣ. Ман ҳозир куртаи идонаатро тайёр мекунам.

Модар Љенниро бўсида берун баромад ва духтарчаи хушбахт бо дили пур аз умеду фараҳ зуд хобаш бурд.

Саҳарии рӯзи дигар ӯ хеле барвакт бедор шуд. Посбони масҷид мусулмонро айнан ҳамон соате ки дар Англия занги ноқусҳо эҳёи Исои Масеҳро эълон мекарданд, ба намоз даъват менамуд. Љенни

боз дақиқае дар чойгаҳаш дароз кашида, бӯи латифи гулҳоро нафас кашид. Баъд зуд бархоста дасту рӯяшро шуст ва куртаи зебоашро пӯшида, як ба оина нигоҳ карду ба берун баромад.

Кӯчаҳои шаҳр ҳолӣ буданд. Шоҷад ҳоло ҳеҷ кас бедор нашуда бошад. Рӯи зинаҳои нимвайрона якчанд бачаҳои бехонумон меҳобиданд. Гирду атрофро бенавой, рӯҳи тирагӣ ва бесаводӣ фаро гирифта буд. Ба Ҷенни, ки куртаи осмонранги тоза дар тан дошт ва медонист, ки наздиконаш ба ӯ меҳрубон ҳастанд ва ӯ низ онҳоро дӯст медорад, дидани чунин бадбахтӣ душвор буд. Ӯ ба хоҳири эҳёи Масеҳ, ки ба ҷаҳон нури абадии зиндагиро овардааст, як даста гулҳои сафед дар даст ба назди холааш мешитобид.

Ба хона наздик шуда, ӯ оҳиста дарро кӯфт. Холаи Розмарӣ, ки аллакай аз хоб хеста нахорӣ тайёр мекард, хайрон шуда аз тиреза нигоҳ кард, ки ин меҳмон кӣ бошад? Вале вақте вай кӣ будани ӯро фаҳмид, зуд ба поён фаромада дарро кушод. Ҷенни хурсанду хушбахт дастаи гулҳоро ба холааш дароз кард.

— Гулҳои сафед ба ҷашни иди фисх! — ботантана гуфт ӯ. — Ман онҳоро дирӯз аз шумо пинҳонӣ чиндам.

Онҳо даст ба даст гирифта, ба болохона бароманд. Ба рӯи дастархон аллакай нахорӣ ва ба гулдон дастагуле аз бойчечакҳо гузошта шуда буд. Онҳо наргисҳои сафедро ба гулдони дигар гузошта, сари миз нишастанд.

— Гӯё ки дар калисо бошем, ҳамин тавр не, холаҷон? — гуфт Ҷенни.

Офтоби оламоро оҳиста-оҳиста аз паси кӯҳҳо боло мебаромад ва болохонаи Розмариро гарму равшан мекард. Духтарак, ки аз муҳити гирду атроф хеле розӣ буд, ба холааш наздиктар нишасту даъватро интизор нашуда хӯрок хӯрдан гирифт.

— Агар мо дар хонаамон мебудем, — хӯрокхӯриро бас карда гуфт Ҷенни, — имрӯз албатта ба калисо мерафтем. Афсӯс, ки дар ин ҷо калисо нест, ҳамин тавр не, холаҷон? Вагарна ҳама якҷоя ба он ҷо мерафтем.

— Бале, — ҷавоб дод холааш, — ман ҳам чанд сол аст, ки ба калисо нарафтаам. Мақсади асосии ба калисо рафтан ин бо Худо вохӯрдан ва якҷоя дуо хондан аст. Ман бо Ӯ ҳар рӯз ҳамин ҷо, дар хонаи худам вомехӯрам. Ҳоло пеш аз омадани ту ман дар бораи иди фисх меҳондам ва хеле хушбахт будам.

— Баъд аз наҳорӣ ба ман ҳам мехонед. — пурсид ӯ.

Ва Љенни баъд аз хӯрдани хӯрок баҳузур нишаста, нақлеро дар бораи зане, ки саҳарии барвақт ба боғ сари тобут омада буд, гуш кард.

— Масеҳ Марямро дар боғ вохӯрд — гуфт Розмарӣ, — бо шогирдонаш бошад Ў дар хонаи хурдакае вохӯрда буд. Бо ду нафари дигараш Ў дар роҳ рӯ ба рӯ шуд. Петрусро ӯ дар соҳил вохӯрд. Ана, дидӣ, Исо бо одамон на танҳо дар калисо вомехӯрад.

— Ҳа, — гуфт Љенни, чашмони худро ба ӯ нигаронида, — медонӣ ман ба ту чӣ гуфтани будам? Ҳамон рӯзе, ки шумо ба ҷустуҷӯи Ҳазина рафта будед... Ба гумонам Ў бо ман дар тепшае, ки гулҳои чинорак мерӯянд, вохӯрд. Ман Исоро хоҳиш кардам, ки омада дар дили ман ҷой гирад, ба монанди равшании фонус, то ин ки ман дигар бадқаҳру худбин набошам.

Ва ман худро хеле хушбахт ҳис кардам, вале баъд гумон кардам, ки шояд ин сохтакорӣ бошад. Ту чӣ гумон дорӣ, Ў дар ҳақиқат омадааст, холаҷон? Охир ман дар худ ягон тағйиротеро ҳис намекунам.

Розмарӣ чанд лаҳза хомӯш истода, баъд оҳиста гуфт:

— Љенни, Марям аз кучо фаҳмид, ки Исо ҳамроҳаш буд?

— Љунки Ў номи Марямро ба забон гирифт, — маҳзунона ҷавоб дод Љенни. Вале ин кор ба вай душвор набуд, зеро ӯ Исоро ҳам шунидааст ва ҳам дидааст.

— Ҳа, ман медонам, — гуфт Розмарӣ. — Ба мо ҳам осон мешавад, агар мо бовар кунем, ки Худованд ҳақгӯӣ аст. Ҳозир ман ба ту матнеро нишон дода, қиссаеро нақл мекунам.

— Хуб, — розӣ шуд духтарак.

Вай шунидани қиссаҳоро хеле дӯст медошт. Ў ба Китоби Муқаддасе, ки холаи Розмарӣ кушода буд, нигоҳ карда, ояти якумро аз боби 43-юми китоби Ишаъёи Набӣ хонд: Акнун Худованд чунин мегӯяд: „— Натарс, зеро ки Ман туро раҳонидаам, туро ба исми ту хондаам, ту аз они Ман ҳастӣ“.

— Ин матн шаберо ба хотир меорад, ки мо ба ҷустуҷӯи Ҳазина рафта будем, — гуфт Розмарӣ ва ба тарафи Ҳазинаи хобида нигоҳ кард.

— Ў бо ман ҳаёти хушбахтона дошт, вале ўро дуддиданд. Ман Ҳазинаро хеле дӯст медорам ва медонам, ки ӯ бе ман бадбахт мешавад. Аз ин рӯ ба ҷустуҷӯяш баромада, ўро дар ҳолати гуруснагӣ

ва хунукхӯрдаву ҳаросон пайдо кардам. Вай ба ман эҳтиёҷ дошт. Ў намедонист, ки ман дар наздикии вай ҳастам, вале ман медонистам, ки ӯ дар ҳамон ҷост. Ва ман чӣ кор кардам?

— Ту ўро ҷеғ задӣ! — бо ҷашмони дурахшонаш нигариста, гуфт Љенни. Вай ин қиссаро хуб медонист вале онро тақрор ба тақрор шунидан меҳост.

— Ҳа, дуруст, — хандида гуфт Розмарӣ, — вале ҳозир мо ин қиссаро андаке дигар хел нақл мекунем. Фарз кардем, ки ман номашро гирифта ҷеғ задам. Ман гуфтам: „Ҳазина“ ва ӯ чӣ кор кард?

— Ў дарҳол аз зери кӯрпа баромад, — фарёд зад Љенни ва бо завок хандид.

— Бале, ӯ дарҳол пайдо шуд, — тақрор кард ҳола. — Ў бадбахту ҳаросон буд ва медонист, агар аз зери кӯрпа барояд, хушбахт ва эмин аз ҳама хавфу хатар мешавад. Бинобар ин ӯ напурсид, ки ман чӣ тавр ба он ҷо рафтам ва оё ин дар ҳақиқат ман ҳастам. Ў медонист, ки ин манам, овози маро мешинохт ва ин овоз ўро ҷеғ зад: „Ҳазина!“ Ў танҳо баъди аз худро ба бағали ман партофтан боварӣ ҳосил кард, ки аз ҳамаи бадбахтиҳо раҳой ёфтааст. Ў ки маро „оча“ меномад, медонист, ки ба ман бовар қардан мумкин аст. Љенни, бо ту ҳам дар тепша айнан ҳамин воқеа рӯй додааст. Ту дар бораи Исо хеле кам медонистӣ ва ҳаставу бадбахт будӣ. Вале Исо дар бораи ту ҳама ҷиро медонад ва меҳонад ту ро хубу хушбахт гардонад. Ва Ў номи ту ро гирифта, фарёд кард. Ту медонистӣ, ки ин Ўст ва аз ҳамон лаҳза худро тамомаи бехатар ҳис кардӣ.

— Танҳо ду рӯз, — гуфт Љенни.

— Ҳа, тамомаи дуруст, — розӣ шуд ҳола. Айнан ҳамин ҳол бо Ҳазина рӯй дод. Ў дар бағали ман ором менишаст, вале садои падарандаширо шунида, ба ларзаву гирия даромад. Вай овози шахсеро, ки ўро дуздида озор меод, шунида дудила шуд, ки оё дар ҳақиқат ҳамаи ин рост аст? Ҳар гоҳ, ки мо ба Исо рӯ меорем, хоҷаи пештараи мо — шайтон, ки хубиву хушбахтии моро дида наметавонад, бо овози баланд талқин мекунад, ки ҳамаи ин дурӯғ аст. То даме ки мо ўро гӯш мекунем, ҳаросону бадбахт ҳастем. Вале набояд аз ҳиссиёти худ шарм дорем, зеро Исо тағйирнопазир аст. Ба ҳеҷ чиз нигоҳ накарда, Ў моро як хел дар назди Ҳуд нигоҳ дошта, як хел дӯст медорад.

— Фаҳмо, — андешамандона гуфт духтарак, — ман дар бораи шайтон тамоман фаромӯш кардам.

— Дар бораи ӯ фикр кардан лозим нест, — гуфт хола. Агар ту дар ҳақиқат бо Исо бошӣ, шайтон ба ту бадӣ карда наметавонад. Вай нотавон мешавад. Ба монанди он марди баде, ки Ҳазинаро аз ман гирифта натавонист. Ў туро танҳо тарсонда метавонад, албатта агар ба ӯ гӯш диҳӣ...

Хайр, акнун давомашро гӯш кун баъд чӣ шуд. Ман назди Саид Мухаммад омадаму пулро аз кисаам гирифта, ба ӯ додам. Агар Ҳазина андаке калонтар мешуду ба маънои ҳодиса сарфаҳм мерафт, ман ба ӯ мегуфтам: „Натарс, Ҳазина, ман туро харида гирифтам. Ман туро ҷеғ задам ва ту назди ман омадӣ, акнун ҳеҷ кас туро аз ман ҷудо карда наметавонад. Ту аз он ман ҳастӣ, абадӣ.“ Мо аслан ҳама ба Худо тааллуқ дорем, чунки Ў моро офаридааст. Вале вақте ки мо гуноҳ карда, соҳиби худро тарк намудем, шайтон хурсанд шуда гуфт: „Аknун онҳо аз он мананд!“ Вале Исо, ки одамонро хеле дӯст медорад, розӣ аст бо ҳар роҳ моро ба наздаш баргардонад ва бо нархи баланд ба Худ харида гирад. Музди гуноҳ — марғ буд ва Исо, ки мо барояш хеле азиз ҳастем, ба ин розӣ шуд. Ў дар салиб мурда, бо нархи ҷони Худ моро харидааст. Ва акнун вақте ки Ў моро даъват мекунад ва мо наздаш меоем, Ў меғӯяд: „Натарсед, Ман гуноҳи шуморо харидам. Шумо акнун ҳаргиз ба каси дигаре тааллуқ надоред, шумо аз он Ман ҳастед, то абад!“

— Ман инро ба Ҳазина фаҳмонда натавонистам, зеро ки ӯ ҳоло хеле хурд аст, вале ба ӯ гуфтам: „Натарс, Ҳазина, ту акнун духтарчаи манӣ“ ва ӯ хеле боаклона рафтор намуд, ба ман бовар кард ва дигар аз ҳеҷ чиз натарсид.

Агарчи он марди пастфитрат дар назди мо истода суҳан мекард, Ҳазина худро ба ман ҷафс карда ором шуду хобаш бурд. Барои ин ки аз тарс озод шавӣ, бояд ба гуфтаҳои Исо бовар кунӣ. Ў ҷон дод, то гуноҳҳои моро харад. Ва Ў эҳё шуд, то дар дили ҳар касе, ки ин даъвати Ёро шунида, ба наздаш меояд, ҷой гирад — хоҳ мард бошаду хоҳ зан, хоҳ духтарча бошаду хоҳ писарча. Агар шайтон бугӯяд: „Ин ҳама дурӯғ аст, ту ҳоло ҳам азони манӣ“, ба ӯ бояд ҷунин ҷавоб диҳӣ: „Исо меғӯяд, ки Ў маро харидааст, Ў номи маро гирифта ҷеғ зад ва ман азони Ў ҳастам, то абад! Ман ба Ў бовар мекунам ва аз ту наметарсам.“

— Ченни худро комилан хушбахт ҳис мекард, акнун ӯ фаҳмида буд, ки бо вай чӣ ҳодиса рӯй додааст. Исо ӯро дӯст медорад, бинобар ин ба нархи чони Худ ӯро харида, фарзанди Худ хондааст. Ва ягона коре, ки ӯ бояд бикунад, ин танҳо ба назди Исо рафтан аст ва ӯ ҳамин тавр ҳам кард. Ченни медонист, ки баъд аз ин тамоми умр Марям зани дӯстдоштаи ӯ аз Китоби Муқаддас мешавад, чунки тақдирашон ба ҳам монанд аст. Ба ҳардуи онҳо насиб гардидааст, ки саҳарии барвақт зери шӯълаҳои офтоб, дар байни гулҳои сафеди боғ истода, овози Исоро шунаванд. Ӯ номи онҳоро гирифта ҷеғ зад ва онҳоро аз тарс озод намуда, хушбахт гардонид.

Онҳо ҳамин тавр боз чанд муддате сӯҳбат карда менишастанд. Баъд Ҳазина бедор шуда, наҳории худро талаб кард. Ченни рӯҳбаландона ба тарафи меҳмонхона шитоб кард. Ӯ меҳост ҳарчӣ зудтар аз ин хурсандии худ падару модарашро огоҳ кунад.

Розмарӣ хомӯшона духтараки цингиламӯи худро назора мекард, вай бошад бо иштиҳо наҳории худро меҳӯрд. Якчанд рӯз пас Розмарӣ ба хулосае омад, ки дар ин ҷо мондани Ҳазина чандон бехатар нест. Падарандараш метавонад боз роҳҳои дигари аз ӯ пул рӯёнданро ҷуста, шохиди қалбаки пайдо кунад ва духтарчаро аз дасти ӯ қашида гирад. Бинобар ин қарор дод, ки Ҳазинаро ба муддати чанд сол ба мактабе, ки Ченни гуфта буд, фиристонад ва аз ӯ илтимос кунад, ки ба Ҳазина дар бораи муҳаббати Исо нақл кунад. Худаш бошад шабу рӯз аз Худованд илтиҷо мекунад, ки Рӯхулқудс ба Ченни хирад дода, донишашро зиёд кунад.

Боби 21

Вакте ба Ченни гуфтанд, ки Хазина ҳамроҳи онҳо меравад, ӯ аз хурсандӣ мисли баррача частухез мекард. Фикри он, ки ӯ хангоми сафар метавонад ба Хазина меҳрубонӣ намуда ӯро ниғаҳбонӣ кунад, дарди ҷудоиро аз холааш Розмарӣ сабуктар мегардонд. Ҷудоиҳои онҳо чандон тӯл намекашад, чунки холааш соли оянда барои истироҳат ба Англия меравад.

Бегоҳӣ, як рӯз пеш аз ба сафар баромадан, Розмарӣ, Хазина ва Ченни ба он ҷое, ки гулҳои чинорак мерӯиданд, рафта, якҷоя гуруби офтобро тамошо карданд.

— Холаҷон, аз он ки Хазина меравад, ту ғамгинӣ? — ногаҳон пурсид Ченни.

— Бале, ман ӯро пазмон мешавам, вале аз тақдири ӯ хотирам чамъ аст. Медонӣ, Ченни, пеш аз ҳама ман мецоҳам, ки Хазина аз хурдсолиаш Исоро дӯст дорад. Албатта, дар мактаб ҳам инро ба ӯ сабақ медиҳанд, вале боз як шахси наздике лозим аст, ки ба ӯ инро ёд диҳад. Ва ту, ки акнун Исои Худовандро мешиносӣ, гумон мекунам ба ӯ низ ёрӣ медиҳӣ, то ӯро дӯст дорад.

Ченни хеле чиддӣ буд.

— Вале, охир ман дониши зиёде надорам. Ба худи ман кӣ ёд медиҳад, холаҷон? — пурсид Ченни. Дар мактаб мисли ту намефаҳмонанд. Дар он ҷо мо танҳо номи подшоҳони Китоби Муқаддасро меомӯзему халос.

— Ҳа, — гуфт холаи Розмарӣ. — Хайр, ҳеҷ гап не, Ченни, зик нашав. Ту дар даст Китоби Муқаддас ва дар дил Рӯҳулқудсро дорӣ, ки ба ту ҳама чизро фаҳмонда медиҳад. Дар замонҳои қадим Довуд ном шоҳе буд, ки меҳост навиштаҳои Китоби Муқаддасро бифаҳмад ва ӯ чунин дуо мекард: „Чашмони маро боз кун, то мӯъҷизаҳои Қонуни Туро бубинам.“ Худованд дуои ӯро шунид ва вақте ки ӯ Китоби Муқаддасро кироат мекард, ба ӯ ҳамааш равшан шуд ва ӯ чунин гуфт: „Қалому Ту ҷароғ аст барои поям ва Нур аст барои роҳам.“ Агар ту Китоби Муқаддасро ҳар рӯз бо чидду ҷаҳд хонда, аз Рӯҳулқудс хоҳиш кунӣ, ки ба ту маънои қалому онро фаҳмонад, ӯ албатта ҳама чизи нофаҳморо ба ту фаҳмонда медиҳад.

— Дар он ҷо қалимаҳои душворфаҳм бисёранд, — ҳоло ҳам шубҳа дошт Ченни.

Вале на дар Инҷилҳо, — ҷавоб дод холааш. — Ту аз онҳо сар кун.

Боварии комил дорам, ки агар дар ин бора ба падару модарат ҳам муроҷиат кунӣ, хатман ба ту ёрӣ мерасонанд. Ту ба онҳо ҳодисаи бо ту рӯйдодаро ва сабаби дар дилат пайдо шудани хоҳиши хондани Китоби Муқаддасро гуфти?

— Не, — гуфт Ченни қавоқ андохта, — ман меҳостам, вале фаҳмонда натавонистам.

— Хуб мешуд, ки ба онҳо инро бо суҳан, ё аз он ҳам бехтар бо рафторат нишон медодӣ. Агар ҳақиқатан ҳам Исои Масеҳ дар маркази ҳаёти ту ҷой гирад ва ту мунтазам ба овози Ӯ гӯш диҳӣ, Вай ҳаёти туро тағйир медиҳад. Дар ту ба ҷои худпарастият муҳаббати Ӯ, ба ҷои феъли бадат ғурӯқатии Ӯ ва ба ҷои танбалият меҳрубониву ҳамдардии Ӯ зоҳир мешавад. Ва вақте ки ҳамаи ин хислатҳо дар ту зоҳир шуданд, онҳо туро бе суҳан мефаҳманд. Лекин ман ба ҳар ҳол кӯшиш мекардам, ки бо ягон воситае ин хушхабарро ба онҳо бирасонам, чунки гуфтани хабари нек — хушбахтист!

— Бале, — розӣ шуд Ҷенни. — Онҳо албатта хеле хурсанд мешаванд, вақте мефаҳманд, ки ман духтари боодоб шудаам ва дигар касеро озор намедихам. Ба фикрам, онҳо сабаби якбора тағйир ёфтани маро фаҳмидан мецоҳанд. Шояд беҳтар мешавад, ки аввал ин тағйиротро бо рафтори худ нишон диҳам, чунки он вақт онҳо ба гуфтаҳои ман бовар мекунад. Ҳамин тавр не, холаи Розмарӣ? Биё, ба хона меравем ва ман ба онҳо барои ба сафар омода шудан ёрӣ медиҳам.

Ва онҳо вақти ғуруби офтоб ба сӯи хона равона шуданд. Холаи Розмарӣ Ҳазинаи хоболудро бардошта мебурд.

Саҳари рӯзи дигар онҳо якҷоя чамъ омаданд, то хайрухуш бикунанд. Аз кучое Ҳомид ҳам пайдо шуда омад. Свифтҳо саргарми тайёрии сафар буданд. Розмарӣ бошад аз ин гурӯҳи хурди кӯдакон, ки барояш хеле азиз буданд, чашм намеканд. Онҳо сарчамъ дар назди мошин меистоданд: Ҷеннии зебо, Ҳомиди чандапӯш ва Ҳазинаи нобино. Чӣ роҳҳои гуногуне ҳар яки онҳоро дар пеш аст? Шукри Худованд, Чӯпоне ҳаст, ки ғами баррачаҳои танҳомондаро меҳӯрад ва шукр бар он Нуре, ки роҳи онҳоро равшан мекунад. Худо хоҳад, рӯзе мерасад, ки кӯдакони ҳамаи қавму қабилаҳо дар назди тахти Худованд чамъ мешаванд ва он рӯз ҳамаи онҳо боз бо якдигар вомеҳӯранд: Ҷенни, ки аз „ман“ — и худ озод шудааст, Ҳомид, ки аз тарсу ваҳм халос шудааст ва Ҳазина, ки аз нобиноии худ раҳой ёфтааст, якдигарро дида, хурсанд мешаванд.

Баъди чанд лаҳзаи хайрухуш ва бўсобӯсӣ мошин ба роҳ даромад. Чашмони Ҷенни ғарки ашк шуданд. Ҳазина беҳабар аз он ки „оча“ — и азизаш ҳамроҳи ӯ нест, бо дастчаҳои хурсандона тирезаро меқӯфт. Вақте ки мошин аз чашм паноҳ шуд, Розмарӣ ба Ҳомид нигариста, аз он хурсанд буд, ки ақаллан яке аз кӯдакон ҳамроҳи ӯ мондааст. Як масъалаи мушкилтарин дар ҳаёти Ҳомид чавон ҳалли худро пайдо карда буд ва баъд аз ин хоҳарчааш дигар ҳеҷ гоҳ ба ӯ мӯхтоҷ намешавад. Насиби Ҳазина куртаҳои зебо, мошин ва шириниҳои болаззат, насиви вай бошад майдони бозор, гуруснагӣ, дарбадарӣ ва чандапӯшӣ...

— Ҳомид, биё ба хонаи ман рафта нахорӣ меҳӯрем, — таклиф кард ҳамшира. Ҳомид аз хурсандӣ тамоми нобарориҳои зиндагиро фаромӯш кард. Аз ба ёд овардани қавҳаи гарму бутерброд олам якбора дар назари ӯ зеботар гардид. Ҳомид дар бари ҳамшира

қадам монда, аз ғояти хурсандӣ кафи дастонашро ба ҳам месоид. Имрӯз ӯ аз кор озод аст, чунки хўчаин ба шаҳр рафтааст. Вақти холиаш бисёр буд ва агар ҳоло холаи Розмарӣ ўро ба хонааш даъват намекард, вай умеди аз дигар ҷой пайдо кардани хўрокро надошт.

Баъди нахорӣ ӯ ҳар рӯз китоб қироат мекард ва дар азхудкунии дарсҳо хеле зуд пеш мерафт. Розмарӣ аз талабаи худ розӣ буд, вай дар давоми ҳаёти худ шумораи зиёди кўдакони ҳам бою ҳам камбағалро таълим меод ва мекӯшид, ки камбағалбачаҳо ҳамеша бофаҳму зирактар буданд. Ҳомид ҳам дар давоми як ҳафта алифборо пурра азхуд кард.

— Акнун ман ҳама чизро медонам, — баъди ба ҳам пайваст кардани якчанд ҳарф хурсандона гуфт ӯ.

— Не, Ҳомид, ин танҳо саршавии кор аст. Ту бояд аз ҳарфҳо сохтани калимаҳоро ёд гирӣ ва агар то саршавии мавсими дарав хондани Китоби Муқаддасро омӯхтани бошӣ, бояд ҳар рӯз ба хонаи ман биёӣ.

— То дарав, — сар чунбонда, тақрор кард ӯ. — Он вақт ман ба хона баргашта, ба модарам Каломи Худовандро меҳонам. Ў низ аз роҳи осмонӣ хабар меёбад ва ҳар гоҳе ки падарандарам ўро мезанад ё хўроки шикамсерӣ намедихад, Исои Худованд дили ўро хушбахт мегардонад.

— Оё падарандарат иҷозат медиҳад, ки ту Каломи Худовандро бихонӣ?

— Не, ӯ мегӯяд, ки ба ғайр аз Қуръон дигар ҳама китобҳо бад ҳастанд. Вале ман ба модарам пинхонӣ дар анбор, хангоми ғаллакӯбиаш меҳонам. Ва вақте ки ҳамроҳи хоҳарчаам Раҳима бузҳоро дар кӯҳ бонӣ мекунем, ба ӯ ҳам меҳонам. Падарандарам ҳеҷ гоҳ аз ин хабардор намешавад.

— Вале, Ҳомид, агар ту аз тахти дил Масеҳро пайравӣ кунӣ, аздусар падарандарат рӯзе инро мефаҳмад. Ту маҷбур мешавӣ, ки инро ба вай гӯӣ ва шояд ӯ туро занад. Вале агар муҳаббати ту ба Исои Худованд самимӣ бошад, бояд барояш андаке азоб кашӣ.

Ҳомид ба ҳамшира андешамандона нигоҳ кард.

— Ман Ўро хеле ва хеле дӯст медорам, — гуфт ӯ ва ҳамшираро, ки аз ин ҷавоби ӯ хеле хурсанд буд, танҳо гузошта, баромада рафт.

Писарак лофзани намекард, вай танҳо аз ҳуқуқи волои худ ба бузурғтарин қувва дар Кайҳон хабар дод. — „Ман Ўро дӯст

медорам“ — чунин буданд суханони ӯ дар назди ояндаи пур аз хатари душвориҳо. Мухаббати асилро на бо об хомӯш кардан мумкин асту на бо оташ.

Барои Розмарӣ соати ҷудой бо Ҳомид хеле зуд расид. Гандум пухта расид. Одамон аз гармии ҳаво дилгир шуда буданд. Вақти зиёрати мазори авлиёи мусулмонон низ расида буд, ки он дар масофаи 30 километр аз шаҳри онҳо, дар болои кӯҳе воқеъ гашта буд. Мардум аз деҳоти гирду атроф гурӯҳ-гурӯҳ ба он ҷо мешитофтанд. Сарватмандон савора ва камбағалон пиёда мерафтанд.

Азбаски ин рӯз пур аз ҳодисаҳои гуногуну аҷоиб буд, бегоҳ ба хонаи ҳамшира танҳо панҷ нафар аз бачаҳо омаданд. Ҳар кадоми онҳо дар даст сабаде бо тӯшаи роҳ ва асое доштанд.

— Мо ба зиёрати мазори авлиё меравем, — бо ҳавас мегуфтанд онҳо ба Розмарӣ. — Мо тамоми шаб роҳ рафта, танҳо саҳарӣ ба он ҷо мерасем. Нонамон ҳам барои ин сафар басанда аст. Мо ҳаматарафа ба сафар омода ҳастем, вале ҳоло барои шомхӯрӣ ва шунидани қиссаҳои шумо каме вақт дорем.

Онҳо бо ифтихор ба Розмарӣ чизҳои дар сабад дошташонро нишон медоданд. Вале Ҳомид чизеро бо худ гирифта буд, ки дигарон надоштанд. Ҳафтаи гузашта ӯ ба пули чамъкардааш китоби Аҳди Ҷадидро харида буд ва акнун онро бо худ гирифта мегашт. Ӯ бурдборона меҳнат карда, савод меомӯхт. Ба мушкилиҳо нигоҳ накарда, ҳичо ба ҳичо боби аввали Инҷили Юҳанноро хонда тамои кард.

— Ту чанд вақт дар он ҷо мемонӣ? — пурсид ҳамшира аз Ҳомид, ки нигоҳи андешамандонашро ба нуктае равона карда буд.

— Ман дар он ҷо намемонам, — ҷавоб дод ӯ. — Ман ба хонаамон меравам. Имшаб бо зиёраткунандагон ба роҳ мебароям, шаби оянда бошад аксари онҳо ба зиёрати мазори авлиёи дигар мераванд, ки дар қарибии деҳаи мо ҷой гирифтааст. Ман ба онҳо ҳамроҳ мешавам. Ман аллакай хонда метавонам ва мавсими дарав ҳам расидааст. Баъд ба ман лозим меояд, ки танҳо, бо роҳи калон сафари худро давом диҳам, чунки роҳи наздики аз байни кӯҳсор мегузаштагиро фаромӯш кардам. Барои ҳамин бехтар мешавад, ки ҳозир равам.

— Бале, ин бехтар аст, — розӣ шуд Розмарӣ.

Бачаҳо дар атрофи вай ба замин нишастанд ва ӯ ба онҳо дар бораи саёҳаткунандагони дигар, ки ба сари қабр омада, онро холи ёфтанд, нақл кард. Ду нафари онҳо роҳи дарозро интихоб карданд ва дар давоми роҳ Масеҳи эҳёгашта ба онҳо ҳамроҳ шуда, Навиштаҷоти муқаддасро фаҳмонид.

— Шумо мехоҳед қабри одами мурдaro зиёрат кунед, — гуфт вай, — вале мурда ба касе ёрӣ дода наметавонад. Исои Масеҳ бошад аз мурдагон эҳё шуд. Ӯ ҳоло зинда аст, шуморо дӯст медорад ва меоҳад начот диҳад.

Бачаҳо сар чунбонда, сухани ӯро тасдиқ мекарданд, вале дигар тоқати нишастан надоштанд. Онҳо ҳарчӣ зудтар ба роҳ баромаданӣ буданд. Ҳомид бошад ба Розмарӣ наздиктар нишаста, хурсандона ба рӯяш нигарист.

— Бале, Исои Масеҳ зинда аст, — тасдиқ кард вай. — Ӯ дар дилҳои мо чой гирифта, моро раҳнамоӣ мекунад.

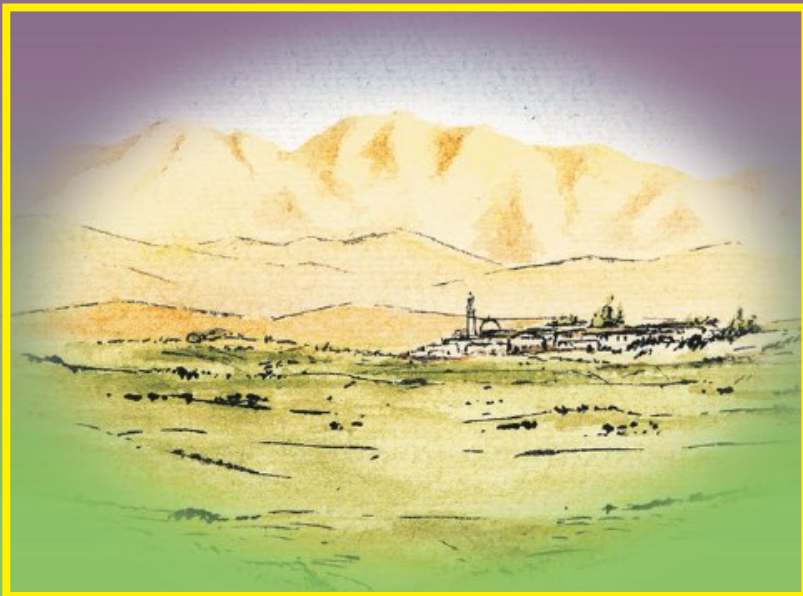
Ҳамшира дуои хайр карда, Ҳомидро ҳамчун шоҳиди ягона ва хурдакаки Худованд ба роҳ гуселонд ва ӯ бо ҳамроҳонаш ба кӯча баромаданд. Ӯ чанд дафъа ба ақиб нигариста, аз паси пардаи ашк ба ҳамшира табассум намуд.

Ғайри тӯшаи роҳ, ки аз нони хушк, об ва олу иборат буду ба ӯ қувваи ҷисмонӣ мебахшид, вай бо худ нони осмоние низ дошт, ки ҳаёти рӯҳии ӯро қувват мебахшид. Пои наврас шабона ҳам дар пайраҳаи морпечи кӯҳӣ нахоҳад пешпо хӯрд ё лағжид, зеро Исо гуфтааст: „Ман Нури ҷаҳон ҳастам, ҳар кӣ Маро пайравӣ кунад, дар торикӣ роҳ напаймояд, балки нури ҳаётро ёбад.“

Розмарӣ то ба охири кӯча расидани бачаҳо аз паи онҳо нигоҳ карда меистод. Ва он панҷ навраси ба нобарорихои зиндагӣ тан надода бори дигар ба тарафи вай нигоҳ карданду даст афшонда, ба сӯи дигар тоб хӯрданд ва аз назар ғойб шуданд.

Мундарица

Боби 1	3
Боби 2	9
Боби 3	13
Боби 4	18
Боби 5	20
Боби 6	26
Боби 7	31
Боби 8	37
Боби 9	43
Боби 10	49
Боби 11	55
Боби 12	62
Боби 13	68
Боби 14	73
Боби 15	81
Боби 16	88
Боби 17	95
Боби 18	105
Боби 19	113
Боби 20	118
Боби 21	126

Марокко ин ватани Ҳомид ва Хазиначи хурдакак аст, Оно аргиз аз ам ҷудо шудан намехостанд. Баного модараш нобино будани Хазиначи фамид. Ҳомид ба шари дур сафар кард, то Хазиначи аз падари ӯгай, ки хеле одами бад буд, халос кунад.

Вай ба назди он зани хориҷие, ки ба амаи одамон ёрӣ мерасонад ва дар дил муаббати Масеро дорад, рафта мерасад, ё не?

Духтари дигаре ам аст, ки номаш Ҷенни мебошад. Вай бо падару модараш аз Британия астанд, вале оло дар Марокко зиндагӣ мекунад. Оилаи оно хеле бою бадавлат аст.

Вақте ки Ҷенни бо Ҳомид ва Хазиначи ошно мегардад, ҷӣ одиса рӯй медиад?“